

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

57. årgang

8. juli 2014

Indhold

I *Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser*

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 496. plenarforsamling den 26. og 27. februar 2014

2014/C 214/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Mod en mere afbalanceret territorial udvikling i EU« (initiativudtalelse)	1
2014/C 214/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om integreret produktion i Den Europæiske Union (initiativudtalelse)	8
2014/C 214/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om handelsforbindelserne mellem EU og Marokko (initiativudtalelse).	13

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 496. plenarforsamling den 26. og 27. februar 2014

2014/C 214/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EU om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår en standardmomsangivelse COM(2013) 721 <i>final</i> — 2013/0343 (CNS)	20
2014/C 214/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område COM(2013) 554 <i>final</i> — 2013/0268 (COD).	25
2014/C 214/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Åbning af uddannelsessektoren: Innovativ undervisning og læring for alle ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer COM(2013) 654 <i>final</i>	31

2014/C 214/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold COM(2013) 857 <i>final</i>	36
2014/C 214/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer COM(2013) 761 <i>final</i> — 2013/0371 (COD)	40
2014/C 214/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 for så vidt angår den tekniske gennemførelse af Kyotoprotokollen til De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer COM(2013) 769 <i>final</i> — 2013/0377 (COD).	44
2014/C 214/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen — Årlig vækstundersøgelse 2014 COM(2013) 800 <i>final</i>	46
2014/C 214/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationsfundets tjenester COM(2013) 932 <i>final</i> — 2010/0095 (COD)	55

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 496. PLENARFORSAMLING DEN 26. OG 27. FEBRUAR 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Mod en mere afbalanceret territorial udvikling i EU« (initiativudtalelse)

(2014/C 214/01)

Ordfører: **Staffan OLSSON**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 9. juli 2013 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

»Mod en mere afbalanceret territorial udvikling i EU«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 12. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 230 stemmer for, 4 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 **»Hele Europa skal leve«** var mottoet for det første »Europæiske landdistriktsparlament« (et forum for europæiske og nationale landdistriktsorganisationer), som EØSU var vært for den 13. november. Med de rette politiske tiltag vil landdistrikterne kunne udvikle sig og bidrage til Europas trivsel i lige så høj grad som byerne. Der blev opfordret til en geografisk målrettet og tværsektoriel græsrods politik baseret på involvering og partnerskab.

1.2 Denne initiativudtalelse handler om den nævnte udfordring og argumenterer på baggrund af øgede territoriale ubalancer i lande og regioner for en mere afbalanceret udvikling, så alle dele af EU kan bidrage til målet om territorial samhørighed, der er knæsat i Lissabontraktaten.

1.3 Affolkning må betragtes som den mest alvorlige trussel mod landdistrikternes økonomiske situation. Mange landdistrikter er alvorligt ramt af affolkning. I nogle lande og områder er de officielle tal kritiske, og affolkningen ligger på omkring 1 % om året. Nogle steder endda mere. Dette billede er imidlertid temmelig sammensat: Indbyggertallet falder ikke i flertallet af EU's landdistrikter, som fortsat er attraktive for mennesker og virksomheder.

1.4 EØSU understreger, at det er presserende nødvendigt med en stærk politisk indsats på alle niveauer for at tackle de økonomiske og sociale følger af affolkning. Der skal være fokus på **arbejdspladser, infrastruktur og serviceydelser**, som understøttes af integrerede politikker for landdistriktudvikling på alle niveauer (europæisk, nationalt og regionalt) og koncentrerer sig om at gøre brug af de iboende lokale ressourcer. Alle EU-programmer skal udnyttes fuldt ud — ikke mindst samhørighedspolitikken og instrumenterne for udvikling lokalt og i landdistrikterne, så som Leader og CLLD (lokaludvikling styret af lokalsamfundet). Medlemsstater må afsætte midler til de områder, der er hårdest ramt af affolkning.

1.5 Enhver politisk beslutning, der har en geografisk dimension, bør vurderes på baggrund af dens territoriale konsekvenser. De eksisterende miljømæssige og samfundsøkonomiske vurderinger skal have større opmærksomhed, og der skal udvikles nye målrettede kvantitative og kvalitative indikatorer.

1.6 Samtidig med, at den primære sektor udvikles, er der brug for en politik ramme for at fremme diversificering og virksomhedsetablering gennem investeringer, innovation og viden. Korte forsyningskæder skal støttes f.eks. inden for fødevarer og energi. Det skal også overvejes at indføre incitamenter for decentralisering.

1.7 Det er vigtigt at skabe jobmuligheder, og det er presserende, at den enkeltes ret til uddannelse og erhvervsuddannelse sikres i praksis gennem investeringer, der skaber rammer, som fremmer viden og teknologi. Der bør især sættes ind for at skabe attraktive arbejdspladser og uddannelse til unge. Der er behov for at skabe de rette betingelser, som kan hjælpe unge landbrugere med at etablere sig, så de kan fungere som stabiliserende elementer i landdistrikterne. Kvinders potentiale som arbejdskraft og iværksættere skal udnyttes. Ansættelse af migranter med lovligt ophold kan være en mulighed for at inddrage migranter som aktive medspillere i regionaludvikling, hvis det følges op af tiltag, der er med til at forhindre segregation.

1.8 Det er nødvendigt med investeringer i infrastruktur for effektiv transport og kommunikation (inklusive bredbånd) samt energiforsyning for at mindske de geografiske forskelle og gøre landdistrikterne attraktive for mennesker og virksomheder.

1.9 En passende adgang til serviceydelser — både økonomiske og sociale tjenesteydelser af almen interesse — er en anden vigtig forudsætning for at gøre landdistrikterne attraktive og mindske de territoriale ubalancer. Der er et presserende behov for investeringer i såvel forskellige typer af sundheds-, uddannelses- og plejecentre som i kulturelle tilbud og andre fritidsaktiviteter.

1.10 Det er EØSU's opfattelse, at deltagelsesdemokrati er en forudsætning for at opnå en bedre territorial ligevægt i EU. Landbefolkningen og dens organisationer bør involveres i udformningen og iværksættelsen af politikker og foranstaltninger til gennemførelse af den territoriale samhørighed. Partnerskabsprincippet fra EU's strukturfonde bør bruges effektivt og udvides til andre politikområder.

1.11 EØSU støtter i dets egenskab som institutionelt bindeled til civilsamfundet tanken om et tilbagevendende »Europæisk landdistriktsparlament« — det vil sige et europæisk forum med en bred repræsentation — som skal afholdes i samarbejde med Udvalget.

2. Baggrund for initiativudtalelsen

2.1 Målet med denne EØSU-udtalelse er at argumentere for, at der skal gennemføres territoriale konsekvensanalyser af relevante EU-politikker for at tackle den voldsomme affolkning af visse landdistrikter.

3. Indledning

3.1 Forskellige kulturer, sprog og historie — EU har stor mangfoldighed, men der er fælles principper og idéer, som forener os alle og som er knæsat i traktatens artikel 2⁽¹⁾. Et anstændigt arbejde, adgang til sociale og økonomiske tjenesteydelser af almen interesse og høje miljøstandarder er grundlæggende behov i alle regioner.

3.2 Men forholdene er ikke de samme overalt i Europa. Forskelle mellem områder kan blandt andet være af historisk art eller skyldes nedarvede kulturelle strukturer, vidt forskellige politiske systemer, forskelle i socioøkonomiske udviklingsstrukturer såvel som en lang række indbyrdes forbindelser mellem de nævnte faktorer. Der er brug for en dybere viden om det komplekse fænomen, som geografiske forskelligheder udgør, og hvordan det påvirker politikker og praksis.

⁽¹⁾ EU-traktatens artikel 2: »Den Europæiske Union bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal.« Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund »præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd«.

3.3 Landdistrikterne har en fælles udfordring: deres evne til at skabe og bevare arbejdspladser, som har en høj kvalitet og lang holdbarhed, er saktet agterud i forhold til byområderne⁽²⁾. Gennemsnitsindkomsten er 25-30 % lavere end i byområder, men nogle steder i Central- og Østeuropa kan den være helt op til 50 % lavere. Der er færre jobmuligheder, og de findes inden for et mere snævert felt af økonomiske aktiviteter. Dårlig infrastruktur — herunder langsomme bredbåndsforbindelser, langt til butikker og begrænset adgang til sociale serviceydelser samt mangel på såvel uddannelses- og erhvervsuddannelsesfaciliteter, som kulturelle tilbud og fritidsaktiviteter — bidrager til en betragtelig fraflytning af landbefolkningen. Dette gælder særligt for unge og i overvejende grad for unge kvinder.

3.4 Men det overordnede billede ser ikke så dystert ud. I perioden 2000-2010 var væksten i overvejende landlige områder lidt højere end i byområder⁽³⁾. Dette afspejler de mange interessante måder, hvorpå indbyggerne på landet har været i stand til at tackle udfordringerne og opnå positive resultater ved at bruge deres lokale ressourcer⁽⁴⁾. Under den seneste krise har landdistrikterne været mindre omskiftelige og mere robuste. En undersøgelse har for nyligt påvist, at omkostningerne ved trængselsproblemer og høje boligpriser har medført, at de økonomiske aktiviteter er begyndt at sprede sig til mindre udviklede områder — ofte landdistrikterne⁽⁵⁾.

3.5 Den skæve territoriale udvikling mellem og inden for lande, regioner og landdistrikter/byområder er en stor udfordring. Efter at have genopdaget den rolle, som **ansvarlige territoriale aktører** spillede for deres regioner og lokalsamfund under EU-tiltrædelsesprocessen, er regional og lokal udvikling nu blevet et meget interessant område for landene i Central- og Sydøsteuropa. Også i andre europæiske regioner er der fornyet interesse for lokal og regional udvikling.

3.6 Der findes tyndt befolkede områder og forladte landsbyer i hele Europa, og det er et velkendt problem selv i de mindste medlemslande. Disse tyndt befolkede områder har særlige karakteristika og behov. Men på trods af deres indbyrdes forskelligheder står de over for mindst fire fælles udfordringer: geografisk isolation og de deraf følgende høje transportomkostninger, demografiske problemer som følge af fraflytning, aldring og lave fødselsrater, svage og enstrengede økonomiske strukturer og endelig lave gennemsnitsindkomster, som i nogle tilfælde går hånd i hånd med alvorlig fattigdom.

3.7 Denne udtalelse har til formål at vise, hvordan landdistrikter kan bidrage til den territoriale og sociale samhørighed ved at bruge de lokale ressourcer inden for en integreret udviklingspolitik, som kan være med til at bekæmpe den økonomiske krise, bevare og skabe arbejdspladser samt beskytte miljøet. Landbrugs- og fødevarersektoren har en dominerende position i en række regioner. Men der er brug for diversificering. Alle sektorer skal være i stand til at bidrage, hvis de støttes af målrettede politiske foranstaltninger.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Udfordringer for EU's beslutningstagere

4.1.1 Lissabontraktatens artikel 174-178 om økonomisk, social og territorial samhørighed udstikker rammerne for en harmonisk udvikling i EU, sigter mod at reducere forskellene i udviklingsniveauer, retter i særlig grad opmærksomheden mod områder, som er påvirket af naturbetingede eller demografiske ulemper, og opfordrer medlemsstaterne til at føre og koordinere deres økonomiske politikker med henblik på at nå disse mål.

4.1.2 I følge Europa-Kommissionen handler territorial samhørighed om at sikre en harmonisk udvikling af Europa som helhed og sikre, at borgerne får mest muligt ud af de særlige forhold, der karakteriserer de enkelte regioner. Territorial samhørighed er derfor en måde at gøre forskellighed til en fordel, som bidrager til en bæredygtig udvikling af hele EU⁽⁶⁾.

4.1.3 Regioner omfatter både dynamiske og problematiske områder. Det er svært at finde balancen mellem politisk samhørighed og territorial samhørighed, da regioner per definition er forskellige. Som følge heraf er der brug for et politisk perspektiv, der bygger på samarbejde mellem regioner og koordinering mellem forskellige sektorpolitikker i fællesskab med de territoriale aktører. Subsidiaritetsprincippet er også et nøgleelement i enhver tilgang til regionalpolitik, eftersom det altid er bedst at tackle lokalsamfundets særlige udfordringer på lokalt plan.

⁽²⁾ Se f.eks. EØSU's informationsrapport CESE 425/201 (ordfører Pedro Narro) og EUT C 376 af 22.12.2011, s. 25-31.

⁽³⁾ Femte rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed.

⁽⁴⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 82-86.

⁽⁵⁾ ESPON 2013 Program CAEE — the case for agglomeration economies in Europe Project 2013/2/1.

⁽⁶⁾ Europa-Kommissionen, Generaldirektorat for Regionalpolitik, 2008.

4.1.4 Når det gælder EU-politikker, er den fælles landbrugspolitik det vigtigste redskab til udviklingen af landbruget og landdistrikterne. Men det bør ikke være det eneste værktøj — medlemsstaterne bør også fokusere på landdistrikternes bæredygtighed, når de udarbejder de operationelle programmer for de andre fonde.

4.2 Affolkning

4.2.1 EU's statistikker ⁽⁷⁾ viser, at EU's landdistrikter oplevede en begrænset befolkningstilvækst på 0,1-0,2 % i 2008 og 2009. I 2010 og 2011 stagnerede indbyggertallet, mens bybefolkningen voksede med omkring 0,5 %. Dette billede er imidlertid meget sammensat: I mange landdistrikter er indbyggertallet steget i de sidste fem år. I 2011 voksede det gennemsnitlige indbyggertal på landet i otte ud af 27 lande. I modsætning hertil var der særlig i Letland og Litauen en meget negativ udvikling, idet landbefolkningen her faldt med 2 %, efterfulgt af Bulgarien (-1 %), mens faldet i Portugal, Rumænien, Tyskland og Ungarn lå på omkring -0,5 %.

4.2.2 Når man analyserer regionerne enkeltvis (NUTS 3-niveau), bliver tallene kritiske. I omkring 100 ud af 1 300 af denne type områder faldt befolkningen med 5 % (og i nogle tilfælde endda endnu mere) i perioden 2007-2011. De findes hovedsageligt i de lande, der er nævnt oven for. Bulgarien, Litauen og Letland skiller sig ud med en generelt høj grad af affolkning. I Tyskland er de affolkede områder koncentreret i de østlige dele og i Portugal i de indre dele af landet.

4.2.3 Statistikker viser også, at befolkningsfordelingen i EU er bemærkelsesværdig ujævn, og det fører til enorme forskelle mellem den gennemsnitlige befolkningstæthed i forskellige regioner og mellem by og land. Men måske er det mest urovækkende den påfaldende lave befolkningstæthed i nogle områder sammenlignet med tætheden for 50 eller 100 år siden. Affolkning må uden tvivl betragtes som den alvorligste trussel mod økonomierne i landdistrikterne. Det skyldes ikke bare, at fænomenet begrænser mulighederne for vækst, medfører alvorlige miljøproblemer, påvirker de sociale strukturer og vanskeliggør leveringen af offentlige serviceydelser, men det kan også true de små byers og landsbyers eksistens som beboede områder.

4.2.4 Og tendensen fortsætter. Byerne vokser hurtigt, fordi det er her, industri- og servicesektoren er placeret, og det trækker arbejdskraft væk fra landdistrikterne. Omstruktureringen af landbrugsdriften er med til at øge vandrings fra land til by. Store investeringer i infrastrukturen kan også føre til, at folk må forlade området. Affolkning af landdistrikterne rammer regioner, hvor fraflytningen overstiger den naturlige vækst og reducerer det samlede indbyggertal til et kritisk niveau samtidig med, at det også fører til aldring af befolkningen.

4.2.5 Affolkningen af landdistrikterne medfører en række forskellige miljøpåvirkninger. Efterhånden som indbyggerne forlader et område, tager en enkelt dominerende naturtype over fra de afvekslende menneskeskabte afvekslende landskaber. Denne »økologiske ensretning« kan føre til en lavere biodiversitet på lokalt niveau. Andre miljømæssige påvirkninger kan være forringelse af jordbunden på grund af dårlig vedligeholdelse af bjergterrasser, som det er tilfælde i store dele af Middelhavsområdet og Sydøsteuropa.

4.2.6 Der er også blevet peget på andre problemstillinger i forbindelse med affolkningen af landdistrikterne såsom skovforvaltning og brandfare i Middelhavsområdet samt potentielle sikkerhedsrisici langs EU's ydre grænser.

4.3 Det organiserede civilsamfunds rolle

4.3.1 EØSU har understreget, at »**deltagelsesdemokratiet**, som er anerkendt som en af EU's demokratiske principper, er en vigtig forudsætning for at opnå en bedre territorial balance i EU« ⁽⁸⁾. Man bør følgelig gøre det muligt for det organiserede civilsamfund på det regionale og lokale plan at deltage på ansvarlig og gennemsigtig vis i udformningen og iværksættelsen af politikker og foranstaltninger til gennemførelse af den territoriale samhørighed. Partnerskabsprincippet i EU's strukturfonde bør bruges på effektiv vis og udvides til andre politiske områder med betydning for landdistrikterne.

4.3.2 På den ene side har de traditionelle arbejdsmarkedspartnerne og fagorganisationer, som repræsenterer civilsamfundet, en vigtig rolle at spille i forbindelse med håndteringen af de voksende territoriale ubalancer ved at fremme beskæftigelse og virksomheder, som forbedrer arbejdsforholdene og levevilkårene.

⁽⁷⁾ Udvikling af landdistrikterne ifølge »Yearbook on Regional Statistics« s. 238 ff., Eurostat.

⁽⁸⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 123-129.

4.3.3 På den anden side er der et stigende antal organisationer, der repræsenterer landbefolkningen over hele Europa. I nogle lande er denne bevægelse et nyt fænomen, mens den i andre har eksisteret i mange år. (Foregangslandene findes først og fremmest i Nordeuropa). På nationalt plan bliver disse bevægelser organiseret i forbund og netværk, som både omfatter traditionelle fagorganisationer og de nye græsrodsinitiativer. De giver landbefolkningen mulighed for at blive hørt ud fra en bottom-up-tilgang, og de er samtidig med til at fremme etableringen af nye virksomheder samt organisering af lokal produktion og lokale serviceydelser.

4.3.4 I november 2013 var EØSU vært for det, der blev kaldt det første »Europæiske landdistriktsparlament«⁽⁹⁾, et forum for de nationale og europæiske landdistriktsorganisationer, hvis mål det er at styrke og fungere som et fælles talerør for organisationer, der repræsenterer landbefolkningen i Europa. Det fokuserer først og fremmest på at påvirke den europæiske landdistriktpolitik og forbedre dialogen mellem beslutningstagere og det lokale niveau samt udveksling af bedste praksis.

4.3.5 EØSU kan, i kraft af sin rolle som institutionelt bindeled til civilsamfundet, være med til at sikre, at landbefolkningen og deres organisationer kommer til at spille en vigtig rolle i arbejdet med at udforme og implementere politikker for landdistrikterne. EØSU støtter derfor idéen om et tilbagevendende Europæisk Landdistriktsparlament — det vil sige et Europæisk forum, der også omfatter fagorganisationer og arbejdsmarkedets parter — som skal holdes i partnerskab med Udvalget og som også kan fungere som et forbindelsesled til dets kontaktgruppe.

4.4 Territoriale konsekvensanalyser

4.4.1 EØSU har tidligere foreslået, at EU's lovgivning, politikker og programmer burde analyseres ud fra de følger, de har for den territoriale samhørighed. Kommissionen har et særligt ansvar i forbindelse med denne konsekvensanalyse, der nøje bør inddrage alle berørte aktører⁽¹⁰⁾.

4.4.2 Regionsudvalget har for nyligt bakket dette forslag op ved at opfordre til, »at når der gennemføres konsekvensanalyser, skal der fra starten gennemføres territoriale konsekvensanalyser på lige fod med økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvensanalyser« og ved at slå til lyd for »at benytte samarbejdet med lokale og regionale myndigheder til at få høringerne ud til de interesserede og berørte parter«⁽¹¹⁾.

4.4.3 Brugen af konsekvensanalyser findes allerede i forskellige horisontale bestemmelser i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (artikel 8 til 12). Disse bestemmelser fastsætter, at Unionen »ved fastlæggelsen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter« tager hensyn til de krav, der er knyttet den sociale dimension, ligestilling mellem mænd og kvinder, miljøet, forbrugerbeskyttelse og bekæmpelse af forskelsbehandling.

4.4.4 De politiske beslutningstagere bør altid stille sig selv spørgsmålet: Hvad forventer vi af et givent lovforslag — vil det få flere mennesker til at flytte til byerne, eller vil det få dem til at blive i landdistrikterne? De politikker, som forbedrer den globale territoriale ligevægt — eller i det mindste medvirker til, at den forbliver uændret — ville få grønt lys med det samme. Enhver beslutning, som skader denne ligevægt ved at øge bykoncentrationen, bør være underlagt en konsekvensanalyse, der godtgør, at fordelene ved beslutningen opvejer ulemperne.

4.4.5 Den territoriale virkning af sektorpolitikker bør vurderes — særligt inden for transport, IKT, energi, miljø, landbrug, handel, konkurrence og forskning⁽¹²⁾.

4.4.6 Med det formål for øje, bør Kommissionen sikre, at den territoriale dimension i den strategiske miljøvurdering⁽¹³⁾ og retningslinjerne for konsekvensanalyse får tilstrækkelig opmærksomhed. På den anden side skal der udover socioøkonomiske og miljømæssige indikatorer også udvikles specifikke kvantitative og kvalitative indikatorer for dimensioner, der er sværere at måle — såsom tabet af traditionelle kvalifikationer.

5. Særlige bemærkninger

5.1 En velbalanceret territorial udvikling indebærer en mere lige og bæredygtig brug af naturressourcer, og det medfører økonomiske gevinster på grund af bedre fremkommelighed på vejene og et lavere omkostningsniveau. I landdistrikter vil velstanden afhænge af evnen til at mobilisere mennesker og lokale ressourcer samtidig med, at der skal ske en udvikling de lokaliseringsfaktorer, som gør levevilkårene og de økonomiske betingelser mere attraktive for mennesker og virksomheder. De ulemper og negative eksterne omkostninger, der er forbundet med meget store byområder, modvirker mulighederne for en høj livskvalitet for alle.

⁽⁹⁾ Det Europæiske landdistriktsparlament er inspireret af det Svenske Landdistriktsparlament, som har eksisteret i mere end 20 år. Det mødes hvert andet år og består på den ene side af nationale organisationer, der repræsenterer landbefolkningen — både fagorganisationer og andre — og på den anden side af lokalt baserede græsrodsgrupper.

⁽¹⁰⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 123-129.

⁽¹¹⁾ EUT C 280 af 27.9.2013, s. 13-18.

⁽¹²⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 15-18.

⁽¹³⁾ EUT L 197 af 21.7.2001, s. 30-37.

5.2 Mange landdistrikter med et uudnyttet udviklingspotentiale ligger side om side med overudnyttede byområder og bynære områder. I fjerntliggende områder, som er langt fra storbyer, spiller små og mellemstore byer en nøglerolle, når det gælder sikringen af adgang til serviceydelser. Dermed er de med til at sikre, at disse områder bliver ved med at være attraktive steder at bo. Det er meget vigtigt at opretholde sådanne centre i landdistrikterne for at kunne tackle nedlæggelsen af serviceydelser og tilflytning af folk fra mindre landsbyer i området. En forudsætning er dog, at der bliver sørget for effektiv offentlig transport.

5.3 Markedskræfterne kan ikke alene skabe de incitamenter, der skal til for at vende den nuværende tendens. Derfor er det bydende nødvendigt med stærke politiske initiativer på alle niveauer for at tackle de økonomiske og sociale konsekvenser af affolkningen og gøre landdistrikterne attraktive for folk og virksomheder. Der er brug for en række velafbalancerede incitamenter, som skal sætte gang i investeringer, innovation og viden for at fastholde og skabe muligheder for at bo og arbejde på landet. Der bør fokuseres på arbejdspladser, infrastruktur og serviceydelser, som understøttes af en integreret politik for udvikling af landdistrikterne på alle niveauer (europæisk, nationalt, regionalt).

5.4 Alle EU-programmer skal udnyttes fuldt ud, ikke mindst samhørighedspolitikken og instrumenterne for udvikling lokalt og i landdistrikterne, så som Leader og CLLD (lokaludvikling styret af lokalsamfundet). Medlemsstaterne må afsætte midler til de områder, der er hårdest ramt af affolkning.

5.5 Konkurrencelovgivningen bør tilpasses, så det bliver muligt at tillade nødvendige undtagelser. Hvis foreslåede ændringer påvirker lønomkostningerne, bør de håndteres inden for den normale sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter.

5.6 Den vigtigste praktiske omsætning af den territoriale samhørighed er sikringen af en garanti for adgang til tjenesteydelser af almen interesse for alle europæiske borgere uanset bopæl eller arbejde. For at reducere geografiske forskelle er det nødvendigt med investeringer i infrastruktur for effektiv transport, kommunikation (inklusive højhastighedsbredbånd) og energiforsyning, da det vil kunne sikre udviklingen af de mest sårbare og afsidesliggende områder.

5.7 Levevilkårene for indbyggerne i landdistrikterne — inklusive de dårligst stillede — skal forbedres gennem adgang til tilstrækkeligt med serviceydelser, som er en anden vigtig forudsætning for at reducere territoriale ubalancer. Dette gælder for både kommercielle og sociale tjenesteydelser af almen interesse. Investeringer ikke kun i sundhed, uddannelse og forskellige typer plejecentre, men også i kulturelle institutioner og fritidsaktiviteter, vil gøre landdistrikterne til attraktive steder for både mennesker og virksomheder.

5.8 Udnyttelsen af de lokale ressourcer indebærer ligeledes, at man skaber korte forsyningskæder, hvilket har økonomiske, sociale og kulturelle fordele ikke alene for landbrugerne, men også for andre erhverv, forbrugere og landdistrikterne som helhed. Fødevarer og energi er gode eksempler herpå. At det er nødvendigt at fremme denne type produktionsmodel, fremgår af det faktum, at internationale detailhandelskæder meget sjældent bruger lokale producenter som leverandører, ikke engang hvis en velorganiseret producent kan garantere en pålidelig produktion.

5.9 Det er vigtigt at skabe arbejdspladser, og retten til uddannelse og erhvervsuddannelse skal sikres i praksis. Der er et presserende behov for efteruddannelse »som skal hjælpe arbejdsstyrken med at tilpasse sig den nye produktionsmodels krav«⁽¹⁴⁾. Det bør være en central opgave at reducere afvandringen af unge mennesker fra landdistrikterne — dette gælder ikke mindst unge kvinder, der er mere tilbøjelige til at flytte væk. Der er også en nettogevinst for samfundet ved at sikre jobmuligheder, så unge familier kan udnytte fordelene ved området som et godt sted for deres børn at vokse op. EØSU har tidligere argumenteret for, at kvinders potentiale som arbejdskraft og iværksættere skal udnyttes, så de kan fungere som drivkraften i udvikling og innovation, samtidig med at de udstyres med den nødvendige viden og teknologi⁽¹⁵⁾.

5.10 Kvalitetsjob i avancerede og kreative brancher ville kunne starte en god cirkel, som ikke kun tiltrækker økonomisk aktivitet, men også kulturelle initiativer og andre former for serviceydelser, som kan gøre livet mere interessant for unge mennesker i landdistrikterne og overbevise dem om, at de ikke skal rejse væk.

⁽¹⁴⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 41-47.

⁽¹⁵⁾ EUT C 299 af 4.10.2012, s. 29-33.

5.11 Der er brug for en gennemgribende diversificering og decentralisering ⁽¹⁶⁾, som skal skabe nye arbejdspladser i de landdistrikter, som er mest ramt af affolkning. Derfor skal der indføres programmer med målrettet finansiering til disse områder. Der bør ske en udbredelse af gode erfaringer fra landdistrikter, som har været i stand til at imødegå udfordringen fra affolkning og forblive gode steder for mennesker og virksomheder.

5.12 Det indre marked og retten til fri bevægelighed gør det muligt for landmænd at udøve deres erhverv i andre medlemslande, hvor mulighederne er bedre end i deres hjemland. Et eksempel på dette er hollandske landmænd, som slår sig ned i Rumænien. Sådanne muligheder for mobilitet og opkøb af jord bør imidlertid ikke føre til, at eksisterende driftssystemer og småbrugene stilles dårligere.

5.13 EØSU har opfordret til, at migrantarbejdere i landdistrikter skal behandles lige, ved at indføre minimumsstandarder for arbejds- og levevilkår, en proces som arbejdsmarkedet parter også skal involveres i ⁽¹⁷⁾. En integrationsproces, som støttes af tiltag, der effektivt forhindrer segregation, kunne være en mulighed for at gøre lovlige migranter til en kilde til udvikling i landdistrikterne.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁶⁾ Et rigtigt godt eksempel på dette er Portugal Telecoms nye datacenter nær Covilhã i Serra da Estrela-bjergområdet.

⁽¹⁷⁾ EUT C 120 af 16.5.2008, s. 25.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om integreret produktion i Den Europæiske Union (initiativudtalelse)

(2014/C 214/02)

Ordfører: **Pedro NARRO**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 12. februar 2013 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

»Integreret produktion i Den Europæiske Union«.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 12. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 143 stemmer for, 6 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Integreret produktion er et praktisk eksempel på, hvordan landbruget arbejder under hensyntagen til de omfattende økonomiske, miljømæssige og sociale aspekter af bæredygtighed. EØSU ønsker at øge anvendelsen af fødevarerproduktionsmodeller, der fremmer en rationel udnyttelse af naturressourcerne og overholdelse af høje miljøstandarder.

1.2 EØSU mener i høj grad, at landbruget bør søge at finde en balance mellem miljøbeskyttelse, rentabilitet og sociale krav. Et bæredygtigt landbrug er fra civilsamfundets side et grundlæggende krav, som kan opfyldes ved hjælp af forskellige produktionsmodeller. Integreret produktion er et bevis på, at de europæiske landbrugere er interesserede i at overholde standarderne for bæredygtig produktion endnu bedre.

1.3 Når medlemsstaterne gennemfører den nye fælles landbrugspolitik på nationalt plan, bør de indarbejde nye incitamenter for integreret produktion i planerne for udvikling af landdistrikterne og hjælpe med at integrere den integrerede produktionsmodel i de nye ækvivalenssystemer, som skal fastlægges i forbindelse med de såkaldte »grønne« betalinger.

1.4 EØSU opfordrer Kommissionen til at foretage en detaljeret analyse af situationen omkring integreret produktion i de forskellige EU-lande. De lovgivningsmæssige forskelle, udviklingen af private certificeringsordninger og forskellene landene og endog regionerne imellem er ikke befordrende for udviklingen af denne produktionsmodel. En meddelelse fra Kommissionen om integreret produktion kunne på EU-plan give nye oplysninger om omfanget af integreret produktion i Europa.

1.5 For at gøre systemet sammenhængende og harmonisere det i en vis udstrækning bør der indledes en debat på europæisk plan om muligheden for at fastsætte EU-minimumsstandarder. Disse EU-retningslinjer ville bidrage til en større udbredelse af den integrerede produktionsmodel blandt landmænd og forbrugere og bør støtte sig på instrumenterne under EU's politik for salgsfremstød, der for øjeblikket er under revision.

1.6 EØSU bemærker, at der mangler forbrugeroplysninger, og ser et behov for en bedre forståelse af landbrugsbedrifternes reelle situation. De mange kvalitetsmærker skaber forvirring blandt slutbrugerne, og man bør derfor styrke indsatsen for at bringe borgerne i tættere kontakt med landbrugsprodukter, der overholder høje økonomiske, sociale og miljømæssige standarder.

1.7 Men henblik på at udvikle den integrerede produktion må der gøres en ekstra indsats inden for forskning, teknisk uddannelse, udvikling af fælles initiativer og selvfølgelig kommunikation til forbrugerne og landbrugssektoren, som ikke er klar over de potentielle fordele ved en produktionsmodel, der gør optimal brug af naturressourcerne på en professionel måde, der er i overensstemmelse med miljøkravene.

1.8 EØSU mener, at ordningen med integreret produktion i Europa bør have frivillig karakter. Selv om mange elementer af integreret produktion efterhånden bliver obligatoriske, kan kun en frivillig ordning øge landmændenes miljøbevidsthed og forbedre rentabiliteten af deres bedrifter.

2. Indledning

2.1 EØSU har i sine udtalelser dækket nogle af de vigtigste udfordringer, som det europæiske samfund står over for mht. fødevarereproduktion: forsyningsikkerhed, landbrugsforskning og -innovation, klimaændringer, svindende naturressourcer og bevarelse af biodiversiteten. Det er derfor hensigtsmæssigt at analysere en produktionsmodel, der opfylder forventningerne hos landmænd og forbrugere: integreret produktion.

2.2 De nye muligheder og teknologiske fremskridt, der for øjeblikket findes inden for landbruget, kan forbedre dets miljømæssige bidrag og samtidig gavne landmændene ved at give dem mulighed for at forbedre driften og rentabiliteten af deres landbrugsbedrift. Landbruget står over for den store udfordring at levere sikre fødevarer til en verdensbefolkning, som forventes at stige til mere end 9 milliarder mennesker i 2050.

2.3 Den landbrugsaktivitet, der sker på dette område, er så kompleks og indeholder så mange vanskeligheder, at landbrugerne er nødt til at være bedre forberedte og have en teknisk og miljømæssig viden, der kan bidrage til at bevare miljøet, åbenheden i produktionen og fødevarerikkerheden. Landbruget er en strategisk sektor, der kræver en sammenhængende og koordineret udvikling af de økonomiske, sociale og miljømæssige behov.

2.4 Landbrugs- og skovarealer dækker 80 % af EU's samlede areal. Når landmænd udnytter naturens ressourcer, påtager de sig ansvaret for at bevare dem og udnytte dem på en bæredygtig måde. Innovation og forskning tjener til at nå dette mål, som er fælles for landbrugere og forbrugere, gennem udvikling af nye integrerede produktionsteknikker, som muliggør en mere rationel udnyttelse af ressourcerne.

2.5 Den integrerede produktionsmodel er en form for bæredygtigt landbrug, som skal gøre landbrugsvirksomhed mere rentabel, og som samtidig overholder høje sociale og miljømæssige standarder. Under alle omstændigheder skal den fungere som et værktøj, der på pædagogisk vis bidrager til at forklare forbrugeren en ny relation mellem miljø og fødevarereproduktion. Distributionen skal understøtte og anerkende denne produktionsmodel. Det er afgørende, at der er en kommerciel interesse, der fremmer integreret produktion.

2.6 Ordningens effektivitet undermineres i mange tilfælde af en kompliceret certificeringsproces, der i visse lande er alt for besværlig.

3. Begrebet integreret produktion

3.1 Den Internationale Organisation for Biologisk Kontrol (IOBC) definerer integreret produktion som et landbrugs-system til produktion af fødevarer, der gør optimal brug af naturlige ressourcer og reguleringsmekanismer ved at sikre, at landbruget er levedygtigt og bæredygtigt på lang sigt. I et sådant landbrug udvælges biologiske metoder, dyrkningsteknikker og kemiske processer med omhu for i lige høj grad at tilgodese miljøet, rentabiliteten og de samfundsmæssige krav.

3.2 Der er i det væsentlige tale om en frivillig model, der er baseret på praktisk og løbende anvendelse (gennem overførsel af viden og forsøg mellem tekniske tjenester, landbrugeren og selve landbrugsbedriften) af innovations- og teknologiværktøjer som, når de anvendes effektivt, gør det muligt at opfylde de standarder for kvalitet, sikkerhed og miljøhensyn, som dagens samfund ønsker at se.

3.3 Begrebet »integreret produktion« anvendes ofte som et synonym for »integreret landbrug«, og i mange lande bruges de to begreber i flæng. På trods af at det er to parallelle systemer med mange elementer til fælles, er de forskellige og repræsenterer to forskellige modeller, som landmanden kan vælge imellem. Integreret produktion har en sektorbaseret tilgang med forskellige regler alt efter det pågældende produkt, mens integreret landbrug handler om den overordnede drift af et landbrug.

3.4 Integreret produktion dækker de miljømæssige, etiske og sociale aspekter af landbrugsproduktionen såvel som spørgsmål om kvalitet og fødevarerikkerhed. Den betragtes i øjeblikket som en af de højeste internationale standarder for fødevarereproduktion. Samlet set har retningslinjerne for integreret produktion og de dertil knyttede værktøjer vist sig at være nyttige og har tjent som inspirationskilde for landbrugsorganisationer, der søger at producere fødevarer af høj kvalitet, som overholder høje miljømæssige og sociale standarder.

3.5 Ud over de ovennævnte mål fremmer integreret produktion også struktureringen af landbrugssektoren ved at indarbejde en kvalificeret teknisk rådgivning, der er ansvarlig for at planlægge det dyrkningsarbejde, som producenterne skal udføre på deres landbrug i overensstemmelse med den metode, der er fastlagt i reglerne om integreret produktion. Formålet er at omsætte generelle begreber som innovation og teknologi i praksis og at anvende dem løbende.

3.6 Integreret produktion kombinerer traditionelle metoder med moderne teknologi. Den inkorporerer ny knowhow og nye teknikker som resultat af en løbende og dynamisk revisions- og evalueringsproces. Et eksempel herpå er præcisionslandbrug, som ved at anvende den mest avancerede GPS-teknologi sparer landbrugerne penge og mindsker forureningen ved at bruge færre næringsstoffer og pesticider. Inden landbrugeren beslutter, hvornår, hvordan og hvor han vil producere, foretages der forudgående undersøgelser af bl.a. jordbunds-, klima-, og vandforholdene og af næringsstofferne osv.

3.7 Integreret produktion fremmer en hurtig formidling af viden mellem landbrugsproducenterne, de tekniske rådgivere og de offentlige administrationer og begrænser dermed omfanget af visse risici i forbindelse med landbrugsdriften.

3.8 Denne produktionsmodel giver forbrugerne bedre kvalitet og sikkerhed og giver dem større tillid til de produkter, som de vil købe og forbruge; det handler om at øge respekten for flora og fauna ved at bruge mindre aggressive metoder og bevare biodiversiteten ved hjælp af en hensigtsmæssig forvaltning af naturressourcerne.

3.9 For landbrugerne kan denne model give lavere produktionsomkostninger og en bedre og mere moderne landbrugsdrift. Ved at øge værdien af produkterne kan den derfor gøre bedrifterne mere rentable, forbedre livskvaliteten på landet og bidrage til den nødvendige fastholdelse af befolkningen i landdistrikterne.

3.10 Integreret produktion er uden tvivl et afgørende element i gennemførelsen af begrebet bæredygtigt landbrug og kan være et pejlemærke på den kurs, som den europæiske landbrugsmodel skal følge.

4. Integreret produktion i EU

4.1 På nuværende tidspunkt findes der i modsætning til ordningen for økologiske produkter og fairtradeprodukter ikke nogen europæisk juridisk ramme for integreret produktion og heller ingen EU-retningslinjer for denne frivillige produktionsmodel.

4.2 I de senere år er der dog blevet taget en lang række offentlige initiativer vedrørende integreret produktion, i nogle tilfælde med nationale eller regionale lovrammer (Portugal, Frankrig, Storbritannien, Belgien og Spanien). I andre tilfælde har den private sektor stået bag initiativerne, som har været kontrolleret af de store detailhandlere⁽¹⁾. Denne uhomogene situation har ført til forvridninger, hvad angår definitionen af, målsætningerne for og udviklingen af integreret produktion.

4.3 På denne baggrund blev det såkaldte »europæiske initiativ for bæredygtig udvikling i landbruget« (EISA) iværksat i 2011 med det sigte at fremme og forsvare en række ensartede principper for integreret produktion i EU. En af denne organisations første opgaver var at skabe en fælles europæisk kodeks for integreret produktion⁽²⁾, som FAO har brugt til at fastlægge bæredygtige landbrugsmetoder. I 2002 oplyste AREFLH (sammenslutningen af europæiske frugt- og grøntsagsproducerende regioner), at den gik ind for regulering på europæisk plan, og i april 2013 offentliggjorde den en vejledning om europæiske integrerede produktionsmetoder⁽³⁾.

4.4 Som det er tilfældet for andre produktionsmodeller, skal produkter produceret iht. den integrerede produktionsmodel kontrolleres og certificeres af akkrediterede certificeringsorganer for at kunne bære et garantimærke. Garantimærket kan anvendes af de produkter, som opfylder de generelle krav og de specifikke tekniske krav til hver enkel afgrøde. I visse tilfælde (Danmark og Nederlandene) foretages certificeringen ikke af et specifikt produkt, men derimod af hele den bedrift, der anvender denne produktionsmodel. For øjeblikket findes der både nationale og regionale kvalitetsmærker side om side.

⁽¹⁾ EUREPGAP, QS, QS-GAP, BRC, Nature's choice, osv.

⁽²⁾ A Common Codex of Integrated Farming. EISA (Det Europæiske Initiativ for Bæredygtig Udvikling i Landbruget) offentliggjorde i 2006 og reviderede i 2012 sin europæiske ordning for integreret landbrug.

⁽³⁾ www.areflh.org.

5. Centrale spørgsmål i forbindelse med integreret produktion

For øjeblikket er der en del tvivl, spørgsmål og uklarheder omkring, hvilken rolle denne produktionsmodel spiller i europæisk landbrug. For EØSU er det vigtigt at afklare nogle af de mere kontroversielle punkter, som pga. manglende viden eller subjektive oplysninger kan skabe større forvirring i hele samfundet.

5.1 *Forbindelsen mellem traditionelt og integreret landbrug*

5.1.1 Den traditionelle, den økologiske og den integrerede produktionsmodel er alle tre legitime, har ligheder og forskelle og repræsenterer i alle tilfælde respekterede fødevarefremstillingsmetoder.

5.1.2 Det traditionelle landbrug anvender også nogle af de metoder og teknikker, der findes inden for integreret landbrug. Faktisk betyder forpligtelsen til fra og med 2014 at anvende en integreret tilgang til skadedyrsbekæmpelse i medfør af direktivet om bæredygtig anvendelse af pesticider⁽⁴⁾ en yderligere tilnærmelse af de to produktionsmodeller. Det traditionelle landbrug bevæger sig langsomt i retning af integreret produktion. Det er en positiv indflydelse, som bør bevares.

5.1.3 Integreret produktion bidrager dog i alle tilfælde med en vigtig merværdi, som er baseret på producentens frivillige beslutning om at vælge en model, der indebærer en streng certificering, der bygger på streng kontrol, som kræver rådgivning af højt kvalificerede fagfolk, individuel uddannelse, energieffektivitet og reduktion af CO₂-fodaftryk, brug af teknologiske systemer til at styre vanding, gødskning, beskæring, arealforvaltning osv.

5.1.4 I dag går mange landbrugere i retning af integreret produktion for at optimere bedriftens produktionskapacitet og samtidig forbedre jordens frugtbarhed, fjerne eller reducere pesticidresterne og øge afgrødernes sundhed⁽⁵⁾.

5.1.5 Det traditionelle og det økologiske landbrug er reguleret på EU-plan, og der findes et anerkendt kvalitetsmærke for produkter fra økologisk landbrug. Det integrerede landbrug finder omvendt kun sted på medlemsstatsplan og i regionerne, hvor der hersker store forskelle og tiltagende lovgivningsmæssig forvirring.

5.1.6 Den integrerede produktions stadig større betydning er en god grund til at gøre en ekstra indsats for at informere de europæiske borgere effektivt om denne produktionsmodel.

5.2 *EU's rolle i udviklingen af integreret produktion*

5.2.1 EU bør foretage en grundig analyse af integreret produktion i Europa, som kan give et overblik over den nuværende situation og den potentielle udvikling. Blandt de redskaber, EU har til rådighed, ville det især være vigtigt for Kommissionen at udarbejde en meddelelse, som kunne beskæftige sig med udfordringerne i forbindelse med denne model og EU's rolle i den sammenhæng.

5.2.2 De uensartede nationale og regionale regler for integreret produktion får os til at spørge os selv, om man på EU-plan på en eller anden måde bør tage skridt til at harmonisere den eksisterende lovgivning. På nuværende tidspunkt fokuserer EU sin støtte til integreret produktion på planerne for udvikling af landdistrikterne og de operationelle programmer for fællesmarkedsordningerne for bl.a. frugt og grønsager. Den nye fælles landbrugspolitik vil blive baseret på bæredygtighed; det er derfor fornuftigt for integreret produktion at yde et positivt bidrag til den praktiske udformning af de nye grønne betalinger gennem delegerede retsakter. Det nye europæiske innovationspartnerskab kan også medføre nye muligheder for denne produktionsmodel⁽⁶⁾.

5.2.3 Ordningerne med økologisk landbrug og fairtrade har tidligere været genstand for en lignende diskussion om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at lovgive på området. Et stort antal regionale og nationale kvalitetsmærker for integreret produktion, eksisterer side om side, og der foregår derfor nu en åben debat om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at skabe et nyt EU-logo eller forenkle de eksisterende mærker. EU skal forinden forbedre sin formidling til forbrugerne af de eksisterende mærker med det sigte at fremhæve produktets kvalitet eller oprindelse.

⁽⁴⁾ Direktiv 2009/128 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider.

⁽⁵⁾ I Spanien er størstedelen af dem, der bruger denne model, ifølge planerne for udvikling af landdistrikterne, landbrugere med bedrifter på mindre end 10 hektar, primært i områder med specifikke ulemper.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/quality/index_en.htm.

5.2.4 Der er store variationer og forskelle i sektoren for integreret produktion, men den kræver samstemmende, at EU opstiller nogle minimumsretningslinjer på området, der kan skabe sammenhæng og øget kendskab.

5.3 På vej mod bedre kommunikation mellem forbrugere og landbrugere

5.3.1 Integreret produktion er for øjeblikket på fremmarch, fordi flere og flere landmænd indser behovet for, at rentabiliteten bakkes op af foranstaltninger, der kan øge landbrugets bidrag til miljøet og bevarelsen af naturressourcerne. Til trods for den stigende interesse i landbrugssektoren mangler der i samfundet viden om, hvad integreret produktion vil sige, og hvordan denne produktionsform kan bidrage til et bæredygtigt landbrug.

5.3.2 EØSU konstaterer visse mangler i formidlingen af denne produktionsmodel og opfordrer til at styrke uddannelsen af landbrugerne og tilskynde producenterne til at udvikle fælles initiativer for at beskytte miljøet. Landbrugerne skal udvise størst mulig åbenhed over for forbrugerne om deres produktionsmetoder og forsøge at vise, hvordan innovation kan bruges til at fremme bæredygtigt landbrug. I mange EU-lande er der initiativer, der sigter på at bringe forbrugerne tættere på virkeligheden i landbruget og forbedre deres kendskab til en så grundlæggende aktivitet som fødevarerproduktion.

5.4 På vej mod en ny produktionsstandard?

5.4.1 Integreret skadedyrsbekæmpelse er et led i integreret produktion, som vil blive gjort obligatorisk fra 2014, som fastsat i artikel 14 i direktiv 2009/128 om (en ramme for Fællesskabets indsats for en) bæredygtig anvendelse af pesticider. Denne forpligtelse for alle landbrugere udgør et meget vigtigt skridt i retning af udvikling af integreret produktion i EU og medfører en ny europæisk produktionsstandard på skadedyrsbekæmpelsesområdet.

5.4.2 Selvom visse klassiske elementer af integreret produktion efterhånden bliver gjort til obligatoriske landbrugsmetoder, må dette ikke ændre ved den frivillige karakter af den integrerede produktionsmodel, som gør at landbrugerne kan integreres på grundlag af deres økonomiske, miljømæssige eller geografiske forhold. En landbrugers beslutning om at skifte til integreret produktion indebærer omfattende ændringer i den måde, hvorpå vedkommende driver sit landbrug, og kræver frem for alt store investeringer i teknisk rådgivning, uddannelse, kontrol, udstyr og specifikke produkter.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om handelsforbindelserne mellem EU og Marokko (initiativudtalelse)

(2014/C 214/03)

Ordfører: **Pedro NARRO**

Medordfører: **Juan MORENO**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede på plenarforsamlingen i februar 2013 i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om

»Handelsforbindelserne mellem EU og Marokko«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 4. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 179 stemmer for, 3 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 EØSU konstaterer, at handelsforbindelserne mellem EU og Marokko er blevet tættere. Udvalget opfordrer imidlertid til større inddragelse af civilsamfundet i udformningen og gennemførelsen af aftalerne og slår til lyd for en effektiv og omfattende hensyntagen til bæredygtig udvikling.

1.2 EØSU noterer sig den marokkanske frygt for, at nye handelsaftaler med EU fortsat vil indvirke negativt på landets handelsbalance. EU bør imødegå den stigende skepsis i det marokkanske civilsamfund med en handelsstrategi, som udover at fremme varehandelen også skaber grundlag for udvikling af en anstændig og kvalificeret beskæftigelse, fremme af foreningslivet, styrkelse af arbejdstagernes rettigheder⁽¹⁾ samt respekt for miljøet.

1.3 For at sikre, at standarderne for bæredygtig udvikling bliver overholdt, når den brede og vidtgående frihandelsaftale træder i kraft, opfordrer EØSU Kommissionens GD for Handel til at kræve, at der i aftalen indføres et kapitel om bæredygtig udvikling, som omfatter mekanismer for civilsamfundets overvågning.

1.4 EU kan kun udnytte potentialet i nye rammer for handelen med Marokko fuldt ud, hvis der gøres fremskridt i investeringsbeskyttelsen og investorerens retssikkerhed garanteres. EØSU henleder opmærksomheden på, at den nye mekanisme til bilæggelse af handelstvister er et incitament, som kan bidrage til et mere gunstigt handelsklima.

1.5 EØSU understreger dog, at civilsamfundets overvågning af kapitlet om bæredygtig udvikling i den brede og vidtgående frihandelsaftale bør koordineres af henholdsvis Marokkos økonomiske, sociale og miljømæssige råd og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, eftersom disse to organer har repræsentativitet og ekspertise til at varetage en sådan overvågning.

1.6 EU og Marokko bør tilstræbe at udvikle det fulde potentiale i en sådan aftale ved at øge investeringerne på alle uddannelsesområder og i ligestillingsforanstaltninger så hurtigt som muligt. Som førsteprioritet bør der tages hensyn til specifikke behov blandt de unge, kvinderne og befolkningen i de mest ugunstigt stillede områder. EØSU mener, at EU's finansielle støtteprogrammer bør bidrage til yderligere fremskridt på områderne menneskerettigheder, arbejdstagernes rettigheder og lovgivning om ligestilling.

1.7 Gennemførelsen af mobilitetspartnerskabet mellem Marokko og EU vil skabe nye udviklingsmuligheder i de mest sårbare områder, forudsat at det udstyres med en solid finansiel støtte til styrkelse af lovgivningsmæssige og operationelle kapaciteter og instrumenter. Forvaltningen af migrationsstrømmene og fri bevægelighed for personer kan forbedres via civilsamfundsorganisationernes mere aktive deltagelse.

⁽¹⁾ I overensstemmelse med Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) bestemmelser.

1.8 Marokko satser på landbruget som en af de vigtigste drivkræfter i landets økonomi. Det marokkanske landbrugs nye muligheder på det europæiske marked bør ikke føre til, at landet bliver afhængigt af import af vigtige råstoffer, at biodiversiteten forringes, og at familiebedrifterne forsvinder⁽²⁾. Marokko og EU bør arbejde sammen for at garantere fødevarer sikkerhed.

1.9 De igangværende forhandlinger om en bred og vidtgående frihandelsaftale bør give anledning til en tilnærmelse af den marokkanske lovgivning til gældende EU-ret. Denne proces bliver kompliceret og vil kræve et nært og vedvarende samarbejde med en realistisk tidsplan på så vigtige områder som intellektuel ejendomsret og sundheds- og plantesundhedsstandarder.

1.10 EØSU anmoder om, at de økonomiske og sociale aktører i Marokko og EU kommer til at deltage mere aktivt i udformningen, overvågningen og udviklingen af handelsaftalerne. EØSU foreslår i denne forbindelse, at der oprettes et blandet rådgivende udvalg bestående af Marokkos økonomiske, sociale og miljømæssige råd og EØSU på grundlag af artikel 85 i associeringsaftalen for at give det organiserede civilsamfund mulighed for at overvåge effekten af alle aftaler mellem EU og Marokko, herunder den samlede effekt af handelsaftalerne mellem EU og Marokko. Ligeledes bør de direkte forbindelser mellem tilsvarende organisationer i Marokko og EU styrkes ved at støtte deres initiativer vedrørende den sociale dialog mellem arbejdsgivere og arbejdsgivere og på andre områder.

2. Indledning

2.1 EU og Marokko nyder godt af intense bilaterale forbindelser, som har båret frugt i form af vigtige aftaler, hvoraf udviklingen af handelsforbindelserne har været en af de vigtigste søjler. EU er ikke alene Marokkos vigtigste handelspartner, men EU har også valgt at støtte sig til dette land som sin foretrukne strategiske partner i arbejdet for demokrati og velstand i Middelhavsområdet.

2.2 Traditionelt har handelsforbindelserne mellem EU og Marokko været karakteriseret af intense og undertiden problemfyldte forhandlinger om markedsadgang og gradvis toldliberalisering. Landbruget har stået i centrum for mange af disse diskussioner, men i dag, hvor der er sket en næsten total liberalisering af landbrugskapitlet, har man via nye instrumenter valgt en bredere tilgang, som sigter mod en samlet forbedring af handelsklimaet.

2.3 Marokko er i gang med en kompliceret proces for at tilpasse sig gældende EU-ret. Denne indsats skulle gøre det muligt at gøre bedre brug af de instrumenter, som EU's nye naboskabspolitik byder på, samt en højere grad af integration. Marokko er fortsat den største modtager af EU-støtte til teknisk og finansielt samarbejde.

2.4 EU's svar på det »arabiske forår« har været fokuseret på at udvikle handelsforbindelserne med fire lande i Middelhavsområdet: Egypten, Tunesien, Jordan og Marokko. EU har fremskyndet forhandlingerne med Marokko og andre Middelhavs partnere og har samtidigt justeret sit syn på de politiske og sociale forhold i regionen og grundigt revideret sin politiske strategi for hele Middelhavsområdet.

2.5 For sin part har Marokko taget fat på et sæt af reformer, som er mundet ud i en ny forfatning med det mål at tilpasse sig de forandringer, der er sket i Middelhavsregionen, og opfylde EU's betingelser for at gøre fremskridt i integrationen. Alligevel mener EØSU, at de sociale problemer stadig er enorme og kræver en kontinuerlig og sammenhængende indsats på langt sigt.

2.6 Set i dette nye handelsmæssige perspektiv er det helt nødvendigt at overveje, hvordan man kan garantere civilsamfundet i EU og Marokko effektiv deltagelse i udformningen og gennemførelsen af handelsaftalerne efter princippet om inddragelse af civilsamfundet, som er fulgt i andre af EU's nylige handelsaftaler. Disse fælles overvejelser bør også dreje sig om, hvorledes sociale hensyn og miljøhensyn kan inddrages, idet samfundet efterhånden kræver, at bæredygtighed bliver rettesnoren for fremtidige handelsaftaler.

⁽²⁾ Se FAO's definition af familielandbrug. www.fao.org/family-farming-2014.

3. Handelsforbindelserne mellem EU og Marokko har en lang historie bag sig

3.1 EU er Marokkos vigtigste handelspartner og landets vigtigste udenlandske investor. I betydelig afstand efter EU kommer stærke magter som USA og Kina, som i de seneste år har bestræbt sig på at intensivere deres handelsforbindelser med en Middelhavspartner.

3.2 Marokkos økonomi er en serviceøkonomi, som i de seneste år har stræbt efter en sektoriel diversificering. Størsteparten af samhandelen mellem EU og Marokko foregår i sektoren for forarbejdede produkter, transportmidler og maskiner, fødevarer og kemiske produkter. Den marokkanske økonomi har et meget stort potentiale. Alligevel har der i det sidste år været en tilbagegang i den økonomiske vækst.

3.3 Inden for EU er den vigtigste handelspartner Frankrig fulgt i hælene af Spanien og Det Forenede Kongerige, hvis investeringer er koncentreret i sektorer som turisme, tjenesteydelser, banker og transport. Skønt den internationale økonomiske krise ikke er gået så hårdt ud over Marokko, begynder landet nu at lide under følgerne af en usikker økonomisk situation, der gør sig gældende på områder som turisme, transport og emigranternes pengeoverførsler. Fattigdom og udbredt arbejdsløshed ligger til grund for de økonomiske, migratoriske og sikkerhedsmæssige problemer i regionen. Afmatningen i den europæiske økonomi forværrer også denne situation.

3.4 I det sidste tiår er handelsforbindelserne blevet konsolideret takket være ikrafttrædelsen af associeringsaftalen i 2000 og vedtagelsen af handlingsplanen i juli 2005 som en integrerende del af EU's naboskabspolitik. Marokkos »fremskredne status«, som det fik tildelt i 2008, indledte en ny etape med en mere ambitiøs og vidtgående associering. I 2012 blev en ny mekanisme til bilæggelse af handelstvister taget i brug. Samme år blev landbruget og fiskeriet omfattet af to meget omdiskuterede handelsaftaler. I 2013 indledte EU forhandlinger med Marokko om en aftale om gensidig beskyttelse af geografiske oprindelsesbetegnelser. Parterne håber, at aftalen vil være på plads i 2014.

4. Det arabiske forår og udviklingen af en ny tilgang på handelsområdet

4.1 Det arabiske forår har rusket op i den Europæiske Union, som søger at genopbygge sin rolle i regionen gennem en grundig revision af sine foranstaltninger, instrumenter og forbindelser. EU har ved hjælp af nye instrumenter forsøgt at reagere hurtigt og koordineret for gennem en afbalanceret og gradvis liberalisering af handelen at opnå et område med fred og velstand i Middelhavsområdet.

4.2 I maj 2012 offentliggjorde Kommissionen køreplanen for gennemførelsen af den europæiske naboskabspolitik over for sine partnere i Middelhavsområdet som led i EU's nye naboskabspolitik.

4.3 Fremme af handelsforbindelserne med Middelhavspartnerlandene og især Marokko er blevet et vigtigt mål for EU i denne nye strategi, som er et forsøg på at overvinde en politisk og økonomisk situation præget af stor usikkerhed.

4.4 Den første marts 2013 indledte EU formelt forhandlingerne med Marokko om en ambitiøs og vidtgående ny aftale om handelsliberalisering. Som det allerede fremgår af lignende aftaler, som er forhandlet (men endnu ikke afsluttet) med EU's nabolande i østpartnerskabet, navnlig Ukraine, Georgien og Moldova, er målet at række »ind på den anden side af grænserne« for at sikre større sammenhæng mellem reglerne i EU og i specifikke nabolande. Målet er at udvide de traditionelle handelsrelaterede spørgsmål og tage fat på emner af grundlæggende betydning for en samlet forbedring af handelsklimaet (investeringsbeskyttelse, offentlige indkøb, tjenesteydelser osv.), at få Marokko til at tilnærme sig reglerne for det europæiske indre marked og at gå i dybden med specifikke spørgsmål, som er blevet forbigået under tidligere forhandlinger (intellektuel ejendomsret, sundheds- og plantesundhedsstandarder osv.).

Kommissionen har anerkendt betydningen af kapitlet om social og miljømæssig bæredygtighed ved indgåelsen af denne nye aftale og følger hermed præcedens fra alle de seneste handelsaftaler, som EU har indgået. EØSU har i utallige udtalelser anmodet om, at EU også prioriterer sociale og miljømæssige overvejelser i forhandlinger om frihandelsaftaler.

5. Handelsaspekter og bæredygtig udvikling. Forhandlingerne mellem EU og Marokko om en bred og vidtgående frihandelsaftale.

5.1 Den sidste etape i handelsforbindelserne mellem EU og Marokko er markeret af indledningen af forhandlinger om en bred og vidtgående aftale om liberalisering af handelen. Når der er gennemført en toldafvikling for landbrugs- og industrivarer, er det store mål at forbedre handelsklimaet og tilnærme den marokkanske lovgivning til EU-retten⁽³⁾. Denne bilaterale aftale er overordentlig vigtig, fordi den vil danne forbillede for lignende aftaler mellem EU og nogle af dets vigtigste partnere i det sydlige Middelhavsområde.

5.2 Kommissionen har besluttet at medtage et specifikt kapitel om bæredygtig udvikling i forhandlingerne. På EU's initiativ har konsulentfirmaet ECORYS udarbejdet en konsekvensanalyse af aftalens kapitel om »bæredygtig udvikling«⁽⁴⁾.

5.3 Denne analyse omfatter spørgsmål af den største betydning, hvortil EØSU gerne vil bidrage konstruktivt, for at begge forhandlingsparter kan være opmærksomme på, at handelen bør være til gavn for den bæredygtige udvikling. I det følgende redegøres der for nogle af de afgørende aspekter, som EU og Marokko bør tage med i betragtning, for at uddybningen af deres handelsforbindelser kan foregå i harmoni med de to parter økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling.

Økonomisk udvikling

5.4 Marokkos handelsunderskud over for EU er vokset i de seneste år, på sin vis som følge af aftalerne om handelsliberalisering, og har medført en vis skepsis i Marokko over for »mulighederne« i den nye aftale. I lyset af erfaringerne med tidligere aftaler med USA og Tyrkiet er forsigtigheden og frygten for at blive for afhængig af eksterne ressourcer vokset. En så vigtig sektor som landbruget er ved at blive mere og mere afhængig af import af råvarer såsom mælk og korn, hvilket indvirker negativt på landets fødevareresuverænit. Handelsstrategien mellem de to blokke bør fremme **alsidighed i produktionen**.

5.5 Fra europæisk side kræves fortsat en bedre investeringsbeskyttelse, som kan give den nødvendige **retssikkerhed** for at fremme direkte udenlandske investeringer. De seneste års fremskridt må udmøntes i yderligere ændringer i den marokkanske lovgivning. Europæiske virksomheder vælger fortsat Marokko som bestemmelsesland for udflytningen af bestemte faser af deres »off shore«-produktion. De sektorer, der er knyttet til bil-, luftfarts- og elektronikindustrien, er gået i spidsen, men en gennemsigtig regulering og nye former for samarbejde med nationale virksomheder kan skabe nye muligheder.

5.6 EU ser et stort potentiale i de nye muligheder inden for tjenesteydelses- og finanssektoren, som kan komme EU's virksomheder til gavn. For sin del ønsker Marokko flere EU-midler til at gennemføre den komplicerede proces med lovgivningsmæssig harmonisering.

5.7 Ofte er de økonomiske fordele ved frihandel med Marokko blevet koncentreret i bestemte sektorer eller dele af landet og har dermed medvirket til at marginalisere de mere ugunstigt stillede områder. Konsekvensanalyserne bør først og fremmest undersøge de fordele og risici, der kan være på **lokalt eller regionalt plan**.

Social udvikling

5.8 Den nye styrkelse af handelen må ikke føre til en forringelse af arbejdstagernes rettigheder. Fagforeningsrettighederne bør styrkes og danne grundlaget for at skabe **værdig beskæftigelse af kvalitet i overensstemmelse med Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) standarder**. Et af de traditionelt svage punkter i handelsforbindelserne mellem EU og Marokko har været den ringe jobskabelse.

5.9 EU og Marokko bør **investere i uddannelse**, for at de nye muligheder kan komme lavt kvalificerede grupper, arbejdstagere i ugunstigt stillede områder, unge og kvinder til gode. Støtte til iværksættere, styrkelse af kooperativer og udvikling af små- og mellemstore virksomheder bør være en søjle i den nye strategi på uddannelsesområdet. Initiativerne vedrørende den sociale økonomi bør styrkes.

⁽³⁾ Ifølge planen skal Marokko i 2015 fremlægge en plan for tilpasning af lovgivningen til EU-retten.

⁽⁴⁾ Trade sustainability impact assessment (TSIAs) in support of negotiations of DCFTAs between the EU and the kingdom of Morocco and the Republic of Tunisia.

5.10 **Mobilitetspartnerskabet** mellem EU og Marokko ⁽⁵⁾ er frugten af et intenst arbejde fra begge parter side for at lette den fri bevægelighed for personer og forvaltningen af migrationsstrømme. EØSU glæder sig over EU's og Marokkos løfte om at give civilsamfundsorganisationerne en større rolle at spille i opfølgningen af de forskellige elementer, som de to parter er blevet enige om.

5.11 Det nævnte partnerskab bør give bedre muligheder for akademisk udveksling, overførsel af forskningsviden og fremme af kultur- og turiststrømme. Hjerneflugt er et indlysende problem, som bør omfattes af specifikke bestemmelser.

5.12 EU's finansielle støtte til fremme af lovgivningsmæssig konvergens bør bidrage til, at lovgivningen til fremme af **ligestilling mellem kønnene og de grundlæggende rettigheder** bliver gennemført i praksis. Det er ikke nok at udvikle en masse instrumenter til støtte for kvinderne, men derimod bør der regelmæssigt gøres status over konkrete fremskridt, og civilsamfundsorganisationernes arbejde bør støttes.

Miljømæssig udvikling

5.13 **Bevarelse af naturressourcer og respekt for biodiversiteten** er ikke uforenelig med en mere dynamisk handel. Liberaliseringen af handelen må ikke føre til en intensivering af visse aktiviteter med en potentielt negativ indvirkning på miljøet. EU og Marokko bør prioritere en gradvis harmonisering, efter en bestemt tidsplan, af miljølovgivningen trods de finansielle omkostninger, som kan være forbundet med at tilpasse lovgivningen om sundheds- og plantesundhedsbeskyttelse, forvaltning af industriaffald eller vandforurening.

5.14 De konsekvensanalyser vedrørende bæredygtighed, som EU gennemfører i sine handelsforbindelser med Marokko har endnu ikke kunnet udfylde en stor lakune i disse aftaler, nemlig en **detaljeret opfølgning** af aftalens miljøindvirkning i takt med, at der gøres fremskridt i liberaliseringen af handelen. Det er absolut nødvendigt at give civilsamfundet i EU og Marokko instrumenter i hænde, så de kan støtte deres nationale myndigheder i den vanskelige opgave at sikre, at den økonomiske vækst og intensiveringen af handelen ikke kommer til at gå ud over den nødvendige miljøbeskyttelse.

5.15 Forhandlingerne om en **fiskeriaftale** mellem EU og Marokko ⁽⁶⁾ viser, hvor nødvendigt det er, at ethvert initiativ på det handelsmæssige område er forbundet med respekt for menneskerettighederne, den miljømæssige bæredygtighed og nyttevirksomheden for de berørte lokalbefolkninger. Legitimiteten af denne type aftaler står og falder med, at de ledsages af instrumenter og indikatorer, som kan garantere bæredygtighed.

6. Landbrugsspørgsmålet: en trussel eller en chance?

6.1 Landbrugssektoren er en vigtig del af Marokkos socioøkonomiske struktur. Den bidrog i 2012 til 15 % af BNP og er stadig den vigtigste kilde til beskæftigelse i landet, idet den beskæftiger 43 % af arbejdsstyrken og tegner sig for over 78 % af beskæftigelsen i landdistrikterne. Gennemsnitslønnen i Marokko ligger på 0,55-0,65 EUR i timen ⁽⁷⁾, sæsonarbejdere har ingen arbejdsmæssige rettigheder overhovedet, og børnearbejde er udbredt i de marokkanske landbrugsbedrifter. Husdyrsektoren er også vigtig for Marokkos landbrugsøkonomi, idet den repræsenterer 30 % af værditilvæksten i landbruget og beskæftiger 20 % arbejdskraften i landdistrikterne.

6.2 Endvidere spiller fødevarerindustrien en strategisk rolle i den marokkanske økonomi. Sektoren har over 1.700 virksomheder, som repræsenterer en fjerdedel af landets samlede industriproduktion.

7. Landbrugsaftalen mellem EU og Marokko

7.1 De tætte forbindelser på landbrugsområdet mellem EU og Marokko begyndte med undertegnelsen af Euro-Middelhavs-aftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og Marokko den 26. februar 1996 og de efterfølgende ændringer heraf i medfør af nye aftaler. Den sidste etape blev indledt i 2012 med indgåelsen af en ny landbrugsaftale, som Europa-Parlamentet godkendte flerstemmigt.

7.2 Forbindelserne mellem de to parter har — hvis vi holder os til landbruget — været vanskelige, ikke mindst i forhold til de sydeuropæiske lande som følge af konkurrencen navnlig i frugt- og grøntsektoren, polemikker om nedsættelser af kvoter samt påstande om manglende overholdelse på visse årstider af indgangsprisen for marokkanske tomater, som er aftalens stjerneprodukt.

⁽⁵⁾ Den 3. juni 2013 blev der i Bruxelles undertegnet en fælleserklæring om oprettelse af et mobilitetspartnerskab mellem Kongeriget Marokko, Den Europæiske Union og dets medlemsstater.

⁽⁶⁾ Den 24. juli 2013 undertegnede Kommissionen og Kongeriget Marokko en ny fiskeriaftale, som bør gøre en ende på halvandet års udelukkelse af EU's fiskerflåde fra de marokkanske fiskebanker. Det er op til Europa-Parlamentet at overvåge, at aftalen er miljømæssigt bæredygtig, og godkende eller forkaste den.

⁽⁷⁾ Kilde: Den marokkanske landarbejdersammenslutning »Fédération Nationale du Secteur Agricole« (UMT).

7.3 Efter EØSU's mening bør der indføres kriterier og klausuler i landbrugsaftalen mellem EU og Marokko, som gør det muligt at kontrollere markedsåbningens konsekvenser for begge parter, især indvirkningen på miljøet og arbejdstagernes rettigheder.

8. Den grønne plan for Marokko

8.1 Landbrugsaftalen suppleres af to andre fremadrettede tiltag, som hænger tæt sammen: Den grønne plan for Marokko (*Plan Maroc Vert* — PMV) og den såkaldte »fremskredne status«.

8.2 Den grønne plan for Marokko, hvis horisont er år 2020, sigter mod at øge værditilvæksten af det marokkanske landbrugs BNP og firedoble olivenolieproduktionen i 2020, så den når op på 340 000 ton, mens produktionen af citrusfrugter skal øges fra 1,5 til 3,7 millioner ton og produktionen af frugt og grøntsager fra de nuværende 4,45 millioner ton til 10 millioner ton. Samtidigt skal kornarealet reduceres fra et samlet areal på 5,3 millioner hektar til 4,2 millioner hektar. Den marokkanske regering fastholder, at den vil øge produktiviteten, skønt de udenlandske investeringer vil gå til frugt og grøntsektoren. Det er Marokkos prioriterede mål at forbedre handelsbalancen, og derfor må eksporten støttes.

9. Den fremskredne status

9.1 Den 17. april 2013 offentliggjorde Kommissionen forslaget til Rådets afgørelse om gennemførelsen af handlingsplanen EU-Marokko om gennemførelse af den fremskredne status (2007-2013), hvori det klart anføres, at den første foranstaltning for landbruget er »Modernisering og styrkelse af kapaciteten i landbrugssektoren inden for rammerne af en liberalisering af samhandelen og i overensstemmelse med perspektiverne i »Plan Maroc Vert« — PMV«.

9.2 Denne plan om forbedring af landbruget på basis af den fremskredne status modtager allerede EU-midler, som går direkte og udelukkende til støtte for søjle II i den grønne plan: I de seneste 10 år har EU støttet Marokko med 1,33 milliarder EUR i form af udviklingsmidler. Mellem 2011 og 2013 blev der afsat yderligere 565 millioner, hvoraf 70 millioner EUR via programmet for støtte til landbrugspolitikken (*Programme d'Appui à la Politique Sectorielle Agricole* — PAPSA), som blev efterfulgt af et andet program med et budget på 60 millioner EUR. Denne EU-støtte går delvist til udvikling af dyrkning af middelhavstræer, især olivenplantager.

10. Fødevarer sikkerhed

10.1 Alle disse tiltag til udvikling af det marokkanske landbrug vil utvivlsomt bidrage til at nå målene i søjle I i den grønne plan: forøgelse af eksporten af frugt og grøntsager, især fra kunstvandede områder. Det er ikke uden grund, at resultaterne af de modeller, der er opstillet i den konsekvensanalyse, som ECORYS offentliggjorde den 17. oktober 2013, tyder på, at et bredt og vidtgående frihandelsområde kan medføre en ekspansion i sektoren for frugt og grøntsager og forarbejdede vegetabiliske produkter.

10.2 Denne prisværdige indsats fra Marokkos side for at forbedre effektiviteten af landbrugsproduktionen hæmmes af de sparsomme landbrugsarealer, der er til rådighed. Kornafgrøderne dækker 65 % af landbrugsarealet efterfulgt af frugtplantager (citrusfrugter, oliven) med 11 %, industriafgrøder (sukkerroer, sukkerrør) med 4 %, bælgplanter ligeledes med 4 % og grøntsager (tomater, jordbær, meloner osv.) med 3 %. Frugt og grøntsager er spydspidsen i den marokkanske eksport.

10.3 Hindringerne for udviklingen af søjle II i den grønne plan er store: kun 12 % af jorden er dyrkbar, hvoraf en stor del er ikke-kunstvandede arealer. Små familiebrug på under 5 hektar dominerer landbrugsegnene (over 70 % af samtlige marokkanske bedrifter lægger beslag på under en tredjedel af landbrugsarealet).

10.4 Overgangen fra et kornproducerende landbrug til et intensivt landbrug i Marokko øger forsætningen af jorden — hvilket også er et problem langs Middelhavets nordlige kyster — og 5 % af landets areal er berørt heraf. EU bør hjælpe med at sikre, at der opnås en balance mellem de to søjler i den grønne plan, og fremme et landbrug baseret på små jordbesiddere. I dag er der en stor uligevægt til fordel for det altdominerende eksportlandbrug, som størstedelen af de marokkanske producenter står uden for. Det kommende pilotprogram for regional udvikling, ENPARD, i Marokko kan også åbne nye muligheder for de små landbrug.

11. Civilsamfundets rolle

11.1 Reformen, foreningsfrihed og civilsamfund

11.1.1 I nogle lande i regionen er det først nu, efter at demokratiseringsprocessen er kommet i gang, at man kan tale om en — mere eller mindre konsolideret — foreningsfrihed, men i Marokko fandtes der allerede før de nuværende reformer uafhængige sammenslutninger af arbejdstagere, arbejdsgivere og andre civilsamfundssektorer, som kunne agere frit, omend med begrænsninger og restriktioner fra den politiske magts side.

11.1.2 De reformer, der er gennemført i de seneste år, har forbedret denne situation, og derfor fremtræder Marokkos politiske liberalisering ofte som et forbillede for de arabiske lande. Ikke desto mindre er der stadig områder, som kan forbedres.

11.1.3 Civilsamfundsorganisationerne oplever en opblomstring, skønt mange aktivister klager over, at der stadig er administrative barrierer, især i proceduren for registrering af foreninger.

11.1.4 Blandt de institutionelle instrumenter, der er indført som led i den politiske reform, skal nævnes oprettelsen af Marokkos Økonomiske, Sociale og Miljømæssige Råd i februar 2011, som har rådgivende funktioner og kan høres af regeringen og af parlamentets to kamre om spørgsmål vedrørende økonomiske, miljømæssige og erhvervsuddannelsesmæssige retningslinjer. Dette råd har også kompetence til at fremme og styrke forbindelserne mellem de økonomiske og sociale aktører.

11.1.5 Der er nogle organisationer, som ikke er repræsenteret i Marokkos Økonomiske, Sociale og Miljømæssige Råd, men som nyder stor anerkendelse for deres forsvar for kvindernes rettigheder, menneskerettighederne generelt og for deres indsats i kampen mod korruption.

11.1.6 Af andre rådgivende organer, som er reguleret af forfatningen, kan nævnes: Det Nationale Råd for Menneskerettigheder, det centrale observatorium for forebyggelse af korruption, ungdomsrådet, rådet for marokkanere i udlandet, rådet for konkurrence, rådet for sikkerhed. Der er også planer om oprettelse af et justitsråd, et familieråd, et ligestillingsråd og et nationalt råd for marokkansk sprog og kultur.

11.2 *Det europæiske og marokkanske civilsamfunds deltagelse i aftalerne mellem EU og Marokko*

11.2.1 Som anført i EØSU's tidligere udtalelse om Marokko⁽⁸⁾, blev forhandlingerne om associeringsaftalen gennemført uden tilstrækkelig forudgående høring af de økonomiske og sociale organisationer.

11.2.2 Den gældende associeringsaftale indeholder ikke nogen konkret mekanisme for civilsamfundets deltagelse i opfølgningen og udviklingen af aftalen.

11.2.3 Associeringsaftalen fastsætter i artikel 85, at det øverste styringsorgan, Associeringsrådet, træffer foranstaltninger til at fremme samarbejdet mellem Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og dets søsterorgan i Marokko.

11.2.4 Eftersom der allerede finder et omfattende samarbejde sted mellem det marokkanske økonomiske, sociale og miljømæssige råd og EØSU, vil det være ønskeligt, at begge rådgivende organer anmoder Associeringsrådet om at oprette et blandet rådgivende udvalg, som skal kunne forelægge rapporter og anmodninger for Associeringsrådet og Associeringsudvalget.

11.2.5 Et sådant blandet rådgivende udvalg kunne bestå af 6 repræsentanter for Marokkos økonomiske, sociale og miljømæssige råd og 6 repræsentanter for EØSU og holde to årlige møder skiftevis i Marokko og EU.

11.2.6 Ligeledes vil det være hensigtsmæssigt at indføre andre mekanismer for at udbygge deltagelsen i forbindelserne mellem EU og Marokko, for eksempel vedrørende den sociale dialog mellem arbejdsgivere og arbejdstagere.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ Udtalelse CES264/2010, ordfører Margarita López Almendáriz.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 496. PLENARFORSAMLING DEN 26. OG 27. FEBRUAR 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EU om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår en standardmomsangivelse

COM(2013) 721 final — 2013/0343 (CNS)

(2014/C 214/04)

Ordfører: **Viliam PÁLENÍK**

Rådet besluttede den 8. november 2013 under henvisning til artikel 113 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår en standardmomsangivelse«

COM(2013) 721 final — 2013/0343 (CNS).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 13. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 130 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU glæder sig over indførelsen af en standardmomsangivelse. Det er et nyt instrument, og hvis det gennemføres korrekt, kan det reducere de administrative byrder for virksomheder i EU og derved gøre det nemmere at udnytte potentialet i det indre marked samtidig med, at det forbedrer effektiviteten af skatteopkrævningen og kampen mod skattesvig. Udvalget opfordrer ligeledes Kommissionen til ikke at slække på indsatsen i forhold til gennemførelsen.

1.2 EØSU støtter den størst mulige harmonisering af den måde, man udregner og indberetter moms på, da det vil reducere de administrative byrder. Det vil ikke mindst gælde virksomheder, der har internationale aktiviteter, og det vil forbedre deres konkurrenceevne. Mindre konkurrenceforvriddning vil også forhindre, at der går job tabt. Men dette forslag er kun et første lille skridt i retningen af at tackle de mange forskelle mellem medlemsstaternes momsregler og formaliteter. Omkostninger og fordele for virksomhederne — særligt SMV'er — ved at ændre den måde, som moms indberettes på, (og interne procedurer) skal gennemtænkes grundigt.

1.3 EØSU henviser til forslaget »Et definitivt oprindelsesbaseret momssystem«, som Kommissionen har offentliggjort i sit arbejdsprogram for 2014, og understreger, at de mange forskelle mellem medlemsstaternes momsregler og formaliteter har sit udspring i de forskellige valgmuligheder, der er indeholdt i momsdirektivet. EØSU glæder sig over det fremsatte forslag, der udgør et første og meget nødvendigt skridt mod en mere effektiv kamp mod skatteunddragelse og skattesvig og en reduktion af de administrative byrder, som er forbundet med gennemførelsen af direktivet. I arbejdet frem mod et endeligt momssystem skal indvirkningen på indberetningssystemerne og ændringerne i de interne procedurer (som vil skabe ekstra omkostninger for virksomheder og myndigheder) tages med i overvejelserne.

1.4 EØSU bakker op om Kommissionens initiativ, når det gælder fastsættelsen af de tekniske detaljer, procedurer og definitioner samt elektronisk indberetning af standardmomsangivelsen. EØSU er imidlertid bekymret over forsøgene på at bruge udvalgsproceduren til også at fastsætte principperne for, hvordan man foretager korrektioner i momsangivelsen. Udvalget foreslår derfor, at de nærmere betingelser herfor bliver inkluderet i den endelige version af direktivet.

1.5 EØSU opfordrer Kommissionen til at være mere præcis i sin kommunikation om en række forhold. Det gælder navnlig medlemslandenes mulighed for at inddrive midlertidige momsindbetalinger, samtidig med at momsangivelsesperioden udvides til et kvartal for mikrovirksomheder med en omsætning på under 2 mio. euro, samt det reducerede krav til administrativ kapacitet, dette vil kunne medføre for landenes skattemyndigheder.

1.6 EØSU tilslutter sig »kun én gang«-princippet, som vil sikre, at virksomheder kun skal indberette visse oplysninger til nationale myndigheder én gang. Data skal indsamles på en sådan måde, at nationale myndigheder kan bruge dem både til skatteinspektion (for at forhindre skatteunddragelse og skattesvig) og til statistiske formål. Dette vil forhindre, at virksomheder er forpligtet til at udfylde både forskellige formularer og momsindberetningsskemaer.

1.7 EØSU anbefaler, at medlemsstaterne indfører metoder, som kan være med til at forbedre erhvervs klimaet. Særlig skal det sikres, at momsen først skal indbetales efter, at kunden har betalt fakturaen, så ærlige virksomhedsejere ikke i praksis kommer til at låne penge til staten. Derudover bør der være passende tidsfrister for tilbagebetaling af for meget indbetalt moms. Indførelsen af sådanne metoder må efter EØSU's opfattelse ikke indebære yderligere administrative byrder.

1.8 EØSU mener, at det er helt afgørende, at Kommissionen også tager fat på en effektiv standardisering af tidsrammer og tidsfrister for hele spektret af moms-relaterede betalinger (ratebetalinger, momsbetalinger og tilbagebetaling af for meget indbetalt moms) og på korrektioner af momsangivelser, så målet med forslaget nås fuldt ud.

2. Baggrund

2.1 At reducere de administrative byrder særlig for SMV'er er vigtigt, først og fremmest fordi det gør det muligt for virksomhederne at koncentrere sig om at drive forretning. EØSU ser positivt på direktivforslaget, som har til formål at styrke den internationale konkurrencedygtighed for virksomheder i EU og forbedre den måde det indre marked fungerer på. De fordele, dette vil have for virksomhedsdriften, kan sidenhen vise sig i form af højere skatteindtægter, positiv indvirkning på den offentlige sektors og de nationale budgetter og på finansiering af social samhørighed, en større grad af adgang til offentlige serviceydelser og en mere effektiv offentlig administration. Samlet set ventes resultatet at være en fordel både for den almindelige EU-borger og for SMV'erne.

2.2 Som anført i Kommissionens forslag udgør moms gennemsnitligt 21 % af de nationale skatteindkomster, hvilket gør det til en vigtig indtægtskilde for medlemsstaternes budgetter. Men Kommissionen anslår, at omkring 12 % af de potentielle årlige momsindtægter ikke inddrives. Derfor er det afgørende, at EU og dets medlemslande arbejder på at gøre momsinddrivelsen og kampen mod skattesvig og skatteunddragelse mere effektiv, samtidig med at de støtter initiativer, der er med til at bevare job.

2.3 Hvis det gennemføres korrekt, vil dette direktivforslag om en standardiseret momsangivelse kunne effektivisere både skatteopkrævningen og kampen mod skattesvig. Det kan også være med til at tackle problemerne for virksomheder, som eksporterer inden for EU's indre marked.

2.4 På nuværende tidspunkt er harmoniseringen af standardmomsangivelsen minimal, og medlemslandene tager hensyn til deres egne særlige forhold, når de beslutter, hvad indberetningen skal omfatte. Den måde, som momsindberetningssystemet er indrettet på i øjeblikket, betyder, at virksomheder, der opererer internationalt, har ekstra omkostninger på grund af bureaukrati og skemaer på forskellige sprog. EØSU støtter en størst mulig harmonisering af momsangivelsen.

2.5 Målet med det foreliggende forslag er at indføre en standardiseret momsangivelse for at gøre det nemmere for alle virksomheder at drive forretning og for at reducere de administrative byrder. Erhvervs livet bakker op om tanken, og særligt SMV'erne vil gerne have lov til at indberette moms knap så ofte. PwC anslår ⁽¹⁾, at der kan spares i alt 17,2 mia. euro i EU-27 ved at reducere de administrative byrder og indføre en obligatorisk standardmomsangivelse for alle medlemslande.

⁽¹⁾ PwC (2013): Study on the feasibility and impact of a common EU standard VAT return.

2.6 Men mens harmonisering af momsindberetningen vil medføre besparelser for virksomhederne, vil det også betyde, at de nationale skattemyndigheder vil skulle foretage en ekstra engangsinvestering. Ifølge PwC-undersøgelsen fra 2013 anslås det at ville koste mellem 800 mio. og 1 mia. euro at indføre et IT-system til standardiseret momsangivelse. På mellemlangt og langt sigt vil denne udgift blive opvejet af, at såvel skatteopkrævningen som kampen mod skattesvig og skatteunddragelse bliver mere effektiv. Samtidig skal det understreges, at gennemførelsen af forslaget også vil indebære uundgåelige omkostninger for skatteyderne (ny bogføringssoftware).

3. Generelle bemærkninger

3.1 Udvalget glæder sig over forslaget om at indføre en standardiseret momsangivelse. Det vil forbedre erhvervs klimaet i EU's indre marked ved at reducere de administrative byrder og forenkle indberetningen af moms i de enkelte lande. Det vil blive nemmere for skattepligtige personer at operere på flere markeder, når moms skal indberettes på samme måde, og det vil øge konkurrencen i det indre marked.

3.2 EØSU er af den opfattelse, at det er det rigtige skridt at tage i bestræbelserne på at forhindre konkurrenceforvridning, bevare arbejdspladser og forbedre kontrolmekanismerne, når skattemyndighederne udveksler oplysninger internt og med virksomhederne. Dette vil blive gjort muligt af indførelsen af en standardiseret momsangivelse. Det skal kun være muligt at kræve yderligere oplysninger — ud over dem, som der lægges op til i forslaget — når denne information er af afgørende betydning for skatteinspektion og bekæmpelse af skatteunddragelse og skattesvig.

3.3 Det skal her siges, at de foreslåede justeringer er en kompliceret ændring, som ikke alene vil påvirke skatteyderne, men også skattemyndighederne i alle medlemslandene. Det vil kræve ændringer i udformning og indhold af de nuværende momsindberetninger, ikke mindst når det gælder den elektroniske indberetning. EØSU ønsker at gøre særlig opmærksom på forslaget »Et definitivt oprindelsesbaseret momssystem« og understreger over for Kommissionen, at målene herfra bør indgå — ikke mindst når det gælder gennemførelsen af det nuværende forslag — så aspekter med forbindelse til standardmomsangivelsen ikke behøver at blive drastisk ændret.

3.4 EØSU peger på, at det i visse tilfælde kan være svært at integrere en standardiseret momsangivelse i skattemyndighedernes systemer, hvis Kommissionen får ansvaret for at definere de tekniske standarder, eftersom der bruges forskellige systemer til at indsamle og behandle skatteoplysninger. EØSU støtter de dele af den foreslåede artikel 255a i Kommissionens direktiv, som overfører følgende ansvarsområder til Kommissionen: fastsættelse af tekniske detaljer (litra a), fastsættelse af definitioner og procedurer (litra b) og elektroniske sikkerhedsforanstaltninger (litra d). EØSU henleder også opmærksomheden på muligheden for at bruge ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger for at nå forslagets mål — såsom en frivillig tilgang eller eksempler på bedste praksis. Hvis Kommissionen får overført beføjelser, ønsker EØSU at blive hørt, når detaljerne i artikel 255a udformes, så Udvalget kan gøre sin stilling klar.

3.5 En standardiseret momsangivelse vil sætte medlemslandene i stand til på hurtig vis at udveksle oplysninger og kan muligvis være med til at reducere skattesvig. Det kan eventuelt også være med til at gøre skatteopkrævningen og budgetkonsolideringen mere effektiv.

3.6 EØSU ser positivt på elektronisk indberetning, men peger på mulige komplikationer for nogle medlemslande i forbindelse med forenklingen af inddrivelsen og behandlingen af data fra momsindberetninger og den foreslåede standardmomsangivelse. Det vil muligvis også øge omkostningerne for nogle forretninger, og derfor bør virksomheder stadig have mulighed for at indberette på papir, så længe dette ikke gør det vanskeligere at forhindre skatteunddragelse og skattesvig.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Virksomheder med en årlig omsætning på under 2 mio. euro eller tilsvarende i den nationale valuta har ret til at indgive kvartalsvise indberetninger. EØSU mener, at denne grænse er for høj for nogle medlemslande og foreslår, at det skal være muligt at sænke den, så medlemslandene kan tage højde for deres specifikke erhvervs klima. Med hensyn til de foreslåede ændringer af artikel 206, som vil tillade kvartalsvise indbetalinger, vil det kunne være til skade for likviditeten i de offentlige budgetter i nogle lande. Af denne årsag foreslår EØSU, at Kommissionen bevarer muligheden for at indbetale moms i rater for at kompensere for eventuelle huller i momsindtægterne på grund af en forlængelse af momsindbetalingsperioden for et stort antal momspligtige.

4.2 EØSU er tilhænger af, at grundoplysningerne i indberetningsskemaerne bliver standardiserede og glæder sig over, at der bliver tilføjet en rubrik til fradrag i momsen. Udvalget bifalder Kommissionens bestræbelser på at forhindre, at gennemførelsen af direktivet vil medføre flere administrative byrder, når det kun er de obligatoriske dele af standardmomsangivelsen, der tages i brug (artikel 250). EØSU opfordrer Kommissionen til at kræve af medlemsstaterne, at de gør det muligt at indgive standardmomsangivelsen på et hvilket som helst EU-sprog, hvilket vil reducere de administrative byrder.

4.3 EØSU støtter indførelsen af en standardiseret momsangivelse, som vil være udformet på samme måde i alle medlemslande. Derfor foreslår EØSU, at standardmomsangivelsen bør have to dele, og at medlemslandene vil skulle beslutte, om de kun vil bruge den obligatoriske del, jf. artikel 250 i direktivforslaget, eller om de også vil kræve indgivelse af særlige oplysninger, jf. artikel 251. Samtidig er det meget vigtigt at gøre det muligt for skattemyndighederne at kræve yderligere oplysninger i de tilfælde, hvor det vil bidrage til at gøre kampen mod skatteunddragelse og skattesvig mere effektiv. Muligheden for at kræve yderligere oplysninger i en på forhånd fastsat periode af begrænset varighed, skal gives på baggrund af en ansøgning til et udvalg, som Kommissionen nedsætter til formålet. Det er EØSU's opfattelse, at sådanne oplysninger bør være et tillæg til standardmomsangivelsen, så den obligatoriske del (artikel 250) og den frivillige del (artikel 251) bliver standardiserede, selvom man bruger undtagelsesbestemmelsen om at indhente supplerende oplysninger fra skatteydere.

4.4 EØSU bakker op om forslaget om at begrænse de administrative byrder for virksomhederne ved ikke at kræve, at de indgiver skattemæssige oplysninger to gange, hvilket vil være konsekvensen, når artikel 261 i direktivet ophæves. EØSU opfordrer Kommissionen til at udbrede eksempler på bedste praksis for at opmuntre medlemsstaterne til at indsamle og udveksle information på effektiv vis.

4.5 Når det ændrede direktiv om standardmomsangivelse er gennemført i dets endelige form, skal skatteyderne have tilstrækkelig tid til at sætte sig ind i de nye momsindberetningsskemaer. EØSU finder standardiseret momsangivelse vigtig, og derfor er det afgørende, at der er den rigtige balance mellem kvaliteten af den endelige udgave af direktivet, og hvor hurtigt det gennemføres. Når det er sagt, ser Udvalget gerne en mere ambitiøs deadline for, hvornår det skal være gennemført. Samtidig opfordrer EØSU medlemsstaternes skattemyndigheder til at hjælpe skatteyderne mest muligt med at sætte sig ind i de forskellige elementer af direktivet — eksempelvis ved at sørge for kurser i elektronisk indberetning.

4.6 Det må understreges, at der gælder en række retlige bestemmelser (tidsfrister, regler osv.) for momsrefusion i medlemslandene, som det nuværende forslag forsømmer at tage passende hensyn til. Direktivforslaget afspejler heller ikke klart nok, at 1) medlemslande har systemer — bundet op på skattesystemernes struktur — til risikoanalyser, udvælgelse af virksomheder til skatteeftersyn samt afdækning af skattesvig, eller 2) at de nationale skatteindberetningssystemer er skræddersyede til de hjemlige forhold. EØSU opfordrer Kommissionen til at gøre det helt klart for medlemslandene, at skatteindberetninger ikke skal bruges som kilde til statistiske oplysninger, og at de bør gøre deres yderste for at forbedre indsamlingen og udvekslingen af oplysninger mellem de nationale myndigheder (toldmyndighederne, statistiske myndigheder osv.).

4.7 EØSU støtter »kun én gang«-princippet, som vil sikre, at virksomheder kun skal give den samme information én gang. Detaljerede data kan indsamles i særlige tilfælde, hvor det er berettiget, så det kan lade sig gøre at gennemføre tjek, der er afgørende for at bekæmpe skatteunddragelse og skattesvig. Forslaget gør det muligt at kræve oplysninger, der sikrer den bedst mulige inspektion. Det bør også være muligt at bruge de indsendte oplysninger til statistiske formål, så virksomheder ikke behøver at give den samme information til forskellige myndigheder i form af forskellige dokumenter og formater.

4.8 Efter EØSU's opfattelse vil det forbedre den måde, EU's indre marked fungerer på, hvis skattemyndighederne refunderer momsen med passende intervaller, samtidig med at de fortsat bekæmper skatteunddragelse og skattesvig på et tilstrækkelig højt niveau. En mere effektiv gennemførelse af reglen om, at momsen kun skal betales, når fakturaen er betalt, vil også have en positiv effekt på SMV'er. Det vil forhindre, at virksomheder, der er blevet ofre for svindel, låner penge til staten. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at tilskynde medlemsstaterne til at gennemføre denne regel, som vil bidrage til et gennemsigtigt erhvervsklima.

4.9 Det foreliggende forslag til direktiv indeholder bestemmelser, der vil give Kommissionen gennemførelsesbeføjelser med hensyn til korrektion af momsindberetninger. Samtidig giver det medlemslandene ret til at muliggøre korrektioner i standardmomsangivelsen og indføre frister for, hvornår disse korrektioner skal være gennemført. Da det efter EØSU's opfattelse er uklart, hvilken indflydelse udvalgsproceduren vil få i forhold til enkelte medlemslande, bør alle forhold omkring korrektion af standardmomsangivelsen indeholdes i selve direktivforslaget. Hvordan de fungerer efterfølgende, bør høre under medlemslandenes kompetence. Samtidig anmoder EØSU om at blive inddraget aktivt i udarbejdelsen af gennemførelsesretsakter for dette direktiv.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område

COM(2013) 554 final — 2013/0268 (COD)

(2014/C 214/05)

Ordfører: **Jorge Pegado Liz**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 25. september og 8. oktober 2013 under henvisning til artikel 67 og 81 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område«

COM(2013) 554 final — 2013/0268 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Sigtet med det forordningsforslag ⁽¹⁾, som EØSU har fået forelagt, er at ændre forordning (EU) om 1215/2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

1.2 Der er to formål med forslaget. Dels at skabe kompatibilitet mellem aftalen vedrørende en fælles patentdomstol — »patentdomstolsaftalen« — undertegnet den 19. februar 2013 og ændringen den 15. oktober 2012 ⁽²⁾ af Beneluxdomstolens statut og Bruxelles I-forordningen (omarbejdet); dels at afbøde for manglen på regler om retternes kompetence i forhold til tredjelandssagsøgte.

1.3 EØSU støtter EP's og Rådets initiativ, som er uomgængeligt for visheden og retssikkerheden ved enhedspatentbeskyttelse i Den Europæiske Union.

1.4 EØSU kan kun glæde sig over enkeltheden i de fire nye bestemmelser, som skal indsættes i Bruxelles I-forordningen, som det finder nødvendige, passende, behørigt begrundede og nyttige.

1.5 EØSU beklager dog, at det i lyset af de udtalelser, det har afgivet om disse emner, ikke rettidigt fik forelagt forordningsforslagene til gennemførelse af det forstærkede samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse og pakken om oprettelse af en fælles patentdomstol.

1.6 Selv om det er lidt sent på grund af manglende forudgående høring opkaster EØSU nogle spørgsmål vedrørende domstolens struktur og funktionsmåde, som det fortsat mener fortjener indgående overvejelser. Især vil EØSU

— understrege, at de pågældende gebyrer skal være klare og gennemsigtige og kunne anvendes uden nogen form for trussel mod retten til domstolsprøvelse,

— anbefale, at artikel 14, stk. 2, enten slettes eller ændres grundlæggende og

— understreger behovet for høj faglig uddannelse af de udvalgte dommere.

⁽¹⁾ COM(2013) 554 final.

⁽²⁾ Jf. afgørelsen fra ministerudvalget i Den Økonomiske Union Benelux af 8. december 2011 om en protokol om ændring af traktaten af 31. marts 1965 om oprettelsen af en Beneluxdomstol og dennes statut M (2011) 9 samt protokollen undertegnet i Luxembourg den 15. oktober 2012, offentliggjort i Bulletin Benelux, årgang 2012, nr. 2 af 15/11/2012: http://www.benelux.int/wetten/Publicatieblad/Publicatieblad_2012-2_fr.pdf. Jf. den oprindelige tekst i traktaten af 31. marts 1965 som ændret ved protokollerne af 10. juni 1981 og 23. november 1984: <http://www.courbeneluxhof.be/fr/basisdocumenten.asp>.

2. Baggrund

2.1 Kommissionens forslag til EP og Rådet er sidste episode i den lange saga om det europæiske enhedspatent.

2.2 Oprettelsen af et patent, der giver ens juridisk beskyttelse i EU, har ladet vente på sig siden 1960'erne. Der har været mange forsøg og mange nederlag.

2.2.1 På denne snirklede vej har der dog været en delvis sejr, nemlig oprettelsen af det europæiske patent i Münchenkonventionen undertegnet den 5. oktober 1973, som også indførte den fælles procedure for indlevering af europæiske patenter til Den Europæiske Patentmyndighed.

Men de gældende bestemmelser i dette europæiske patent indgår i lige så mange nationale juridiske regler som det antal lande, ansøgeren har anført. Det forklarer, hvorfor stater, institutioner og brugere i så lang tid har efterlyst et enkelt og ensartet patentbeskyttelsessystem i EU.

2.2.2 Der blev gjort mange forsøg på at oprette et såkaldt fælles og derefter et EU-patent, men de kuldsejlede alle. F.eks. trådte Luxembourgkonventionen af 1975 om det fælles patent aldrig i kraft på grund af manglende enighed mellem staterne.

2.2.3 Først i 2000 satte Det Europæiske Råd i forbindelse med Lissabonkongressen igen gang i drøftelserne om det fremtidige fælles patent og bebudede et overordnet program til styrkelse af de europæiske virksomheders konkurrenceevne. Straks efter dette møde fremlagde Kommissionen et forordningsforslag, hvis sigte var at oprette et nyt enhedsdokument for industriel ejendomsret, nemlig det fælles patent ⁽³⁾.

2.2.4 I 2003 enedes medlemsstaternes om en fælles politisk tilgang uden dog at nå til en endelig aftale navnlig om sprogordningen ⁽⁴⁾. Efter en omfattende høring i 2006 offentliggjorde Kommissionen i april 2007 en meddelelse, som bekræftede engagementet for et fælles patent ⁽⁵⁾; den blev efterfulgt af en meddelelse i juli 2008 om »En europæisk strategi for industriel ejendomsret« ⁽⁶⁾, som genstartede forhandlingerne mellem medlemsstaterne.

2.2.5 På grund af manglende konsensus og som følge af Rådets afgørelse af 10. marts 2011, foreslog Kommissionen den 13. april 2011 ⁽⁷⁾ at indføre et fælles europæisk patent inden for rammerne af et forstærket samarbejde. Alle medlemsstater undtagen Italien og Spanien accepterede denne løsning ⁽⁸⁾.

2.3 Patentpakken består af to forordninger — forordning (EU) nr. 1257/2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse og forordning (EU) nr. 1260/2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse for så vidt angår gældende oversættelsesordninger ⁽⁹⁾ — og en international aftale, der har støbt fundamentet for en enhedspatentbeskyttelse i EU.

⁽³⁾ EUT C 337 af 28.11.2000.

⁽⁴⁾ Rådet (konkurrenceevne), som var tæt på en aftale om de udestående spørgsmål på mødet i november 2003 (jf. MEMO/03/245), nåede dog ikke til enighed om fristerne for indgivelse af oversættelser af patentkravene.

⁽⁵⁾ COM(2007) 165 final.

⁽⁶⁾ COM(2008) 465 final.

⁽⁷⁾ Rådets afgørelse 2011/167/EU om forstærket samarbejde med henblik på af enhedspatentbeskyttelse

⁽⁸⁾ Det erindres, at Spanien og Italien den 22. marts 2013 ved EU-Domstolen anlagde et annullationssøgsmaal vedrørende forordningerne, der iværksatte det forstærkede samarbejde inden for indførelse af enhedspatentbeskyttelse (C146/13 og C 147/13), som EU-Domstolen forkastede ved en afgørelse af 16. april 2013.

⁽⁹⁾ EUT L 361 af 31.12.2012.

2.4 Den Fælles Patentdomstol skal oprettes ved en international aftale mellem 25 medlemsstater (undtagen Spanien og Polen) undertegnet den 19. februar 2013 i tilknytning til møderne i Rådet (konkurrenceevne)⁽¹⁰⁾ og »uden for EU's institutionelle rammer«⁽¹¹⁾ og vil være kompetent til at behandle tvister vedrørende fremtidige fælles patenter og de allerede eksisterende »klassiske« europæiske patenter⁽¹²⁾.

2.4.1 Der er tale om en ad hoc-specialret med lokale og regionale antenner i EU. I stedet for parallelle procedurer ved de nationale domstole, vil procesparterne få en hurtig afgørelse af høj kvalitet, som gælder i alle de medlemsstater, hvor patentet er gyldigt.

2.4.2 Det Europæiske Råd i juni 2012 besluttede, at hovedsædet for den centrale afdeling af førsteinstansretten skal ligge i Paris, og førsteinstansrettens sektioner skal ligge i London og München⁽¹³⁾.

2.4.3 Med dette nye system oprettes der en kvikskranke til indlevering af europæiske patenter med ensartet retsvirkning på territoriet i de medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde, samt en retsinstans med en lang række kompetencer gående fra søgsmål om krænkelse af varemærker, søgsmål til fastslåelse af, at der ikke foreligger krænkelse af et varemærke, søgsmål med henblik på opnåelse af foreløbige og sikrende retsmidler, påbud, søgsmål om tilbagekaldelse af patenter osv. Kvikskranken vil ligeledes være beføjet til at undersøge spørgsmål i henhold til artikel 32, stk. 1, litra i), i afgørelserne om Den Europæiske Patentmyndighed.

2.5 EØSU var blandt de første, der efterlyste og altid støttede oprettelsen af et europæisk patent, enten som svar på høringsanmodninger om emner vedrørende industriel ejendomsret og det indre marked⁽¹⁴⁾, eller i initiativudtalelser eller sonderende udtalelser⁽¹⁵⁾.

2.5.1 Udvalget udtalte sig også foranlediget af høringsanmodninger om to forslag til Rådets afgørelse, én om tildeling af kompetence til Domstolen til at afgøre tvister om EF-patentet⁽¹⁶⁾ og en anden om oprettelse af EF-Patentretten og om appel til Retten i Første Instans⁽¹⁷⁾.

2.6 Derimod fik EØSU hverken forelagt en høringsanmodning om »patentpakken« (forordningsforslag, der mundede ud i forordning (EU)1257/2012 og 1260/2012 af 17. december 2012⁽¹⁸⁾), eller om aftale om en fælles patentdomstol undertegnet den 19. februar 2013⁽¹⁹⁾.

3. Europa-Parlamentets og Rådets forslag

3.1 Det hedder i artikel 89 i aftalen om en fælles patentdomstol, at den træder i kraft:

a) den 1. januar 2014

eller

⁽¹⁰⁾ EP havde dagen inden givet grønt lys. Nærmere bestemt blev betænkningen udarbejdet af Bernhard Rapkay om det fælles patent vedtaget med 484 stemmer for, 164 imod og 35 hverken for eller imod (i forbindelse med dette dokument gælder proceduren med fælles beslutningstagning); beslutningen udarbejdet af Rafael Baldassarre om oversættelsesordningen blev vedtaget med 481 stemmer for, 152 imod og 49 hverken for eller imod (i forbindelse med dette dokument har Europa-Parlamentet kun rådgivende beføjelser); og endelig blev beslutningen udarbejdet af Klaus-Heiner Lehne vedtaget med 483 stemmer for, 161 imod og 38 hverken for eller imod. Denne betænkning drejer sig om en domstolsordning for patenttvister og er en ikke-lovgivningsmæssig retsakt.

⁽¹¹⁾ Jf. dok.16351/12+COR 1 og dok. 6590/13 PRESSE 61 af 19.2.2013 (Rådet).

⁽¹²⁾ EUT C 175 af 20.6.2013.

⁽¹³⁾ Artikel 7 i Aftalen om en fælles patentdomstol.

⁽¹⁴⁾ Jf. udtalelserne: EUT C 155 af 29.5.2001, s. 80; EUT C 61 af 14.3.2003, s. 154; EUT C 256 af 27.10.2007, s. 3; EUT C 306 af 16.12.2009, s. 7; EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105; EUT C 376 af 22.12.2011, s. 62; EUT C 68 af 06.3.2012, s. 28; EUT C 234 af 30.9.2003, s. 55; EUT C 234 af 30.9.2003, s. 76; EUT C 255 af 14.10.2005, s. 22; EUT C 93 af 27.04.2007, s. 25; EUT C 204 af 9.8.2008, s. 1; EUT C 77 af 31.3.2009, s. 15; EUT C 132 af 3.5. 2011, s. 47; EUT C 9 af 11.1.2012, s. 29; EUT C 24 af 28.1.2012, s. 99; EUT C 76 af 14.3.2013, s. 24.

⁽¹⁵⁾ Jf. udtalelserne: EUT C 100 af 30.4.2009, s. 65; EUT C 44 af 11.2.2011, s. 68; EUT C 143 af 22.5.2012, s. 17; EUT C 299 af 4.10.2012, s. 165; CESE3154/2013 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽¹⁶⁾ EUT C 112 af 30.4.2004, s. 81.

⁽¹⁷⁾ EUT C 112 af 30.4.2004, s. 76.

⁽¹⁸⁾ Forslag COM(2011) 215/3 final og COM(2011) 216/3 final af 13.4.2011.

⁽¹⁹⁾ Forslag til aftale om en fælles patentdomstol og forslag til statut — formandskabets endelige reviderede version 16074/11 af 11.11.2011.

- b) den første dag i den fjerde måned efter deponering af det trettende ratificerings- eller tiltrædelsesinstrument i henhold til artikel 84, herunder af de tre medlemsstater, hvor det største antal europæiske patenter havde retsvirkning i det år, der går forud for det år, hvor undertegnelsen af aftalen finder sted (Tyskland, Frankrig og Det Forenede Kongerige), eller
- c) den første dag i den fjerde måned efter ikrafttrædelsesdatoen for ændringerne til forordning (EU) nr. 1215/2012 om dens forbindelse med denne aftale,

idet den seneste dato er gældende.

3.2 Sigtet med nærværende forslag fra EP og Rådet er at vedtage de nødvendige ændringer i forordning (EU) 1215/2012, således at man dels sikrer kompatibiliteten mellem patentdomstolsaftalen og forordningen og dels reagerer på et særligt problem i kompetencereglerne i forhold til sagsøgte i lande uden for EU⁽²⁰⁾.

3.3 Ligeledes og under hensyn til Beneluxdomstolens parallelle beføjelser på forskellige områder, herunder intellektuel ejendomsret, forudser forslaget også efter vedtagelsen af protokollen af 15. oktober 2012 om ændring af traktaten af 31. marts 1965 om oprettelsen af Beneluxdomstolen og dens statut, at omtalte protokol forudsætter en ændring af Bruxelles I-forordningen (omarbejdet) med det formål for det første at sikre overensstemmelse mellem den reviderede traktat og Bruxelles I-forordningen (omarbejdet) og for det andet at afhjælpe manglen på fælles kompetenceregler i forhold til sagsøgte i lande uden for EU⁽²¹⁾.

3.4 Teksten til behandling foreslår således følgende ændringer til forordning (EU) 1215/2012:

- a) bestemmelser, der præciserer forholdet mellem patentdomstolsaftalen og protokollen til Beneluxtraktaten af 1965 på en side og Bruxelles I-forordningen på den anden side
- b) bestemmelser, der supplerer de ensartede kompetenceregler i forhold til tredjelandssagsøgte i civil- og handelsretlige tvister ved Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen i spørgsmål, der er omfattet af patentdomstolsaftalen eller protokollen til Beneluxtraktaten af 1965.

3.5 Ændringerne indebærer især tilføjelse af et nyt punktum i betragtning nr. 14 og fire nye bestemmelser, artikel 71a — 71d, i forordning (EU) 1215/2012.

4. Bemærkninger

4.1 Blandt de tre betingelser for, at aftalen om patentdomstolen kan træde i kraft, er den eneste, der afhænger af tiltag i EU-institutionerne, betingelsen vedrørende ændringerne i forordning 1215/2012⁽²²⁾, som ophævede forordning 44/2001 (Bruxelles I)⁽²³⁾.

4.2 De foreslåede ændringer er **nødvendige, passende, behørigt begrundede og nyttige**.

De er nødvendige af følgende årsager:

- a) Det må først anføres klart og tydeligt, at den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen bør anses for retter som defineret i forordning 1215/2012 med henblik på at sikre retssikkerhed og retlig forudsigelighed for personer, der kan sagsøges ved de pågældende retter i en anden medlemsstat end den, der udpeges efter reglerne i denne forordning.
- b) Derefter bør Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen have kompetence i forhold til sagsøgte, der ikke har bopæl i en medlemsstat. Desuden bør forordningen fastsætte, i hvilke tilfælde Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen kan udøve residualkompetence. Sigtet med dette forslag er selvindlysende, i og med at det sikrer adgang til domstolene og forhindrer, at retterne træffer divergerende afgørelser om samme emne.

⁽²⁰⁾ Forslaget blev sendt til alle EU-medlemsstaternes nationale parlamenter den 17/09/2013 i henhold til nærhedsprincippet (SG Greffe (2013)D/14401).

⁽²¹⁾ Beneluxdomstolen, oprettet i en traktat af 31. marts 1965, er en fælles retsinstitution for Belgien, Luxembourg og Nederlandene, som har kompetence til at sikre ensartet anvendelse af Beneluxlandenes fælles regler vedrørende forskellige områder, f.eks. intellektuelle ejendomsrettigheder. Protokollen fra 15. oktober 2012 åbner imidlertid mulighed for at udstrække Beneluxdomstolens kompetence til særlige områder, som falder ind under Bruxelles I-forordningen, mens dens oprindelige rolle hovedsageligt bestod i at træffe præjudicielle afgørelser om fortolkningen af disse fælles regler i Beneluxlandene.

⁽²²⁾ EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1; jf. udtalelserne EUT C 218 af 23.7.2011, s. 78.

⁽²³⁾ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1; jf. udtalelserne EFT C 117 af 26.4.2000, s. 6.

- c) Bestemmelserne i forordning 1215/2012 om litispændens og indbyrdes sammenhængende krav bør ikke kun anvendes, når anmodningerne rettes til domstole i medlemsstater, hvor de ovennævnte internationale aftaler anvendes, men bør også finde anvendelse, når der i den overgangsperiode, der er omhandlet i artikel 83, stk. 1, i patentdomstolsaftalen, anlægges søgsmål vedrørende visse typer af tvister om europæiske patenter, som defineret i nævnte bestemmelse, ved Den Fælles Patentdomstol på den ene side og ved de nationale retter i en medlemsstat, der er kontraherende part i patentdomstolsaftalen, på den anden side.
- d) Retsafgørelser, som træffes af Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen, bør anerkendes og fuldbyrdes i medlemsstater, som ikke er kontraherende parter i de respektive internationale aftaler, i overensstemmelse med forordning 1215/2012.
- e) Endelig bør retsafgørelser, som træffes af retter i medlemsstater, som ikke er kontraherende parter i de respektive internationale aftaler, fortsat anerkendes og fuldbyrdes i de andre medlemsstater i overensstemmelse med forordning 1215/2012.

4.3 De foreslåede ændringer **honorerer de definerede målsætninger** om at:

- a) præcisere, at Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen er »retter« som defineret i Bruxelles I-forordningen
- b) præcisere kompetencereglerne for Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen, for så vidt angår sagsøgte med bopæl i en af de omfattede medlemsstater, samt indføre ensartede regler for international kompetence i forhold til tredjelandssagsøgte, når en person sagsøges ved Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen i tilfælde, hvor Bruxelles I-forordningen ikke selv indeholder sådanne regler, men henviser til national ret;
- c) fastlægge anvendelsen af bestemmelserne om litispændens og indbyrdes sammenhængende krav i forhold til Den Fælles Patentdomstol og Beneluxdomstolen på den ene side og de nationale retter i medlemsstater, som ikke er kontraherende parter i de respektive internationale aftaler, på den anden side, samt fastlægge anvendelsen af reglerne i den overgangsperiode, der er anført i patentdomstolsaftalens artikel 83, stk. 1;
- d) præcisere, hvilke bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse, der finder anvendelse i forholdet mellem medlemsstater, som er kontraherende parter i de respektive internationale aftaler, og medlemsstater, som ikke er.

4.4 De foreslåede ændringer er **behørigt begrundede** i den indledende begrundelse i forordningsforslaget.

4.4.1 Endelig kommer ændringen på et **gunstigt tidspunkt**, fordi forordning 1215/2012 er gældende fra den 10. januar 2015, fordi patentdomstolsaftalen først træder i kraft den første dag i den fjerde måned efter datoen for ikrafttrædelsen af ændringerne til forordning 1215/2012 og fordi de skal træde i kraft samme dag den 10. januar 2015 (artikel 2 i forslaget).

4.5 **EØSU er således enig og støtter forslaget til behandling**, som det finder passende og absolut nødvendigt for at sikre en samtidig og sammenhængende anvendelse af patentdomstolsaftalen, protokollen om udvidelsen af Beneluxdomstolen beføjelser og Bruxelles I-forordningens (omarbejdet).

4.6 **EØSU beklager ikke desto mindre, at det ikke blev hørt** om vedtagelsen af patentpakken (forordning (EU) 1257/2012 og (EU) 1260/2012) eller om forslaget til en international aftale, der støber fundamentet for indførelsen af enhedspatentbeskyttelse i EU.

4.6.1 Alligevel benytter EØSU lejligheden til at hilse den smidige sameksistens mellem det europæiske patent og enhedspatentet velkommen, for et sådant system rummer mulighed for at vælge det alternativ, der passer bedst: et europæisk patent for visse nærmere angivne medlemsstater eller et europæisk enhedspatent for samtlige 25 medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde.

4.6.2 Forenklingen i patentpakken rejser ikke desto mindre nogle spørgsmål, for arbejdet vedrørende gennemførelsen af systemet pågår stadig.

I en erklæring knyttet til aftalen forudses det at oprette et udvalg af repræsentanter for medlemsstaterne, som skal udarbejde de praktiske ordninger, således at Den Fælles Patentdomstol kan fungere efter hensigten. Udvalget har navnlig til opgave at forberede domstolens procesreglement og tilrettelægge uddannelsen af dommerne⁽²⁴⁾

4.6.2.1 Sameksistensen mellem en mæglingsmekanisme til bilæggelse af tvister⁽²⁵⁾ og en eventuel klage indbragt for Den Fælles Patentdomstol rejser ligeledes spørgsmål, eftersom domstolens kompetence vil ændre sig i den syvårige overgangsperiode.

4.6.2.2 Ikrafttrædelsen af patentpakken er ligeledes karakteriseret ved stor juridisk kompleksitet, for den afhænger af ikrafttrædelsen af patentdomstolsaftalen i henhold til den i punkt 3.1 omtalte formel.

4.6.2.3 Selve Den Fælles Patentdomstols opbygning kan skabe forvirring. Førsteinstansdomstolen har en central afdeling fordelt på tre byer: Paris for så vidt angår industrielle processer, transport, papirtekstiler, byggeri, fysik, elektricitet, London for så vidt angår kemi, metallurgi og »almindelige livsfornødenheder«, navnlig lægemidler, og München for mekanik, belysning, opvarmning, våben og sprængning. Derefter kan der oprettes lokale afdelinger i en medlemsstat, og der kan oprettes regionale afdelinger for to eller flere medlemsstater. Appeldomstolen vil få hjemsted i Luxembourg.

4.6.2.4 Det forhold, at det ikke er muligt på forhånd at vide, hvor meget retsgebyrerne i alt kommer til at beløbe sig til, kan afholde en sagsøgt fra at anlægge sag ved den fælles patentdomstol for at forsvare sine rettigheder. Dette kan underminere sagsøgte ret til domstolsprøvelse.

4.6.2.5 Artikel 14, stk. 2, i udkastet til procesreglement for Den Fælles Patentdomstol⁽²⁶⁾ er vanskelig at forlige med artikel 49 i aftalen mellem de kontraherende medlemsstater om oprettelsen af Den Fælles Patentdomstol, især hvis kompetencen for den afdeling, for hvilken sagen indbringes, baseres på artikel 33, stk. 1, litra a). Det er især vanskeligt at forstå præcist hvilket sprog, der skal anvendes. Artikel 49, stk. 3, i aftalen giver parterne ret til at aftale, hvilket processprog der skal benyttes med forbehold af det kompetente panels godkendelse, mens svarskriftet i henhold til artikel 14, stk. 2, skal affattes på det sprog, på hvilket sagsøgte driver sin virksomhed i sin medlemsstat. For at undgå fejlfortolkninger anbefaler EØSU, at artikel 14, stk. 2, enten slettes eller ændres grundlæggende.

4.6.2.6 Den Fælles Patentdomstols succes afhænger i stort omfang af kvaliteten af de udvalgte dommere. Selv om de kommer fra forskellige medlemsstater med meget forskelligartede erfaringer på grund af de mange forskelle mellem medlemsstaternes retsplejeregler, skal dommerne følge det nye procesreglement for Den Fælles Patentdomstol. Kvaliteten og dybden af uddannelsen af de udnævnte dommere er derfor meget vigtig for Den Fælles Patentdomstols succes, ikke kun hvad angår de nye procedureregler, der skal anvendes, men også hvad angår sprogkundskaber, som er afgørende for domstolen.

4.7 I lyset af denne kompleksitet kan man kun glæde sig over enkeltheden i de fire nye bestemmelser, der skal indsættes i Bruxelles I-forordningen.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁴⁾ <http://www.unified-patent-court.org/>.

⁽²⁵⁾ Artikel 35 i patentdomstolsaftalen.

⁽²⁶⁾ Den Fælles Patentdomstol (Unified Patent Court — UPC).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Åbning af uddannelsessektoren: Innovativ undervisning og læring for alle ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer

COM(2013) 654 final

(2014/C 214/06)

Ordfører: **Gonçalo Lobo Xavier**

Medordfører: **Pavel Trantina**

Den 25. september 2013 besluttede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Åbning af uddannelsessektoren: Innovativ undervisning og læring for alle ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer«

COM(2013) 654 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 6. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 226 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Ikt-værktøjer anvendes efterhånden af alle og på alle livets områder. EØSU mener, at en digital tilgang i uddannelsessystemerne kan bidrage til at forbedre kvaliteten og kreativiteten i den uddannelse, der stilles til rådighed for samfundet, især hvis en sådan tilgang anvendes på en fornuftig måde.

1.2 EØSU er overbevist om, at lærerne har en central rolle med hensyn til at sikre en vellykket gennemførelse af initiativet »Åbning af uddannelsessektoren«. Lærernes inddragelse i udformningen og gennemførelsen af initiativet, kombineret med en passende uddannelse, er nødvendig for at kunne »åbne uddannelsessektoren« på innovativ vis ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer og hermed fremme undervisning og læring for alle.

1.3 EØSU understreger, at det i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af læseplaner er nødvendigt, for at initiativet kan krones med held og konkrete resultater, at mobilisere samtlige aktører og støtte oprettelsen af »læringspartnerskaber« i samfundet omfattende skoler, virksomheder, kommunalråd, arbejdsmarkedets parter, civilsamsfundsorganisationer, ungdoms-ngo'er, ungdomsarbejdere og andre græsrodsarbejdere, forældre og elever. Dette bør ske inden for rammerne af et sundt paradigmeskifte i uddannelsessektoren.

1.4 EØSU peger på det nødvendige i at gøre effektiv brug af både europæiske og, især, nationale finansieringsprogrammer for at støtte en optimal udnyttelse, tilpasset læseplanerne, af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer. Den gode praksis, der er etableret i nogle medlemsstater, f.eks. i form af incitamenter til virksomheder, som ønsker at understøtte skoler med ny informations- og kommunikationsteknologi (ikt), må følges, udbredes og fremmes.

1.5 EØSU anser det for grundlæggende vigtigt, at instrumenterne for anerkendelse af kvalifikationer erhvervet gennem anvendelse af ict er tydelige for alle, og at deres anvendelse løbende evalueres. Det europæiske område for kompetencer og kvalifikationer, der i øjeblikket er under udvikling, bør bidrage til bestræbelserne på at opnå fremskridt med hensyn til gennemsigtighed og godkendelse af kvalifikationer. Dette er vigtigt for at sikre, at hele samfundet er fortroligt med systemet.

1.6 EØSU er fuldstændig enig i, at der er behov for en veltilrettelagt og omfattende strategi for gennemførelse af foranstaltninger til øget anvendelse af nye teknologier i læringsprocesserne, både hvad angår store åbne onlinekurser (MOOC'er — Massive Open Online Courses) og åbne uddannelsesressourcer (OER — Open Educational Resources). Ved hjælp af incitamenter og en passende uddannelse vil lærerne afgjort fortsætte med at spille en nøglerolle i hele uddannelsesforløbet. Teknologibaseret uddannelse har givet EU nye udfordringer. Teknologi uden lærere mister sin uddannelsesmæssige værdi. Derimod vil lærere, som er fortrolige med digitale hjælpemidler, være centrale aktører, når uddannelse skal gøres attraktiv for eleverne.

1.7 EØSU understreger behovet for øget inklusion ved anvendelsen af it-værktøjer i undervisningen, navnlig af dårligt stillede skoleelever, som ikke er i stand til at anskaffe sig det nødvendige udstyr, få ordentlig adgang til internettet og købe indhold. Der er talrige eksempler på bedste praksis fra hele Europa for, hvordan disse forhindringer kan overvindes og de berørte personer udstyres med de værktøjer, de har brug for. Disse eksempler må udveksles og den pågældende praksis fremmes.

1.8 EØSU mener endvidere, at nye internetbaserede teknologier giver mulighed for overførsel af viden på tværs af grænser, hvorved der skabes øget uddannelsesmæssig konvergens i EU. Dette er vigtigt for at sikre mobilitet for fremtidens arbejdstagere og arbejdsgivere på Den Europæiske Unions fælles markeder, hvilket vil være til gavn for EU.

1.9 EØSU mener, at Kommissionen bør sørge for de støtte- og koordinationsmekanismer, der er nødvendige for en hurtig og effektiv gennemførelse af de her behandlede forslag, for måling af fremskridt og for fremme og udveksling af god praksis på EU-niveau. Udvalget mener, at en effektiv gennemførelse af forslagene også vil bidrage til at opfylde Europa 2020-strategiens overordnede mål.

2. Baggrund

2.1 Europa-Kommissionen har lanceret initiativet »Åbning af uddannelsessektoren«, som er en handlingsplan til at håndtere utilstrækkelig eller ineffektiv brug af it i undervisningen og andre digitale problemer, der hindrer skoler og universiteter i at levere uddannelse af høj kvalitet og de digitale færdigheder, som vil være krævet i 90 % af alle job i 2020.

2.2 Dette initiativ, der ledes i fællesskab af Androulla Vassiliou, kommissær for uddannelse, kultur, flersprogethed og ungdom, og Neelie Kroes, næstformand for Kommissionen med ansvar for den digitale dagsorden, fokuserer på tre hovedområder:

- nye muligheder for organisationer, lærere og de lærende til at innovere;
- øget brug af åbne uddannelsesressourcer, der sikrer, at uddannelsesmaterialer, der er produceret med offentlig støtte, er tilgængelige for alle; samt
- bedre it-infrastruktur og -forbindelser i skolerne.

2.3 Initiativer, der er forbundet med »Åbning af uddannelsessektoren«, vil blive finansieret med støtte fra Erasmus+, det nye EU-program for uddannelse, ungdom og idræt, og Horisont 2020, det nye forsknings- og innovationsprogram, såvel som EU-strukturfondsmidler. F.eks. tilbyder Erasmus+ uddannelsesudbydere finansiering for at sikre, at forretningsmodeller er tilpasset teknologisk forandring og for at støtte lærernes udvikling gennem åbne onlinekurser. Alle de uddannelsesmaterialer, der støttes af Erasmus+, vil være frit tilgængelige for offentligheden under åbne licenser.

2.4 Virkningen af initiativet »Åbning af uddannelsessektoren« vil blive forstærket af henstillinger, der forventes offentliggjort næste sommer af gruppen på højt plan om modernisering af videregående uddannelser. Denne gruppe, der blev lanceret af Androulla Vassiliou, og hvis formand er Irlands tidligere præsident Mary McAleese, vurderer i øjeblikket, hvordan videregående uddannelser bedst kan gøre brug af nye undervisnings- og indlæringsmetoder.

2.5 Initiativet er også forbundet med det storstilede samarbejde om digitale jobs, en platform med mange interessenter, der forsøger at løse problemet vedrørende manglen på it-færdigheder og de op mod 900 000 ledige it-stillinger.

3. Generelle bemærkninger

3.1 »Uddannelse er en social proces« (John Dewey) og vil fortsætte med at være det med storstilet brug af it. Uddannelsens rolle er ikke kun at overføre viden, men også at forme borgere.

3.2 EØSU hilser Kommissionens meddelelse »Åbning af uddannelsessektoren« velkommen som en metode til at fremme et moderne uddannelsessystem, der er i stand til at opbygge kapaciteten hos studerende og lærere og i samfundet som helhed og derved lette anvendelsen af nye digitale færdigheder og nye ikt-løsninger samt sikre en effektiv videnoverførsel.

3.3 Uddannelse er en af grundpillerne i det moderne samfund og samtidig en menneskeret. Intet land kan overleve eller udvikle sig uden et godt uddannelsessystem. Anvendelsen af ikt i videnoverførsel ved at kombinere moderne og traditionelle metoder er i dag nøglen til succes. Uddannelse skal gribes an på den rigtige måde. Der må lægges vægt på en integreret udvikling af den enkelte, samtidig med at arbejdsmarkedets konkrete behov for færdigheder imødekommes. Hertil kommer, at EU's uddannelsessystemer, uden hermed at negligere de kommercielt orienterede markeder, også skal tage hensyn til nonprofitmarkeders behov. Der kan her være tale om visse områder inden for forskning, videnskab og kunst.

3.4 Skolerne har altid indtaget en førende rolle, når det gælder innovation. EØSU mener derfor, at sikring af en balance mellem de såkaldte »traditionelle« undervisningsmetoder og anvendelsen af nye teknologier og tilgange er nøglen til en effektiv uddannelse. Herudover mener EØSU, at uddannelsessystemerne bør tilpasses til samfundsudviklingen på globalt plan og til de nye udfordringer.

3.5 EØSU har i en årrække beskæftiget sig med innovation på uddannelsesområdet⁽¹⁾. I sin nylige udtalelse om »Nytænkning på uddannelsesområdet« pegede EØSU for eksempel på, at der i uddannelsessystemerne fortsat bør være særlig fokus på undervisning i STEM-fagene (science, technology, engineering, mathematics — naturvidenskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik), da disse områder er centrale for udviklingen af det teknologisamfund, som vi lever i, og hvor der vil være en enorm efterspørgsel efter arbejdskraft med høj videnskabelig og teknologisk viden. Det er imidlertid vigtigt at præsentere disse fagområder for elever og studerende på en mere kreativ og spændende måde allerede i børnehaven. Ideen med at indlede strategien på dette tidlige stadium har været vellykket og er et eksempel på god praksis i mange medlemsstater.

3.6 Digitale og internetbaserede uddannelsesstilgange er begge vigtige. EØSU mener imidlertid, at det i forbindelse med anvendelsen af nye materialer, kompetencer og formater til overførsel af viden er særdeles vigtigt at forbedre indholdet, effektiviteten af indlæringen og læringsresultaterne.

3.7 EØSU anser det for nødvendigt, at lærerne og de arbejdsmarkedsparter, der repræsenterer deres interesser, deltager, hvis åbningen af uddannelsessektoren skal være effektiv. På den baggrund støtter EØSU forslaget om at fremme net af frivillige lærere for at udveksle god praksis og iværksætte nye initiativer.

3.8 EØSU erkender, at den nye digitale tilgang og det nye digitale miljø åbner store muligheder for virksomhederne. Udvalget maner imidlertid til forsigtighed, navnlig med anvendelsen af »åbne kilder«. Åbne kurser og ressourcer spiller en rolle i denne proces, men markedet har behov for en vis (frivillig) klassificering og standardisering under hensyntagen til certificeringsprocessen og intellektuelle ejendomsrettigheder⁽²⁾. Det er endvidere vigtigt og anbefalelsesværdigt at foretage en kritisk analyse af uddannelsesressourcernes kvalitet.

3.9 EØSU anerkender fordelene ved en »industri af åbne uddannelsesressourcer«, forudsat at disse er relevante for uddannelsesprocesserne og kan fremme indlæringen af sprog. Universel og ubegrænset adgang til et åbent uddannelsesindhold af høj kvalitet tjener ikke noget formål, hvis indholdet ikke kan udnyttes af målgruppen, fordi det er udformet på et sprog, som de fleste i denne gruppe ikke behersker.

3.10 På trods af de EU-politikker, der anbefales i meddelelsen, står det klart for EØSU, at den konkrete gennemførelse af løsningerne må afhænge af, hvordan den enkelte medlemsstat fastlægger sin politik. EØSU opfordrer derfor medlemsstaternes politiske ledere til at yde en reel indsats for at sikre gennemførelse af de løsninger, der foreslås på EU-plan, uanset hvor langt de forskellige medlemsstater er nået på disse områder

⁽¹⁾ EUT C 181 af 21.6.2012, s. 143; EUT C 68 af 6.3.2012, s. 11 og EUT C 68 af 6.3.2012, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 191 af 29.6.2012 kapitel 4.

3.11 Som allerede nævnt kræver denne »revolution« i lighed med alle andre større forandringer et engagement fra de politiske ledere i alle medlemsstater. På den baggrund opfordrer EØSU til, at der gøres passende brug af disponible europæiske og, især, nationale finansieringsprogrammer for at støtte den foreslåede uddannelsesmæssige »revolution«. Erasmus+-programmet og nogle Horisont 2020-foranstaltninger er — på trods af den yderst velkomne forhøjelse af budgetbevillingerne — ikke løsningen på alle problemer, men kombineres programmerne med national finansiering, vil der kunne opnås en effektiv stimulering af uddannelsessystemerne. En sådan tilgang kræver de rigtige strategier og politiske beslutninger i den enkelte medlemsstat, da der ikke findes universalløsninger.

3.12 Uanset hvad der er sagt om betydningen af digitale teknologier, bør der i uddannelsen også være åbenhed over for andre læringsformer (f.eks. ikkeformel uddannelse uden for skolerne). I den forbindelse bør det også nævnes, at medierne (som en uformel læringsressource) endnu spiller en forholdsvis beskeden rolle i uddannelsesprocessen på trods af deres enorme potentiale som supplement til den formelle uddannelse og deres bidrag til forståelse af digitalt indhold.

3.13 Fremme af brugen af nye teknologier må nødvendigvis baseres på princippet om tilgængelighed for og social inklusion af alle lærende under særlig hensyntagen til deres forskellige sociale baggrund og de forskellige former for kontakt med den digitale verden, som er betinget af deres baggrund.

3.14 EØSU understreger det nødvendige i ikke kun at inddrage de lærende, men hele samfundet i at finde frem til den bedste praksis og de bedste tilgange, som på afgørende vis vil bidrage til bedre resultater på uddannelsesområdet.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Åbne læringsmiljøer

4.1.1 Det er nødvendigt med øgede og mere målrettede investeringer i uddannelsens kvalitet for at forbedre kompetenceniveauet og beskæftigelsesevnen i EU-landene. Prioriteringerne skal være tydelige for hele samfundet, navnlig i visse medlemsstater. Det giver ikke mening at investere i infrastruktur, hvis der samtidig skæres ned på investeringerne i lærernes uddannelse. Investeringerne skal have det dobbelte formål at i) styrke skolernes og støtinfrastrukturernes logistiske kapacitet og ii) forbedre »videnskomponenten« i uddannelsesprocessen. Dette er grundlæggende vigtigt for fuldt ud at kunne udnytte mulighederne i de forskellige europæiske og nationale finansieringsprogrammer.

4.1.2 Der bør foregå en omfattende udveksling af god praksis. På trods af forskelle (ikke kun strukturelle, men også kulturelle) mellem medlemsstaterne kan ideer, processer og tilgange tilpasses til de lokale forhold i den enkelte medlemsstat. EØSU hilser det velkommen, at Kommissionen agter skabe et netværk på EU-plan til fremme af god praksis på dette område og gøre det tilgængeligt for alle medlemsstater.

4.1.3 Selv om eleverne nok er vokset op med digitale teknologier, har de stadig brug for vejledning i, hvordan de kan udnytte teknologierne i uddannelsesøjemed, hvis den digitale uddannelsesproces skal lykkes. Det vil også være nødvendigt at ændre visse teknologivaner. Eleverne må vænne sig til at udføre opgaver ved hjælp af teknologi, hvilket i starten kan være en udfordring, men som kan give gevinst senere. På mange måder bliver elever og studerende nødt til at ændre sig lige så meget som lærerne. Det er altså nødvendigt med en fælles indsats.

4.1.4 Teknologi må ses som et middel og ikke som et mål i sig selv. Hvis lærere og elever ikke optrænes rigtigt, vil de anvende nye værktøjer uden at have frigjort sig fra gamle vaner. Skoleinspektører og andre uddannelsesansvarlige må sørge for, at forældre orienteres om nye indlæringsmetoder, så metoderne kan blive fast etablerede. Uddannelsessektoren får brug for ledere med visioner.

4.1.5 Lærerne er vigtigere for uddannelsesprocessen end klasseværelsernes størrelse, lektionernes længde, tilstedeværelsen eller manglen på teknologi, skolernes planlægning og undervisningens tilrettelæggelse. Det faktum, at teknologi »invaderer« klasseværelset, kan ses som en mulighed for at forbedre lærernes status, dvs. anerkende og styrke deres centrale rolle. Integrering af nye uddannelsesprocesser og undervisningsteknologier i klasseværelserne er ikke nogen enkel opgave. Det kræver kvalificerede lærere, som kan vise vejen i denne forandringsproces.

4.1.6 De politiske beslutningstagere skal derfor sikre, at teknologi ikke tvinges ind i undervisningen på en måde, der underminerer lærernes professionalisme og engagement. Teknologi skal være et redskab i den uddannelsesproces, som ledes af lærerne, og ikke omvendt.

4.1.7 Generelt bør der investeres mere i lærernes uddannelse end i teknologi.

4.1.8 Det er typisk de elever, der har mindst brug for hjælp, som har størst gavn af teknologi. Statistikken viser, at der er større sandsynlighed for, at universitetsstuderende og -kandidater fuldfører en MOOC end andre. MOOC'er er ikke nok til at håndtere de mest presserende uddannelsesmæssige udfordringer, men kunne med held indføres på det sekundære uddannelsesstrin og i erhvervsuddannelserne.

4.1.9 Gennemsigtighed og anerkendelse af kvalifikationer, som er erhvervet ved hjælp af ikt (både i og uden for skolerne), er af stor betydning, lige som det er vigtigt at sikre kvaliteten i anerkendelsesproceduren. De lærende, lærerne og arbejdsgiverne skal inddrages i udformningen af anerkendelsesprocedurerne og motiveres af dem.

4.2 *Åbne uddannelsesressourcer*

4.2.1 For at øge anvendelsen af digitale ressourcer og digitalt indhold er det klart nødvendigt at styrke indlæringen af fremmedsprog (navnlig engelsk) ikke kun blandt elever og studerende, men også blandt lærere.

4.2.2 Hvis der skal skabes digitale klasseværelser, må de, der udformer dem, være i besiddelse af de nødvendige pædagogiske og organisatoriske færdigheder. Klasseværelserne vil kunne fremme den digitale læring, hvis de udformes som rum til aktiv læring, centreret omkring eleverne og understøttes med de ressourcer, der er nødvendige for at imødekomme alle elevtypers uddannelsesmæssige behov.

4.2.3 EØSU er enig i, at »Open Education Europa«-portalen er et vigtigt skridt i bestræbelserne på at sætte lokalsamfundet i stand til at følge processen. Udvalget mener, at anvendelsen af portalen bør fremmes og dens indhold løbende overvåges og evalueres. Der bør navnlig sikres sproglig mangfoldighed i hjælpemidlerne for at lette deres anvendelse.

4.3 *Tilslutningsmuligheder og innovation*

4.3.1 EØSU er klar over, at ikt-infrastrukturens kapacitet varierer fra den ene medlemsstat til den anden, hvilket er vigtigt at erindre i forbindelse med gennemførelsen af de forskellige forslag. Imidlertid bør udviklingen af bredbåndsinfrastrukturen, især i fjerntliggende områder, i det mindste (for)blive en prioritet.

4.3.2 For at integrere dårligt stillede grupper er det vigtigt at sikre dem bredere adgang til ikt. Her er der meget betydelige muligheder i medborgerhuse og lignende faciliteter i lokalsamfundet, der tilbyder adgang til internettet og til online-læring, og i skolernes »e-biblioteker«.

4.4 *En samordnet indsats for at udnytte de muligheder, som den digitale revolution giver*

4.4.1 EØSU anser det for afgørende nødvendigt at måle virkningen af sådanne politikker. Som nævnt tidligere er der forskellige tilgange til, og involveres lokalsamfundet i forskellig grad i, uddannelsesprocessen. Det må være muligt at måle den »digitale revolution« ved hjælp af vigtige resultatindikatorer, som ikke kun dækker praktiske spørgsmål (procentdelen af elever og studerende i uddannelsessystemet, antallet af nye brugere af åbne ressourcer, antallet af computere og e-bøger i klasseværelserne osv.), men også de nye digitale metoders indvirkning på skoler, elever og lærere, herunder på forbedringen af deres sprogfærdigheder.

4.4.2 Betydningen af at inddrage hele lokalsamfundet kan ikke understreges kraftigt nok. Lærerne og deres centrale rolle er allerede behørigt fremhævet, men det er også nødvendigt at anerkende den vigtige rolle, som familien og det sociale miljø indtager. Når innovative og inklusive uddannelsespolitikker skal gennemføres, vil familier altid på afgørende vis hjælpe eleverne og de studerende med at tilpasse sig de nye digitale læringsværktøjer. Det er vigtigt, at familierne spiller en aktiv rolle i denne forandringsproces. EØSU anerkender tillige det enestående bidrag, der ydes af ungdomsarbejdere og andre græsrodsarbejdere, der som en del af deres arbejde hjælper og motiverer mennesker i alle aldre til at benytte sig af de forskellige uddannelsesinitiativer.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold

COM(2013) 857 final

(2014/C 214/07)

Ordfører: **Indré Vareikyté**

Kommissionen besluttede den 4. december 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

»Kommissionens forslag til Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold«

COM(2013) 857 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 6. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 27. februar, følgende udtalelse med 196 stemmer for, 7 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Gennem de seneste to årtier er praktikophold blevet en vigtig adgangsport for unge til arbejdsmarkedet. Selv om praktikophold er blevet standard på de europæiske arbejdsmarkeder, og mange virksomheder er begyndt at bidrage aktivt til denne proces, har udbredelsen heraf givet anledning til voksende bekymring med hensyn til læringsindhold og arbejdsvilkår. For at lette adgangen til beskæftigelse bør praktikophold tilbyde læringsindhold af høj kvalitet og ordentlige arbejdsvilkår, og de bør ikke være en erstatning for rigtige job eller en forudsætning for ansættelse.

1.2 Praktikophold er et vigtigt middel til at tackle arbejdsløshed og misforholdet mellem kvalifikationer og job og til at sikre overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet, men bør ikke opfattes som det eneste middel hertil. En vellykket løsning på disse problemer kræver komplekse og indbyrdes forbundne politikker på både europæisk og nationalt plan. Passende foranstaltninger, navnlig på nationalt plan, kan øge unges praktikmuligheder.

1.3 Ud over de specifikke anbefalinger flere steder i teksten er de vigtigste forudsætninger for bedre og mere tilgængelige praktikordninger som følger:

1.3.1 Henstillingen bør omfatte såvel praktikophold forbundet med uddannelsesprogrammer som praktikophold forbundet med aktive arbejdsmarkedspolitikker (bestemt for unge uden beskæftigelse, som typisk ikke har nogen eller et lavt niveau af færdigheder), idet de udgør de mest effektive former for praktikophold i EU.

1.3.2 Støtten til indførelse af praktikophold i studieplanerne bør øges, og opholdene bør så vidt muligt finde sted under studieforløbet frem for efter afslutning af studiet.

1.3.3 Der bør gøres en fælles indsats på såvel europæisk som nationalt plan for at øge antallet af praktikophold, navnlig i SMV'er.

1.3.4 I forbindelse med praktikophold på det »frie marked« bør der være adgang til en grundlæggende social sikringsordning (syge- og ulykkesforsikring og — i forbindelse med lønnet praktikophold — sygefravær).

1.3.5 Praktikanterne bør modtage den nødvendige finansielle støtte.

1.3.6 Der er behov for ledsagende retningslinjer, som kan hjælpe medlemsstater og værtsvirksomheder/-organisationer med at få øje på de muligheder, der foreligger for at støtte praktikordninger via de finansieringskilder, som allerede står til rådighed på EU-plan og på nationalt plan, og skabe fleksible praktiksyste­mer med delt finansielt ansvar.

1.3.7 Der er behov for flere muligheder for tværnationale praktikophold for at øge unges mobilitet i EU. Det er positivt, at Eures-tjenesterne udvides til at omfatte praktikophold, men man bør gå et skridt videre og opfordre til åbne og gennemsigtige procedurer for udbydelse af praktikpladser.

1.3.8 Der er brug for mere solide oplysninger om og evaluering af de forskellige typer af praktikophold på såvel nationalt som europæisk plan. Dette omfatter både kvantitative og kvalitative oplysninger, som kan anvendes til at vurdere kvantiteten og kvaliteten af praktikophold samt deres effekt og effektivitet.

1.3.9 Det er helt afgørende at sikre, at personer med handicap kan deltage i praktikophold, og der bør derfor træffes passende foranstaltninger til at øge kendskabet og adgangen til praktikophold.

1.3.10 Det er vigtigt at inddrage alle relevante aktører (arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationerne og især ungdomsorganisationerne) i udarbejdelsen af retningslinjer samt overvågningen og evalueringen af rammens gennemførelse.

2. Generelle bemærkninger

2.1 I december 2012 lancerede Kommissionen Ungdomsbeskæftigelsespakken, som omfattede tre centrale forslag, nemlig en ungdomsgaranti, en kvalitetsramme for praktikophold og en europæisk alliance for lærlingeuddannelser, og indebar en udvidelse af Eures. EØSU følger aktivt gennemførelsesprocessen for alle disse instrumenter.

2.2 Udvalget bifalder Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold både som en foranstaltning til at sikre kvaliteten af læringsindholdet og tilfredsstillende arbejdsvilkår under praktikopholdet og som et redskab til at undgå, at opholdene bliver anvendt som en erstatning for almindelige job eller som en forudsætning for at få et job.

2.3 EØSU erkender, at praktikophold af høj kvalitet har afgørende betydning for en vellykket gennemførelse af ungdomsgarantien⁽¹⁾ (der skal sikre »at alle unge i alderen under 25 år modtager et kvalitetstilbud om beskæftigelse, videreuddannelse, en lærlingeuddannelse eller et praktikophold, senest fire måneder efter at de er blevet arbejdsløse eller har forladt det formelle uddannelsessystem«) og for opfyldelsen af det overordnede mål i Europa 2020-strategien om, at 75 % af de 20-64-årige skal være i beskæftigelse senest i 2020. Det er vigtigt at bemærke, at en korrekt anvendelse af praktikordningerne kan bidrage til at tackle misforholdet mellem kvalifikationer og job og lette overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet.

2.4 Trods det positive faktum, at der er gjort fremskridt i mange medlemsstater, støtter udvalget konklusionen om, at de største aktuelle hindringer for praktikophold i EU er et utilstrækkeligt læringsindhold og dårlige arbejdsvilkår. Dette understøttes af en nylig Eurobarometer-undersøgelse⁽²⁾, der viser, at mere end 28 % af praktikanterne mener, at deres erfaring ikke har været eller ikke vil være nyttig i forbindelse med deres søgen efter et rigtigt job.

2.5 EØSU mener, at praktikophold blot er ét af de redskaber, der kan anvendes til at tackle arbejdsløshed og misforholdet mellem kvalifikationer og job. Med henblik på at løse disse problemer bør der indføres komplekse og indbyrdes forbundne politikker på såvel europæisk som nationalt plan.

2.6 Desuden bemærker udvalget, at henstillingen kun dækker »det frie marked« og tværnationale praktikophold og ikke lægger særlig meget vægt på andre mere almindelige og effektive former for praktikophold i hele EU⁽³⁾ — praktikophold forbundet med henholdsvis uddannelsesprogrammer og aktive arbejdsmarkedspolitikker for unge uden beskæftigelse, som typisk ikke har nogen eller et lavt niveau af færdigheder.

2.7 Rammen bør være tilstrækkeligt fleksibel til at afspejle medlemsstaternes forskellige udgangspunkter og deres nationale lovgivning og praksis, samtidig med at nærhedsprincippet overholdes.

2.8 En mere omfattende dækning af praktikophold forbundet med uddannelsesprogrammer i kvalitetsrammen for praktikophold vil give mulighed for en mere systematisk tilgang til praktikophold på det »frie marked«, især med de kvalitetssikringsmetoder, der allerede findes i uddannelsessektoren, og som kan tjene som model for en effektiv kvalitetskontrolmekanisme for alle praktikordninger. Indførelsen af et samlet kvalitetssikringsredskab for alle typer praktikophold vil øge forståelsen for og gennemsigtigheden af kvalitetskravene og samtidig bidrage til at fremme praktikophold med læringsresultater. Det er imidlertid vigtigt at sikre, at et sådant redskab ikke er i modstrid med den beslægtede lovgivning i medlemsstaterne.

⁽¹⁾ Rådets henstilling om oprettelsen af en ungdomsgaranti, EUT C 120 af 26.4.2013, s. 1.

⁽²⁾ The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

⁽³⁾ Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States, European Union, 2012.

2.9 EØSU understreger imidlertid, at vedtagelsen af en lovgivningsmæssig og retlig ramme ikke er nogen garanti for, at praktikophold som udgangspunkt er af kvalitet. Derimod spiller gennemførelsen af lovbestemmelserne og en grundig overvågning af hele processen en nøglerolle med hensyn til at sikre praktikophold af høj kvalitet. Medlemsstaterne bør selv kunne beslutte, hvordan de bedst arrangerer praktikophold, så kvaliteten sikres og misbrug undgås.

2.10 Der er behov for flere muligheder for tværnationale praktikophold for at øge unges mobilitet i EU. Udvidelsen af Eures-tjenesterne til også at omfatte praktikophold bifaldes i høj grad, navnlig i betragtning af de yderligere fordele, der er ved at fremme tværnationale praktikophold (på nuværende tidspunkt gennemføres blot 9 % af praktikopholdene i et andet land²). Der bør imidlertid træffes yderligere foranstaltninger til at indføre åbne og gennemsigtige procedurer for tildeling af praktikpladser ved hjælp af information og institutionelle midler. Retningslinjerne for mulige værtsorganisationer kan definere principperne om åbne og gennemsigtige rekrutteringsprocedurer og kvalitetskriterier for praktikophold. Desuden bør målgruppernes orientering om de eksisterende praktikprogrammer og muligheder forbedres, navnlig via de sociale medier og internet.

3. Betydningen af investeringer på uddannelsesområdet

3.1 EØSU har tillid til, at praktikanter på arbejdspladserne kan bidrage til virksomhedernes resultater og økonomien som helhed samtidig med, at de tilegner sig den erfaring, de har brug for, under forudsætning af at læringsmiljøet på arbejdspladsen er tilstrækkeligt struktureret til dette formål.

3.2 Selvom et praktikophold er lærerigt, er det vigtigt at anerkende de fordele, der er for alle berørte parter — praktikanten, arbejdsgiveren samt økonomien som helhed og dermed samfundet. Tilgængelige praktikordninger sikrer høj kvalitet og bør derfor være et delt ansvar.

3.3 Udvalget mener, at henstillingen bør fremme investeringer i praktikophold mere aktivt. Der bør rettes særlig opmærksomhed mod SMV'er, idet de ofte ikke har tilstrækkelig kapital til at investere i praktikanter, medmindre de modtager særlig støtte til dette formål.

3.4 Årsagerne til, at mindre virksomheder ikke altid investerer tilstrækkeligt i praktikophold, skal findes i SMV'ernes særlige karakteristika: kortsigtethed, manglende mulighed for at drage fordel af praktikanter på kort sigt samt de varierende udgifter og fordele ved praktik. Et praktikophold er en investering, som en virksomhed foretager uden at opnå nogen øjeblikkelig gevinst. Et andet problem for mindre virksomheder, der overvejer at tilbyde praktikophold, er at praktikanten måske ikke bliver i virksomheden tilstrækkeligt længe til, at fordelene ved praktikopholdet kan opveje omkostningerne.

3.5 EØSU mener, at en højt kvalificeret og højt uddannet samlet arbejdsstyrke giver yderligere konkurrencemæssige fordele end dem, der opnås af de enkelte arbejdstagere og virksomheder. Det er derfor berettiget, at staten intervenserer på markedet og støtter private virksomheder med henblik på ansættelse af praktikanter. Da SMV'erne i høj grad medvirker til nettojobskabelse og er drivkraft for økonomisk vækst, kan investeringer i praktikophold i mindre virksomheder være berettiget med henblik på at udbedre et markedssvigt, der skyldes eksterne forhold og forhold vedrørende offentlige goder (såsom misforholdet mellem kvalifikationer og job på uddannelsesområdet). Mindre virksomheder kan således i højere grad bidrage til den generelle økonomiske vækst og trivsel i samfundet⁽⁴⁾.

3.6 Udvalget anbefaler derfor, at der udarbejdes ledsagende retningslinjer for både medlemsstater og værtsvirksomheder/-organisationer om mulighederne for at støtte praktikordninger via de europæiske og nationale finansieringskilder, som allerede står til rådighed. Sådanne retningslinjer bør også omfatte eksempler på god praksis med hensyn til indførelse af praktikordninger i virksomheder og organisationer.

3.7 EØSU mener, at det er vigtigt at sikre, at arbejdsgiverne ved, hvilke nettofordele de kan forvente ved at udbyde praktikpladser. Undersøgelser af hele spektret af omkostninger og fordele, der viser det reelle økonomiske udbytte, kan opmuntre arbejdsgiverne til at ansætte praktikanter. Samtidig er det nødvendigt at øge bevidstheden om, at virksomhederne skal arrangere praktikophold af høj kvalitet.

4. Godtgørelse og social sikring

4.1 I betragtning af, at blot 62 %⁽⁵⁾ af unge med praktikerfaring indledte et praktikophold på baggrund af en skriftlig praktikaftale eller kontrakt med værtsorganisationen eller -virksomheden, støtter udvalget opfordringen til at indføre obligatoriske skriftlige praktikaftaler. Der bør udarbejdes fælles retlige standarder for praktikaftaler. Det bør bemærkes, at retlige skriftlige aftaler og kontrakter er til fordel for såvel praktikudbyderen som praktikanten, idet de præciserer begge parter ansvar og rettigheder.

⁽⁴⁾ Management Training in SMEs, OECD, 2002.

⁽⁵⁾ The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

4.2 Udvalget anbefaler imidlertid, at værter i forbindelse med praktikophold på det »frie marked« bør give adgang til en grundlæggende social sikringsordning (syge- og ulykkesforsikring og — i forbindelse med lønnet praktikophold — sygefravær), og at dette skal indgå i praktikaftaler som standard. Hvis et praktikophold betragtes som et ansættelsesforhold i henhold til national lovgivning og praksis, bør alle bestemmelser i en medlemsstats arbejdsret, sociallovgivning og kollektive aftaler (herunder lønkrav) finde anvendelse. I tilfælde af strid anbefaler udvalget, at praktikanter betragtes som den svage part, og at man yder dem den støtte, de har brug for.

4.3 I medlemsstaterne er de mest almindelige metoder for finansiering af de forskellige typer af praktikophold europæiske og nationale/regionale fonde, institutionel støtte (f.eks. universitetsstipendier), selvfinansiering og virksomhedsressourcer. Når offentlig finansiering stilles til rådighed, indebærer dette ofte væsentlig støtte fra europæiske fonde, navnlig Den Europæiske Socialfond (ESF). Selvfinansiering er imidlertid meget udbredt i forbindelse med praktikophold på det frie marked, idet praktikanterne i mange tilfælde ikke modtager godtgørelse eller modtager en godtgørelse, der ikke er tilstrækkelig. Faktum er, at 59 %⁵ af alle praktikanter ikke modtager finansiel godtgørelse og må ty til andre finansieringskilder såsom egen opsparing og støtte fra familien.

4.4 Udvalget understreger, at praktikanter ikke må udsættes for risikoen for fattigdom, når de ved at øge deres beskæftigelsesegnethed forbereder deres fremtidige karriere. Adgangen til praktikophold bør være lige for alle, men begrænses imidlertid, hvis der ikke ydes godtgørelse (i EU havde blot 46 % af respondenterne gennemført et praktikophold⁵). Dette udgør forskelsbehandling af visse kategorier af unge på grund af deres finansielle baggrund.

4.5 Med henvisning til princippet om delt ansvar opfordrer udvalget medlemsstaterne til at søge en fleksibel løsning på spørgsmålet om godtgørelse til praktikanter. Dette vil sikre praktikophold af høj kvalitet og med rimelige vilkår, uden at virksomhederne afholdes fra at udbyde sådanne ophold. Godtgørelse for praktikophold bør ikke blot betragtes som en indtægt, men også som en foranstaltning, der sikrer alle unge lige muligheder for at deltage i praktikordninger.

4.6 EØSU anbefaler, at man gennemgår og drøfter alle muligheder med arbejdsmarkedets parter: skattelettelsesordninger for værtsvirksomheder, anvendelse af europæiske og nationale fonde, rabat på sociale sikringsordninger osv., så det ikke kun er værtsvirksomhederne og -organisationerne, der pålægges godtgørelsesbyrden.

4.7 EØSU opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at udarbejde retningslinjer for bedste praksis for medlemsstaterne og virksomhederne.

4.8 God praksis for praktikophold, som er fastlagt i henstillingen om en kvalitetsramme for praktikophold, bør finde anvendelse ikke alene på praktikophold på »det frie marked«, men også på praktikophold i den offentlige sektor og i EU-institutionerne. 4.9

5. Andre aspekter

5.1 EØSU bifalder anbefalingen om en maksimal varighed på seks måneder for praktikophold og en begrænsning af gentagne praktikophold med henblik på at sikre, at praktikanter ikke kommer til at erstatte arbejdstagere, og at praktikophold ikke anvendes utilsigtet som et alternativ til fast arbejde. Tværnationale praktikophold kan imidlertid med fordel være af længere varighed end ophold i praktikantens oprindelsesland.

5.2 EØSU mener, at det er af afgørende vigtighed at sikre, at personer med handicap kan deltage i praktikordninger på lige vilkår med andre og anbefaler, at man træffer passende foranstaltninger til at øge tilgængeligheden og rette opmærksomhed mod dette emne.

5.3 EØSU opfordrer arbejdsmarkedets parter til fortsat at tilstræbe anerkendelse af de færdigheder og kompetencer, der tilegnes under praktikophold og i andre sammenhænge (f.eks. frivillige aktiviteter). I denne forbindelse kan det europæiske område for kompetencer og kvalifikationer, som er blevet drøftet for nylig, sikre yderligere gennemsigthed.

5.4 Udvalget opfordrer til at udstede praktikcertifikater og anbefaler, at man sikrer en fælles standard for sådanne certifikater. Udvalget foreslår desuden, at man undersøger mulighederne for at forbinde certifikaterne med ungdomspasset og den europæiske referenceramme for kvalifikationer, så de kan blive bredt anerkendt og gavne unge og deres fremtidige arbejdsgivere.

5.5 Udvalget opfordrer til at styrke dialogen på såvel EU-plan som nationalt plan ved at inddrage alle relevante aktører (arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationerne og især ungdomsorganisationerne) i udarbejdelsen af retningslinjer og i overvågningen og evalueringen af rammens gennemførelse.

Bruxelles, den 27. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer

COM(2013) 761 final — 2013/0371 (COD)

(2014/C 214/08)

Ordfører: **Seamus Boland**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 15. november 2013 og den 18. november 2013 under henvisning til artikel 114, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer«

COM(2013) 761 final — 2013/0371 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 12. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 227 stemmer for og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder forslaget fra Kommissionen om at ændre direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer. Udvalget henleder imidlertid opmærksomheden på, at mange er kritiske over for, om forslaget til direktiv vil gøre det muligt at nå målet om at mindske forbruget af plastposer i den nærmeste fremtid.

1.2 EØSU erkender, at den fortsatte brug af letvægtsplastbæreposer forårsager stor skade på miljøet og livet i havene, hvilket har alvorlige konsekvenser for en lang række marine arter og for menneskers sundhed.

1.3 EØSU er opmærksom på, at det lovgivningsmæssigt er temmelig komplekst at føre kontrol med plastposer. Alligevel henstiller udvalget på det kraftigste, at det med forslaget til direktiv sikres, at alle medlemsstater fuldt ud forpligter sig til en gang for alle at få udryddet denne type affald.

1.4 EØSU er bange for, at det med forslaget måske ikke vil lykkes at opfylde fundamentale reduktionsmål, fordi der ikke er fastlagt et klart EU-mål om forebyggelse, der kan udgøre målestokken for effektiviteten af medlemsstaternes foranstaltninger og håndhæves juridisk ved hjælp af sanktioner.

1.5 I den forbindelse anbefaler EØSU følgende:

— EU bør fastsætte et kvantitativt reduktionsmål for forbruget af letvægtsplastposer. Målet bør fastsættes på basis af erfaringerne i den store gruppe af medlemsstater, hvor forbruget af letvægtsplastposer er lavt.

— Når målet ikke, idømmes nærmere angivne sanktioner.

1.6 I det forskellige foranstaltninger til kontrol med plastbæreposer har forskellige resultater alt efter medlemsstat, anbefaler EØSU, at medlemsstaterne hver især foretager deres egen analyse af, hvordan de bedst kan efterleve direktivet, og derefter går videre med den løsning, som er mest velegnet til deres behov, og som er realistisk i forhold til de forpligtelser, de skal opfylde, for at nå et overordnet EU-mål.

1.7 EØSU anbefaler, at medlemsstaterne ved udformningen af deres gennemførelsespolitik grundigt overvejer, hvordan forbrugerne, detailsektoren og miljøet vil blive påvirket.

1.8 EØSU glæder sig over, at det i konsekvensanalysen fra GD for Miljø konkluderes, at konsekvenserne for beskæftigelsen af et mindre forbrug af plastposer som et minimum vil være neutrale og måske bidrage til, at der skabes flere jobs knyttet til andre typer af genanvendelige poser, hvilket vil skabe færre miljøproblemer.

1.9 Som i sin tidligere udtalelse NAT/600 om en europæisk strategi for plasticaffald (grøn bog) henstiller EØSU, at civilsamfundets rolle i at udvirke adfærdsændringer tydeligt anerkendes.

2. Generelle oplysninger om lovinitiativerne

2.1 Ifølge EU-lovgivningen, nærmere bestemt direktivet om emballage og emballageaffald (direktiv 94/62/EF), betragtes plastbæreposer som emballage. Der findes imidlertid ingen EU-lovgivning eller -politik, der specifikt omhandler plastbæreposer. Nogle medlemsstater har udviklet meget effektive politikker til at få mindsket forbruget. Men mange har ikke.

2.2 Formålet med forslaget er at mindske forbruget af plastbæreposer med en tykkelse på mindre end 50 mikron (0,05 millimeter) i Den Europæiske Union. Direktivet omhandler tynde letvægtsplastposer, der uddeles ved kassen i supermarkedet og andre butikker til at bære varerne hjem i.

2.3 De lovgivningsmæssige vanskeligheder forbundet med at udforme og gennemføre et reduktionsmål for hele EU omfattende alle medlemsstater har i høj grad medvirket til at forværre problemet. I stedet for at fastlægge et fælles EU-mål, som ville nedbringe antallet af plastposer i omløb betragteligt, er det blevet vurderet mere hensigtsmæssigt, at der i direktiv 94/62/EF indføres en forpligtelse for alle medlemsstater til at mindske deres forbrug af letvægtsplastposer, idet de selv får mulighed for at fastlægge deres eget nationale reduktionsmål og vælge hvilke foranstaltninger, de vil anvende til at opfylde målet. Disse foranstaltninger bør ikke føre til en generel stigning i produktionen af andre former for emballage.

2.4 Den Europæiske Union har ikke haft stort held med at synkronisere politikker for på den måde at finde en fælles løsning på de problemer, som henkastning af plastposer forårsager. Italien ønsker for eksempel et forbud mod plastposer, mens Østrig har anfægtet et sådant forslag af retlige grunde. Andre lande som Danmark, Irland og Bulgarien har indført en afgift på plastposer. Storbritannien indfører i 2015 en afgift, der er begrænset til detailhandlende med mere end 250 ansatte. Detailhandlende i Frankrig, Tyskland, Portugal, Ungarn og Holland er begyndt at tage betaling for plastposer.

3. Baggrund og resumé af Kommissionens forslag

3.1 Europa-Parlamentet og Rådet ønsker i henhold til artikel 114, stk. 3, og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at høre Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om ændringen af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer.

3.2 Kommissionen har foretaget en konsekvensanalyse til brug for udarbejdelsen af lovforslaget⁽¹⁾. Ifølge konsekvensanalysen anslås det, at hver EU-borger i 2010 anvendte 198 plastbæreposer, hvoraf omkring 90 % skønnes at være letvægtsposer. Disse genanvendes knap så hyppigt og smides i højere grad væk.

3.3 Samme sted anslås det, at der i 2010 blev smidt over 8 milliarder plastbæreposer på gaden og i naturen i EU. Dette affald har alvorlige konsekvenser for havmiljøet, da store mængder affald ophober sig i havene. Selv i lande uden kystlinjer føres plastposer ud til havet via floder og vandløb. Eftersom en plastpose kan bestå i flere hundrede år, er der tale om en kæmpe global udfordring, da poserne er en kilde til forurening og påvirker økosystemerne i havene.

3.4 Kommissionens analyse viser, at forbruget af plastposer varierer betydeligt fra gennemsnitligt fire pr. indbygger pr. år i Finland og Danmark til 466 i Polen, Portugal og Slovakiet.

4. Generelle og særlige bemærkninger

4.1 I udtalelsen NAT/600 om en europæisk strategi for plasticaffald (grøn bog) udarbejdet af Josef Zbořil fremhævede EØSU de alvorlige problemer, som plasticaffald generelt er årsag til, og foreslog en række vigtige tiltag rettet mod at gribe ind over for forureningen fra alle former for plastic⁽²⁾.

⁽¹⁾ Konsekvensanalyse af Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer {COM(2013) 761 final — 2013/0371 (COD)}.

⁽²⁾ Udtalelse om *En europæisk strategi for plasticaffald* (grøn bog), EUT C 341 af 21.11.2013, s. 59-66.

4.2 En væsentlig reduktion af forbruget af plastbæreposer vil medvirke til at lette presset på biodiversiteten, særligt livet i havene, i tråd med EU's biodiversitetsstrategi, hvis sigte er at få standset tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU senest i 2020.

4.3 Man har kendskab til, at mindst 267 forskellige arter er blevet viklet ind i eller har indtaget havaffald fra plastbæreposer. I Nordsøen har 94 % af alle fugle plastic i maven. Man har også fundet poser i maven på flere truede marine arter.

4.4 De underliggende faktorer, der bidrager til at forværre problemet, er:

- markedssvigt og lille bevidsthed herom i befolkningen
- mangelfuld gennemførelse og håndhævelse af den eksisterende lovramme om emballage og emballageaffald
- manglende fastlæggelse af konkrete mål, der kunne mindske forbruget af letvægtsplastposer betragteligt
- mangel på politisk vilje i mange medlemsstater til at løse problemet med hensigtsmæssige mål.

4.5 Til gengæld viser de store forskelle i forbruget af letvægtsplastposer pr. indbygger medlemsstaterne imellem, at det kan lade sig gøre at mindske forbruget af plastposer drastisk inden for forholdsvis kort tid, forudsat at den politiske vilje dertil er til stede. I Irland lykkedes det således at nedbringe mængden af plastposer med 80 % ved at indføre en afgift på salgsstedet.

4.6 Hvis der ikke gribes effektivt ind, forventes antallet af plastposer, der bringes på markedet i EU-27, at stige fra 99 mia. i 2010 til 111 mia. i 2020 ⁽³⁾. Træffes der ikke øjeblikkelige og skrappe foranstaltninger for at begrænse brugen af plastposer og det deraf følgende affaldsproblem, vil det have konsekvenser for miljøet og borgerne i og uden for EU, de virksomheder, der genanvender plastic, de offentlige myndigheder, fiskeindustrien, turistbranchen og det lokale erhvervsliv.

4.7 Mange miljøgrupper har klart givet udtryk for, at Kommissionens forslag er vagt, idet det i artikel 1, stk. 2, hedder: »Medlemsstater træffer foranstaltninger med henblik på at opnå en mindskelse af forbruget af letvægtsplastbæreposer på deres område senest to år efter dette direktivs ikrafttræden«, uden at der fastlægges et klart mål om forebyggelse.

4.8 Det bemærkes desuden, at direktiver, som udelukkende henhører under medlemsstaternes ansvar, og hvis manglende gennemførelse ikke er forbundet med klare, fastlagte sanktioner, giver markant ringere resultater.

4.9 Fastlæggelse af et kvantitativt forebyggelsesmål for forbruget af letvægtsplastbæreposer vil give medlemsstaterne et klart mål og en målestok, som kan overvåges og håndhæves juridisk om nødvendigt. Til gengæld vil medlemsstaterne få friere hænder til at vælge de midler, der skal anvendes til at nå målet. Som instrumenter kan vælges økonomiske incitament, f.eks. skatter og afgifter, forbrugeroplysningskampagner eller lovforanstaltninger eller en kombination af disse instrumenter afhængigt af de særlige forhold i den enkelte medlemsstat. I konsekvensanalysen ses der på et forebyggelsesmål på 35 poser pr. person pr. år. Dette mål er baseret på det gennemsnitlige forbrug af letvægtsplastposer i de 25 % bedst præsterende medlemsstater i 2010 og kan derfor betragtes som en rimelig og opnåelig referenceværdi for andre medlemsstater. Hvis dette gøres til et forebyggelsesmål i hele EU, vil forbruget af engangsplastposer i EU blive reduceret med 80 %, hvilket bør være mindstemålet.

4.10 Det følger af Kommissionens konsekvensanalyse, at foranstaltninger til reduktion af brugen af engangsplastposer ikke vil have uacceptable virkninger for økonomien eller beskæftigelsen.

Analysens konklusioner er:

- At beskæftigelsen inden for fremstilling af **engangsplasticposer** vil falde.
- Imidlertid vil antallet af ansatte inden for fremstilling af **genanvendelige plasticbæreposer, papirposer og affaldsposer** sandsynligvis stige.
- Af Prodcomrapporten fra 2011, som omtales i konsekvensanalysen, fremgår det, at en tredjedel af alle letvægtsplastposer i 2006 blev importeret, primært fra Asien. Det fremgår endvidere, at der siden er sket en markant forskydning af produktionen til Asien. Som eksempel nævnes Storbritannien, hvor næsten 98 % af denne type poser importeres fra Fjernøsten.

⁽³⁾ Baseret på PRODCOM, en Eurostatdatabase, der leverer statistikker over fremstillingen af forarbejdede varer (Kommissionens konsekvensanalyse, afsnit 2.4).

-
- Analysen påpeger, at der er en tendens til, at de poser, der produceres i EU, er en lille smule tykkere.
 - Det fremgår af konsekvensanalysen, at der ikke vil være nogen yderligere virkninger for beskæftigelsen (s. 86). Det fremhæves også, at de fleste plastposeproducenter fremstiller flere forskellige størrelser, og at tiltag for at mindske mængden af letvægtsposer kunne tænkes at øge efterspørgslen på genanvendelige poser og dermed skabe beskæftigelse.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 for så vidt angår den tekniske gennemførelse af Kyotoprotokollen til De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer

COM(2013) 769 final — 2013/0377 (COD)

(2014/C 214/09)

Ordfører: **Richards Adams**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 18. november 2013 og den 10. december 2013 under henvisning til artikel 192, stk. 1, og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 for så vidt angår den tekniske gennemførelse af Kyotoprotokollen til De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer«

COM(2013) 769 final — 2013/0377 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 12. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, følgende udtalelse med 226 stemmer for, 5 imod og 12 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Forslaget letter og muliggør den tekniske gennemførelse af eksisterende aftaler i relation til Kyotoprotokollen. EØSU støtter forslaget som fremlagt.

2. Generel indledning

2.1 Kyotoprotokollen blev indgået i 1997 for at sikre en reduktion af udledningen af drivhusgasser fra de enkelte lande. Aftalen trådte i kraft i 2005. De industrialiserede lande forpligtede sig til at reducere deres årlige udledninger af kuldioxid ved i varieret omfang at nedbringe seks forskellige drivhusgasser med gennemsnitligt 5,2 % i 2012 i forhold til 1990-niveauet. Selvom den globale udledning af drivhusgasser er steget med 40 % siden 1990, anses Kyotoprotokollen ikke desto mindre som et lille men vigtigt første skridt i den internationale indsats.

2.2 Lande, som var medlem af EU før 2004, forpligtede sig i henhold til Kyotoprotokollen til kollektivt at nedbringe deres udledninger af drivhusgasser med 8 % i forhold til 1990-niveauet mellem 2008 og 2012; et mål, som sandsynligvis er blevet mere end opfyldt. Lande, som har sluttet sig til EU siden 2004, har reduktionsmål på 5 %, 6 % eller 8 %, hvilket de er på vej til at nå — eller overgå. EU har ensidigt forpligtet sig til at reducere den samlede udledning af drivhusgasser fra de 28 medlemsstater med 20 % frem til 2020 i forhold til 1990-niveauet.

2.3 Mens EU's BNP steg med 45 % mellem 1990 og 2011, var den samlede udledning af drivhusgasser i 2011 fra de nuværende 28 medlemsstater 16,9 % under 1990-niveauet — inklusiv udledninger fra international luftfart, som er omfattet af EU's ensidige forpligtelse. Det anslås, at niveauet var 18 % under 1990-niveauet i 2012. Medlemsstaternes seneste fremskrivninger viser, at de samlede udledninger inklusiv international luftfart vil være 21 % under 1990-niveauet i 2020.

2.4 Med »Doha-ændringen« til Kyotoprotokollen, der er del af FN's rammekonvention om klimaændringer, fastsættes den anden forpligtelsesperiode, som havde starttidspunkt den 1. januar 2013 og slutter den 31. december 2020.

2.5 I Kyotoprotokollens anden forpligtelsesperiode bliver det nuværende omfattende system til bogføring af emissioner videreført og på bestemte punkter forbedret for at sikre gennemsigtighed i parternes resultater og opfyldelse af deres forpligtelser.

2.6 Gennemførelsen af Kyotoprotokollen efter 2012 kræver, at der fastlægges en række tekniske gennemførelsesregler for Den Europæiske Union, dens medlemsstater og Island. Den seneste forordning om en overvågningsmekanisme indeholder ikke det nødvendige retsgrundlag, som vil gøre det muligt for Kommissionen at vedtage delegerede retsakter i forbindelse med gennemførelsen af regler om den anden forpligtelsesperiode. Derfor er det nødvendigt at ændre forordning (EU) Nr. 525/2013 for at sikre det nødvendige retsgrundlag.

3. Resumé af forslaget til ændring af forordning

3.1 Den foreslåede forordning tilvejebringer grundlaget for at gennemføre en række tekniske forhold via vedtagelse af retsakter. Konkret drejer det sig om følgende elementer:

- Processer for administration af enheder såsom transaktioner af Kyoto-enheder (udstedelse, overførsel, erhvervelse, annullering, tilbageberegning, fremførsel, erstatning eller ændring af udløbsdatoen) i og mellem Den Europæiske Unions, medlemsstaternes og Islands nationale registre
- Bogføringsprocesser for overgangen fra den første til den anden forpligtelsesperiode, herunder fremførsel af overskydende AAU'er, CER'er og ERU'er fra den første til den anden forpligtelsesperiode
- Oprettelse og vedligeholdelse af en reserve for den foregående periodes overskud og en reserve for den anden forpligtelsesperiode
- Den afgift, som lægges på udstedelse af ERU'er (emissionsreduktionsenheder) og den første internationale overførsel af AAU'er (tildelte enheder) i den anden forpligtelsesperiode.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Sammenfattende vil forslaget gøre det muligt for EU at gennemføre Kyotoprotokollens anden forpligtelsesperiode, hvorved det bliver muligt at udstede, overføre og fremføre Kyoto-bogføringsenheder. Det vil gøre det muligt for Kommissionen at vedtage delegerede retsakter. Forslaget letter og muliggør den tekniske gennemførelse af eksisterende aftaler. EØSU støtter forslaget som fremlagt.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen — Årlig vækstundersøgelse 2014

COM(2013) 800 final

(2014/C 214/10)

Hovedordfører: **Evelyne Pichenot**

Kommissionen besluttede den 13. november 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen — Årlig vækstundersøgelse 2014«

COM(2013) 800 final.

Den 18. november 2013 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Styringsgruppen for Europa 2020.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 496. plenarforsamling den 26.—27. februar 2014, mødet den 26. februar, Evelyne PICHENOT til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 187 stemmer for, 2 imod og 11 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Styrke det europæiske semester og forbedre civilsamfundets deltagelse

1.1.1 Med henblik på at styrke **det nationale medejerskab og den demokratiske legitimitet**, som er helt afgørende i det europæiske semester, anbefaler EØSU, at man under hensyntagen til variationen i de nationale tilgange i højere grad inddrager civilsamfunds aktører: EØSU fremsætter derfor følgende anbefalinger:

- der bør udfærdiges en **praktisk vejledning** vedrørende det europæiske semesters instrumenter henvendt til socioøkonomiske aktører og nationale og lokale folkevalgte,
- EU-institutionerne og navnlig Kommissionen bør styrke kontakterne til og høringerne af de **nationale parlamenter**, der besidder hele den demokratiske legitimitet med hensyn til budgetter og reformer,
- man bør videreføre debatten med civilsamfundet om tidsplanen for de strukturelle reformer og om den gensidige virkning af politikker, der føres simultant i medlemsstaterne,
- medlemsstaterne bør i højere grad tilskyndes til at inddrage **arbejdsmarkedets parter og de rådgivende instanser** i udformningen af de reformer, der følger af de landespecifikke anbefalinger, og i udarbejdelsen og opfølgningen af det nationale reformprogram,
- arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet bør inddrages i **evalueringen af de offentlige politikker**, der går forud for rationaliserings- eller moderniseringstiltag,
- den **integrerede årsrapport fra de nationale økonomiske og sociale råd** ⁽¹⁾ og lignende institutioner bør fortsat tilstilles Det Europæiske Råd: samtidig bør de nationale rådgivningsorganismer i højere grad tilskyndes til at bidrage til udarbejdelsen af denne integrerede rapport,
- Rådet og Kommissionen bør **svare formelt** på de skriftlige bidrag fra de nationale civilsamfund og dermed vise, at de tager rådgøringen seriøst og at denne rådgøring udgør en integreret del af debatten om de landespecifikke anbefalinger,
- der bør med udgangspunkt i den af EØSU's Styringsgruppe for Europa 2020 initierede rapport, som vil udkomme i 2014, fastlægges en metodologi for, hvordan man kan nå frem til **kvalitetsstandarder for deltagelse** af civilsamfundets organisationer og for den sociale dialog i medlemsstaterne.

⁽¹⁾ Se CESlink: <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/?i=ceslink.en.home>.

1.1.2 I den årlige vækstundersøgelse 2014 og de vedlagte rapporter ⁽²⁾ fremlægger Kommissionen en vision for EU's økonomiske og sociale politik med særlig vægt på samordning mellem EU's politikker og nationale foranstaltninger. Analysen åbner således det europæiske semester med de samme prioriteter som tidligere år.

Den procedure for makroøkonomisk og budgetmæssig overvågning, der er iværksat, udvikler sig fortsat i 2014 og bygger på tekster, der som lede-tråde har **samordnet disciplin, overvågning og sanktioner**. Den omfatter en **varslingsmekanisme** med henblik på at forebygge fremkomsten af makroøkonomiske ubalancer, **de nationale reformprogrammer og landespecifikke anbefalinger** udarbejdet i samråd med hver enkelt medlemsstat. Det europæiske semester er endelig nært forbundet med Europa 2020-strategien og dennes kvantitative målsætninger.

1.1.3 Den først finansielle og siden økonomiske krise, der varer ved i Europa, har blotlagt svaghederne i den måde, hvorpå den økonomiske og monetære union styres. Disse svagheder skal der omgående rettes op på for at undgå, at selve euroens eksistens trues. EØSU anerkender **de betydelige fremskridt, der allerede er gjort med hensyn til økonomiske styring**, men gentager sin understregning af det bydende nødvendige i, at man sørger for **demokratisk legitimitet og medejerskab på nationalt plan**. Udvalgets udtalelse 2014 lægger sig **i forlængelse af de udtalelser, der tidligere er blevet udarbejdet om den årlige vækstundersøgelse**. Punkt 2.1. indeholder et resumé af anbefalinger. Den supplerer og ajourfører de tidligere udtalelser og åbner nye perspektiver for 2015 på grundlag af konklusionerne i mange nyere udtalelser.

1.1.4 Den årlige vækstundersøgelse 2014 udgør første etape af denne procedure, som **Styringsgruppen for Europa 2020** følger året igennem med deltagelse af de nationale økonomiske og sociale råd og lignende institutioner for gennemførelsen på nationalt plan af reformer og politikker. EØSU noterer sig med tilfredshed, at der etableres en eksplicit forbindelse mellem **forårets sociale trepartstopmøde** og processen vedrørende det europæiske semester. EØSU anmoder desuden om, at de europæiske arbejdsmarkedsparters standpunkter offentliggøres som bilag til dokumenterne i forbindelse med det europæiske semester. Endvidere ønsker udvalget, at den årlige vækstundersøgelse ledsages af en statusrapport om Europa 2020-strategien. En sådan analyse er nødvendig for forberedelsen af midtvejsrevisionen.

1.1.5 EØSU er overbevist om, at krisen ikke er ovre, og opfordrer derfor EU-institutionerne og medlemsstaterne til at kombinere en indsats for differentieret finanspolitisk konsolidering med **en vedvarende og beslutsom indsats for vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne** i alle EU's 28 medlemsstater. Udvalget opfordrer den nye Kommission til at iværksætte et ambitiøst **investeringsprogram** med bedre adgang til finansiering for små og mellemstore virksomheder. De europæiske struktur- og investeringsfonde bør støtte opfyldelsen af Europa 2020-målene og kan ledsage de reformer, der er fastsat i de landespecifikke henstillinger. Sideløbende hermed opfordrer EØSU Kommissionen til at fremlægge en køreplan for den praktiske gennemførelse af den sociale investeringspakke.

1.2 En mere kohærent styring for en egentlig økonomisk og monetær union

1.2.1 I forlængelse af rapporten »Towards a genuine economic and monetary union« ⁽³⁾ iagttager EØSU med tilfredshed den **gradvise udvikling fra »samordning«** henimod en mere kohærent økonomisk styring mellem medlemsstaterne gennem processen for det europæiske semester. Udvalget bemærker specifikt, at den årlige vækstundersøgelse er blevet tilpasset til de nye styringsregler navnlig i eurozonen, idet der **i midten af oktober** forelægges **budgetforslag**, således at Kommissionen kan vurdere, om medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at indfri de målsætninger, der er fastsat på EU-plan. Derefter bliver budgetterne færdiggjort på nationalt niveau. Denne procedure bør afvikles i fuld respekt for den demokratiske legitimitet, der indehaves af de nationale parlamenter, som er de eneste, der kan ændre eller vedtage budgetterne.

1.2.2 EØSU noterer sig det delvise fremskridt, der er gjort med den aftale, der blev indgået af Det Europæiske Råd i december 2013 om de fremtidige fælles regler om tilsyn og afvikling af svigtende banker. Udvalget konstaterer, at projektet om en bankunion bygger på et fundament, der skal videreudvikles, idet der stadig er en række udfordringer, som må tackles her og nu, navnlig vedrørende sanering af finanssektoren og fristen for oprettelse af den fælles afviklingsmekanisme. Udvalget giver udtryk for dyb bekymring over de risici, der er forbundet med en **ufuldstændig bankunion** og en mellemstatslig proces ⁽⁴⁾.

1.2.3 EØSU beklager, at beløbene under den **flerårige finansielle ramme 2014-2020** er sat ned. Imidlertid glæder udvalget sig over den investeringskapacitet på over 400 mia. euro, som hurtigt kan mobiliseres for at fremme vækst og beskæftigelse på nationalt og regionalt plan via struktur- og investeringsfondene, og som således kan bidrage til at opfylde Europa 2020-strategiens målsætninger. Udvalget bifalder, at **den politiske beslutningstagning og de finansielle forpligtelser**, der tilsammen udgør en vigtig støttefaktor for den økonomiske vækst, for første gang er blevet knyttet sammen.

⁽²⁾ Årlig vækstundersøgelse COM(2013)800 final + bilag.

⁽³⁾ Van Rompuy: »Towards a genuine economic and monetary union« — Bruxelles, 12. oktober 2012 — Det Europæiske Råd.

⁽⁴⁾ Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i december 2013.

1.2.4 I denne årlige vækstundersøgelse søger Kommissionen at etablere en EU-ramme for at fremme væksten i Europa ved at kombinere **økonomisk styring**, den flerårige **finansielle ramme** og de politikker, der skal komplettere forskellige aspekter af **det indre marked og handelspolitikken**. EØSU støtter Kommissionens opfordring til medlemsstaterne om tage hensyn til **denne EU-ramme** i forbindelse med udformning af deres nationale politikker. Udvalget bemærker, at denne årlige vækstundersøgelse har vækst og konkurrenceevne som første prioriteter. Udvalget understreger, at konkurrenceevne skal forstås bredt med inddragelse af kvalitet og positionering af varer og tjenesteydelser og ikke reduceres til et spørgsmål om konkurrence på prisen alene.

1.2.5 For at opretholde den europæiske model for social samhørighed, således som også rapporten »Towards a genuine economic and monetary union« lægger op til, og i overensstemmelse med traktatens horisontale sociale klausul opfordrer EØSU Det Europæiske Råd til at gøre en fornyet indsats for at give ØMU'en en social dimension. Dette bør ske gennem proaktiv integrering af **resultattavlen for sociale indikatorer**⁽⁵⁾ i det europæiske semester med samme vægt som de makroøkonomiske og de budgetrelaterede indikatorer. Denne sociale dimension bør sigte på at forebygge risikoen for sociale ubalancer og skal ledsages af stabiliseringsmekanismer, f.eks. inspireret af ungdomsgarantien og strukturfonde til bl. a. uddannelse og omskoling.

EØSU opfordrer endvidere til, at der i forbindelse med alle disse redskaber tages hensyn til **kønsdimensionen** i EU.

1.2.6 Den dybe krise, Europa befinder sig i, og de politikker, der føres for at tage kampen op mod gældsbyrden, vil formentlig gøre, at mange af Europa 2020-strategiens målsætninger ikke vil blive indfriet. EØSU anmoder om, at **SMV-initiativet** iværksættes uden tøven i begyndelsen af 2014. Udvalget bifalder det nye mandat, som EIB har betroet EIF (4 mia. euro til små og mellemstore virksomheder og mikrolån), og dens styrkelse gennem en forøgelse af kapitalen.

1.2.7 EØSU understreger, at EU råder over **utallige trumfer** for at komme ud af denne krise, hvad enten det drejer sig om infrastrukturer, kvalitet af tjenesteydelser eller det indre marked. Disse trumfer bør spilles rigtigt for at styrke den økologiske overgang, innovation, SMV'ers kreditadgang og virksomhedernes generelle konkurrenceevne i et perspektiv af bæredygtig, grøn og inklusiv vækst.

1.3 Et dynamisk og bæredygtigt perspektiv og revision af Europa 2020-strategien

1.3.1 Nærværende udtalelse, som er rettet imod Det Europæiske Råds konklusioner i marts 2014, skal også ses som et bidrag til **midtvejsrevisionen af Europa 2020-strategien**. Dette udgør en vigtig opgave for den nye Kommission, som træder til under det italienske formandskab. EU skal over for borgerne bevise, at man har den politiske vilje og den konkrete vision for en uddybning af integrationsprocessen hen imod et »bedre EU«, hvilket for visse politikkers vedkommende vis sige »mere EU«. For at forberede denne midtvejsrevision af Europa 2020-strategien anbefales det, at **strategien knyttes sammen med det europæiske semesters instrumenter** for derved at finde en ny balance mellem ansvarlighed og solidaritet. Udvalget foreslår at indføre en resultattavle med miljøindikatorer i det europæiske semester.

1.3.2 Udvalget glæder sig over, at den årlige vækstundersøgelse 2014 trods en vanskelig budgetsituation opfordrer medlemsstaterne til at tage fat på **det 21. århundredes udfordringer** og fremme investeringer i mere langsigtede mål, såsom klimamålene. Det europæiske semester bør fortsat have blandt sine målsætninger, metoder og redskaber at gøre de eksisterende industrielle processer grønnere og at gøre hele økonomien miljøvenlig, således at vi kan komme ud af krisen med en mere bæredygtig udviklingsmodel. I sine prioriteringer for vækst og konkurrenceevne nævner Kommissionen i den årlige vækstundersøgelse 2014 fremme af effektivt ressourceanvendelse ved at forbedre affaldshåndtering og vandforvaltning, genanvendelse og energieffektivitet.

I denne revision bør **nye temaer og ny praksis** tages i betragtning som løftestænger for bæredygtig udvikling, som f.eks. genanvendelsesøkonomi, deltagelses- og samarbejdsbaseret økonomi, økologisk design, miljøeffektivitet, miljøvenlig mobilitet eller bygningsrenovering og bæredygtig byplanlægning.

1.3.3 En ny europæisk strategi bør tage udgangspunkt i EU-institutionernes og medlemsstaternes fælles evaluering og holde sig inden for målene for bæredygtig udvikling i **FN's ramme for udviklingen efter 2015** (de kommende MDG-målene). Den Europæiske Union har i høj grad været med til at definere den **universelle karakter** af de fremtidige mål for bæredygtig udvikling. Revisionen indgår i bestræbelserne på at skabe **sammenhæng** mellem samtlige politikker, hvilket er et etableret princip for europæisk udviklingspolitik. Disse målsætninger, som skal være fælles for hele kloden, skal omsættes i **en dynamik for bæredygtig udvikling, som er særegen for det europæiske kontinent**. I den forbindelse anbefaler EØSU, at midtvejsrevisionen falder ind under 2030-målsætningerne for bæredygtig udvikling og foregår i tæt samarbejde med medlemsstaterne.

(5) Fem indikatorer: arbejdsløshed, dårligt integrerede unge uden uddannelse, fattigdomsrisiko for mennesker i den arbejdsduelige alder, uligheder og husholdningernes faktiske bruttoindtægt.

1.3.4 EØSU forpligter sig til at spille en aktiv rolle i denne proces for etablering af en bæredygtig økonomisk overgang og vil holde vågent øje med nødvendigheden af en ambitiøs klima- og energipolitik. Resultaterne af den konference om »A New Global Partnership: European Civil Society Positions on the Post-2015 Framework«⁽⁶⁾ der afholdes den 13.–14. februar 2014, og hvor EØSU spiller en fremtrædende rolle, bør tages i betragtning.

2. Kontinuitet og uddybning af den årlige vækstundersøgelse 2014

2.1 Nærværende udtalelse om den årlige vækstundersøgelse 2014 er udtryk for **kontinuitet** med de bemærkninger, EØSU har fremsat i tidligere udtalelser om det europæiske semester, suppleret af bidrag fra de nationale økonomiske og sociale råd og andre lignende rådgivningsmekanismer. EØSU minder om **følgende konklusioner, som fortsat er relevante** i 2014:

- hurtig indførelse af en kompleks og fortløbende proces for styrket koordinering benævnt **»det europæiske semester«** som svar på den værste flerdimensionelle krise i EU's historie, en krise, som har blotlagt svaghederne ved den ufuldførte ØMU;
- forankring af væksten i **Europa 2020-strategiens** målsætninger; især vigtigheden af uddannelse, efteruddannelse og praktik hele livet igennem; aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, iværksætterånd, selvstændig beskæftigelse; politikker for social integration; energieffektivitet;
- økologisk overgang til en **bæredygtig produktions- og forbrugsmodel**, som er uløseligt forbundet med vejen ud af krisen;
- uddybning af **forskellene** mellem medlemsstaterne, mellem regioner og lokalområder, mellem centrum og periferi; et bydende behov for samhørighedspolitikker for at genfinde vejen til konvergens i EU;
- nødvendigheden af, at reformerne gennemføres effektivt af EU-institutionerne og medlemsstaterne;
- **stigningen i den offentlige gæld, der næres af krisen i banksektoren;**
- **differentiering af den finanspolitiske konsolidering** på en måde, der er forenelig med en genskabelse af væksten; de finanspolitiske konsolideringspolitikker bør udfoldes over længere perioder og baseres på en intelligent afvejning af indtægter og udgifter, udbud og efterspørgsel;
- parallelt hermed **det presserende behov for et initiativ til genskabelse af vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne**; en effektiv gennemførelse af reformer på markederne for varer, tjenesteydelser og arbejdskraft, hvor det er nødvendigt; støtte til investeringer og solidaritetspolitikker; en effektiv **bankunion**;
- de barske sociale konsekvenser af de anti-krisepolitikker, der er blevet ført; nødvendigheden af at tage **social retfærdighed og rimelighed** i betragtning ved evaluering af de strukturelle reformers omkostninger og gevinster; nødvendigheden af en analyse af de sociale virkninger af disse reformer;
- respekt for arbejdsmarkedsparternes og overenskomsternes uafhængighed; tæt samarbejde og rådføring med **arbejdsmarkedsparterne og civilsamfundet**; styrkelse af det europæiske semesters demokratiske legitimitet; styrkelse af den sociale dialog, navnlig når det drejer sig om arbejdsmarkedsreformer.

2.2 Relevante instrumenter for en vækstundersøgelse

2.2.1 EØSU noterer sig, at der med den proces, der er indført med det europæiske semester, sker et gradvis skift fra koordinering til en for medlemsstaterne mere forpligtende økonomisk styring. Således vurderede man i slutningen af 2013 de landespecifikke anbefalinger, som vil udstikke retningslinjerne for **de kommende forslag til anbefalinger i foråret 2014** og disses udmøntning i nationale reformprogrammer. Samspillet mellem det europæiske semesters forskellige instrumenter, der anvendes til den diagnose, der skal føre til en bedre koordinering af de økonomiske politikker, udgør et avanceret urværk, som det desværre kun er **meget få EU- og nationale eksperter** forundt at overskue.

⁽⁶⁾ Et nyt globalt partnerskab: det europæiske civilsamfunds holdning til FN's ramme for udviklingen efter 2015.

2.2.2 Kommissionen evaluerede i løbet af efteråret 2013 for første gang **forslagene til nationale budgetter** for eurolandene, inden disse blev behandlet og vedtaget af de nationale parlamenter. I intet tilfælde anmodede Kommissionen om en revision af forslagene fra de pågældende 13 lande i eurozonen, og spørgsmålet om legitimitetskonflikt er derfor i første omgang blevet undgået. Men rapporten om varslingsmekanismen, som analyserer 10 makroøkonomiske indikatorer ⁽⁷⁾ viser, at **16 lande i år** vil der blive underkastet en detaljeret vurdering af, om ubalancer eksisterer og om de er for store eller ej.

2.2.3 Ifølge Kommissionens analyse af den nuværende situation er vi kommet til et **vendepunkt** med udsigt til en **samlet genopretning (1,1 % for eurozonen og 1,4 % for EU28)**, som vil skulle støttes. Udvalget finder det bekymrende, at et første spædt opsving endnu ikke har kunnet konstateres i alle medlemsstater. EØSU anerkender dog, at der med denne årlige vækstundersøgelse er sket en udvikling, i og med at **vækst og konkurrenceevne nu kommer i første række**. EØSU vil holde øje med, at denne prioritering udmøntes, og sikre sig, at de 400 mia. euro går til projekter, der sigter på at konkretisere dette. Udvalget vil sikre sig, at et kommende instrument for konvergens og konkurrenceevne bidrager til at hjælpe lande i vanskeligheder med kvaliteten af deres reformer og tempoet for deres indførelse.

2.3 Vedholdende usikkerhed?

2.3.1 Den årlige vækstundersøgelse fastslår, at der er en **begyndende genopretning, omend den stadig er skrøbelig**. EØSU er bekymret over den usikkerhed, der fremhæves i Kommissionens dokument, f.eks. med hensyn til forbindelsen mellem svigtende banker og offentlig gæld, nedgangen i vækstlandenes efterspørgsel, fragmenteringen af det finansielle system og den store arbejdsløshed, som svækker perspektiverne og hæmmer væksten.

2.3.2 EØSU konstaterer, at tonen i den årlige vækstundersøgelse 2014 er mere optimistisk end IMF's og OECD's prognoser, ifølge hvilke den globale økonomiske genopretning ser ud til at blive svagere end det, man forudså i maj 2013, navnlig som følge af de forværrede udsigter for vækstøkonomierne ⁽⁸⁾. I de senere år har Kommissionen ofte oprådt optimistisk og forudset økonomiske genopretninger, som så i praksis udeblev. Udvalget anmoder den kommende Kommissionen om at **revurdere de økonomiske udsigter og om nødvendigt ændre kurs**. Hvorom alting er, understreger udvalget, at en stagnation eller en for langsom genopretning udgør en trussel mod socialsikringsystemerne, især i de lande, hvor disse systemer endnu er skrøbelige.

2.3.3 Den forværrede arbejdsmarkedssituation, som krisen har forårsaget, bedres ikke umiddelbart, når økonomien stabiliseres, og den årlige vækstundersøgelse nøjes med at forklare dette med en tidsforsinkelse, inden genopsvinget smitter positivt af på beskæftigelsen. Hvis dette problem varer ved, indebærer det en risiko for **langvarig strukturel arbejdsløshed**. Derfor **bør arbejdsmarkedsdeltagelsen fremmes** på flere måder: kvalifikationer, livslang læring, deltagelse af arbejdsmarkedets parter og beskæftigelsesskabende offentlige og private investeringer.

2.3.4 Det er for tidligt at erklære, at vi har lagt krisen i eurozonen bag os. Der lurer mange farer, f.eks. risikoen for, at en for lav inflation (under 1 %) over en længere periode vil føre til **deflation**, hvilket kan vise sig katastrofalt for udsigten til en genopretning. **ECB's valutapolitik** er i denne henseende afgørende. Blandt andre mulige risici fremhæver udvalget, at flere banker vil kunne vise sig for svage til at opfylde deres forpligtelser. Den forestående stresstest under tilsyn af ECB er en vigtig indikator for sundhedstilstanden hos den finansielle sektor.

2.3.5 Den årlige vækstundersøgelse erkender, at **udsigterne ikke er lyse for virksomhederne** i visse lande, som oplever vigende vækstperspektiver og vanskeligheder med at opnå kredit, hvilket bringer mange SMV'er i vanskeligheder med fallitter i kølvandet.

2.3.6 EØSU erkender, at det i betragtning af de **økonomiske og sociale divergenser** er vanskeligt at definere fælles prioriteter for hele EU-området. EØSU foreslår, at der for at opstille relevante landespecifikke anbefalinger tages konkrete skridt for at sikre **dialogen mellem Kommissionen** og civilsamfundet og styrke den **sociale dialog**.

⁽⁷⁾ Indikatorer til resultattavlen for forebyggelse og afhjælpning af makroøkonomiske ubalancer: saldoen på den løbende konto, nettokapitalbalancen over for udlandet, real effektiv valutakurs, eksportmarksandele, nominelle enhedslønøkonomkostninger, boligpris minus inflation, kreditstrømmene i den private sektor, arbejdsløshedstallet — gennemsnittet for tre år, den private sektors gæld, den offentlige sektors gæld, den finansielle sektors passiver i alt.

⁽⁸⁾ OECD, Economic outlook, analysis and forecasts: Euro Area — Economic forecast summary (November 2013), <http://www.oecd.org/eo/outlook/euroareaeconomicforecastsummary.htm>.

2.3.7 EØSU er fortsat bekymret over de problemer, krisen har forårsaget. Udvalget finder de potentielle risici alarmerende i forbindelse med kvalitetskontrollen af bankernes aktiver (AQR) og de stresstests, der vil blive gennemført i 2014. Denne overvågning skal være troværdig, men bankunionen vil ikke umiddelbart levere nogen løsning.

2.3.8 EØSU bifalder den aftale, der er indgået om direktivet om indskudsgarantiordninger og om direktivet om genopretning og afvikling af banker. **Iværksættelsen af bankunionen med dens elementer af overvågning og afvikling** bliver en vigtig etape henimod økonomisk genopretning og genetablering af tilliden. Det er derfor, EØSU opfordrer til, at der hurtigt vedtages en **fælles afviklingsmekanisme** som et vigtigt redskab til styring af fremtidige kriser i banksektoren. EØSU er dybt skuffet over, at det på det seneste rådsmøde ikke lykkedes at nå frem til en aftale om en fuldstændig bankunion og at man i stedet har valgt at anvende en mellemstatslig procedure.

3. Stabilisering, men også fragmentering

3.1 Den årlige vækstundersøgelse erkender, at EU's andel af verdenshandlen er en vigtig faktor for velstanden i EU, som orienterer sin genopretning i retning af en **større vækst drevet frem af eksport** til de nye vækstlande — i nogle lande kombineret med devaluering.

I en situation med stærk international konkurrence har EU en dominerende position på markedet på trods af **markante ændringer i strømme og værdikæder**. EU tilstræber også større åbenhed i investeringerne. Som reaktion på denne udvikling har EU involveret sig i bilaterale forhandlinger, herunder om handel og investeringer, og har påtaget sig at gennemføre sådanne bilaterale aftaler. EØSU er opsat på, at regler, normer og værdier i alle aftaler skal håndhæves, bl.a. ved hjælp af beskyttelsesforanstaltninger eller WTO-tvistbilæggelse, og udvalget er villig til at deltage i mekanismer til overvågning af aftalerne.

3.2 Den fuldstændige fokusering, der i de første årlige vækstundersøgelser var på drastiske og vidtfavnende nedskæringspolitikker, er nu afløst af en mere differentieret tilgang med mere nuancerede målsætninger for den finanspolitiske konsolidering. EØSU bakker op om opfordringen til medlemsstaterne om at optimere deres konsolideringsprogrammer og lægge større vægt på **kvaliteten, sammensætningen og doseringen af disse programmer**. EØSU bemærker, at Kommissionen udtrykkeligt påpeger den indflydelse, finanspolitikken har på væksten, effektiviteten i den offentlige sektor og social lighed, og at Kommissionen er imod miljøskadelige tilskud.

3.3 Som anført i sin udtalelse om ØMU's sociale dimension finder EØSU det bekymrende, at den økonomiske og sociale situation afspejler en forstærket **udviklingsmæssig divergens** mellem lande eller grupper af lande med hensyn til økonomisk genopretning og sociale uligheder, hvilket vanskeliggør udsigterne til en fælles velstand for alle medlemsstaterne. Det er EU's ansvar at **forhindre, at der opstår en stigende økonomisk og social fragmentering** ikke alene i eurozonen, men også på det indre marked. EØSU gentager sin opfordring til, at der vedtages et rammedirektiv med henblik på at bekæmpe fattigdommen gennem et mere inkluderende arbejdsmarked.

3.4 EU som helhed bør endvidere gennemføre reformer, der gør det lettere at tilpasse sig skiftende økonomiske realiteter. Som EØSU allerede understregede det i sin foregående udtalelse om den årlige vækstundersøgelse 2013, må omkostningerne og fordelene ved strukturelle reformer fordeles rimeligt på alle (arbejdstagere, husholdninger, forbrugere og virksomheder).

3.5 EØSU mener, at prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2014 ikke i tilstrækkelig grad viser forbindelsen til **Europa 2020-strategien og dennes kvantitative mål**. Udvalget gentager sin bekymring over **de manglende fremskridt** med hensyn til opfyldelsen af strategiens målsætninger. Udvalget undrer sig over, at der ikke foretages en analyse af årsagerne til disse manglende fremskridt, og afventer med interesse midtvejsrevisionen. Udvalget er urolig over tendensen til stadig større divergens i EU med hensyn til økonomisk aktivitet, beskæftigelse, arbejdsløshed og usikkerhed. På visse områder fjerner Europa 2020-strategiens mål sig mere og mere. Arbejdsløsheden i EU synes at stabilisere sig på 10,9 % (12,1 % i eurozonen), højere end nogensinde tidligere siden dannelsen af den økonomiske og monetære union.

3.6 På trods af institutionernes erklæringer tilbage i 2011 om en styrkelse af ØMU's sociale dimension beklager EØSU det skuffende resultat af mødet i Det Europæiske Råd i december 2013, hvor denne prioriterede ambition var på dagsordenen. EØSU minder imidlertid om, at man rådede over **effektive diagnoseredskaber beskæftigelsesrapporten**. Udvalget konstaterer, at det europæiske semester omfatter en resultattavle for sociale indikatorer i beskæftigelsesrapporten, og mener, at den bør integreres i en samlet overvågningsmekanisme, som behandler den økonomiske og den sociale dimension på lige fod. Der bør fastlægges **kvantificerbare målsætninger for beskæftigelse og sociale resultater** på samme måde som målsætningerne for gæld og offentlige underskud. De bør være underlagt lignende justerings- og solidaritetsmekanismer for at rette op på de sociale uligheder og fremme sociale investeringer. EØSU har længe understreget, at der er et **enormt behov for investeringer**, herunder sociale investeringer, med henblik på at skabe beskæftigelse, nedbringe fattigdommen og bekæmpe den sociale eksklusion. Dette forudsætter såvel private som offentlige investeringer samt i det omfang, det er nødvendigt, **strukturelle reformer**.

3.7 EØSU understreger endvidere, at strukturelle problemer i medlemsstaterne bør behandles ved roden. **Strukturel konkurrenceevne, økonomisk vækst og en stærk social dimension** er nøgleelementerne for at løfte Europa ud af krisen. Den nyligt foreslåede resultattavle for sociale indikatorer bør anvendes til at understøtte forandringer på kort og mellemlang sigt i nært samarbejde og i samråd med arbejdsmarkedsparterne.

3.8 **Kønsdimensionen** skal integreres i den nye økonomiske styring. EØSU opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til i reformerne at tage hensyn til kønsdimensionen, til i alle instrumenter at definere kønsspecifikke data og til at bestemme, hvilken virkning uligheden mellem mænd og kvinder har på væksten, navnlig i de nationale reformprogrammer og de landespecifikke anbefalinger.

3.9 Hvis der ikke sker en tilstrækkelig **koordinering af de nationale politikker**, vil visse politikker ført i én medlemsstat kunne få en negativ virkning i en anden medlemsstat. Dette nævnes i den årlige vækstundersøgelse, men det er nødvendigt at uddybe de overvejelser, der gøres i meddelelsen, om de store økonomiske reformprojekter, og at slå til lyd for en **sammenhængende tidsplan for de strukturelle reformer**. I disse overvejelser bør spørgsmål som følgende indgå: **skattemæssig eller social konkurrence, valg af energisammensætning eller indvandringspolitik**, som alle kan få alvorlige konsekvenser for andre medlemsstater.

3.10 Den største udfordring nu er at **støtte den økonomiske genopretning**, hvilket navnlig vil sige at iværksætte disse store økonomiske reformer korrekt og at styrke den **strukturelle konkurrenceevne**, med andre ord evnen til innovation og til at forbedre kvaliteten af tjenesteydelser og varer, nytænke arbejdstilrettelæggelse og ledelse, udvikle forskning og forskningsapplikationer — ved siden af **andre konkurrenceevnefaktorer**, såsom omkostningerne ved produktiv kapital og arbejdsomkostninger samt vekselkurs, som skønnes at være for høj for euroen.

4. Langsigtede investeringer for en varig vækst

4.1 EØSU beklager, at der ikke lægges tilstrækkelig vægt på spørgsmålet om investeringer og genskabelse af **efterspørgslen på hjemmemarkedet**. Europa behøver vækst og beskæftigelse, og et **nyt europæisk investeringsprogram** er derfor nødvendigt. EØSU gentager sine forslag om en investeringsplan ikke alene rettet mod skabelse af arbejdspladser af høj kvalitet, navnlig for de unge, bæredygtig udvikling og innoverende og fremsynede projekter, men også mod uddannelse, forskning, infrastrukturer og miljøeffektivitet. Det vigtigste kriterium for et sådant program bør være skabelse af beskæftigelse, en deraf følgende reduktion af fattigdommen samt reduktion af belastningen af de offentlige budgetter takket være en styrket arbejdsmarkedsdeltagelse.

4.2 Et sådant investeringsprogram bør komplettere og styrke den aftalte indsats, der gøres for at forbedre **virksomhedernes konkurrenceevne** og til støtte for den økonomiske genopretning med henblik på at styrke EU's økonomiske kapacitet på den internationale scene og at sikre EU en lys, inkluderende og ressourceeffektiv fremtid. Solidaritet og loyalitet — såvel inden for de enkelte lande som landene imellem — er en vigtig forudsætning for at sikre sig, at den indsats, der gøres, kan accepteres politisk og socialt og er til gavn for alle.

4.3 EØSU er tilfreds med, at effektiv anvendelse af **naturressourcer** og iværksættelse af **energipolitikker** figurerer blandt de prioriteter, der fastsættes i den årlige vækstundersøgelse 2014 med henblik på at sikre vækst og konkurrenceevne. Udvalget finder, at en **grøn og inkluderende økonomi** vil være de kommende års største udfordring og udgør en **mobilisering for at komme ud af krisen**. Tiltagene for at stimulere vækst og beskæftigelse bør baseres på overgangen til en kulstoffattig og miljøeffektiv økonomi frem mod 2050. EU bør fremskynde denne proces.

4.4 Da de beskårne budgetter alene ikke kan fremme væksten, opfordrer EØSU Kommissionen til at videreudvikle sine ideer med hensyn til politikker for private investeringer, SMV'ers kreditadgang, stimulering af forbruget og strukturelle reformer af finanspolitikkerne. De foranstaltninger, der er truffet på nationalt niveau på disse tre områder — **investeringer, forbrug, finanser** — kan kun få fuld virkning inden for en **europæisk ramme**, som er tydeligt defineret, koordineret og orienteret imod bæredygtig udvikling og fælles velstand.

4.5 EØSU gentager sin anbefaling om **en styrkelse af investeringerne** på europæisk plan, navnlig gennem **udstedelse af obligationer af EIB** eller EIF for at finansiere vækst, tiltrække opsparingsoverskud på globalt plan, tillade, at visse fremtidsorienterede, strukturelle investeringer ikke medregnes i den offentlige gæld, og øge opmærksomheden om industripolitikken.

4.6 Med henblik på en styrkelse af **efterspørgslen på hjemmemarkedet** i EU, skal der ske en optimering af arbejdsmarkedsdeltagelsen, de offentlige arbejdsformidlinger og aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. **Ungdomsgarantien** hilses i denne forbindelse velkommen trods en utilstrækkelig finansiering. Imidlertid skal lønmodtagere og arbejdstagere også garanteres **stabile udsigter med hensyn til beskæftigelse og lønninger**, uden hvilke det ikke vil være muligt at genskabe tilliden og forbruget.

4.7 Med henblik på at bibringe det indre marked ny dynamik bør der som led i en modernisering af lovgivningen om arbejdskontrakter i retning af et mere **fleksibelt** arbejdsmarked tillige findes en balance i forhold til **sikkerheden på arbejdsmarkedet**. Eurostat anslår, at der var 8,7 % fattige arbejdstagere i EU i 2011 ⁽⁹⁾, og usikkerhedsfænomenet øges stadig mere som følge af den økonomiske krise.

4.8 Samtidig må Kommissionens efterlysning af en mere effektiv social beskyttelse for at understøtte de sociale forandringer og gradvis reducere **ulighed og fattigdom** ses som et krav om mere kvalitet i tilbuddene til de mest udsatte. I 2012 var en fjerdedel af EU's befolkning ifølge Eurostat ⁽¹⁰⁾ truet af fattigdom eller social udstødelse, svarende til 125 mio. mennesker. Dette tal, som har været stigende siden 2008, kan ikke henføres til en mangelfuld forvaltning af de sociale sikringsystemer, men derimod til den økonomiske krise og til de førte politikker, som ikke i tilstrækkelig grad har tilgodeset spørgsmålene om rimelighed og social retfærdighed.

4.9 I denne forbindelse minder EØSU kraftigt om, at omkostningerne og fordelene ved strukturelle reformer skal fordeles rimeligt på alle aktører, hvilket især indebærer, at man allerede nu skal overveje spørgsmålet om **fordelingen af frugterne af den forestående bæredygtige genopretning**. EØSU opfordrer endnu en gang Kommissionen til at tydeliggøre sit syn på lønninger, inflation og produktivitet.

5. En forbedret styring, men på begrænset og uensartet vis

5.1 EØSU mener, at man i forbindelse med evalueringen af den nye økonomiske styring i EU bør **foretage en forenkling** af processen. Som allerede understreget i udvalgets udtalelser, er styringsinstrumenternes dagsorden overfyldt: stabilitets- og vækstpacten, traktaten om stabilitet, koordinering og styring, *six pack*, *two pack* osv. EØSU konstaterer, at udviklingen i styringen på trods af dens kompleksitet synes at have overbevist markedet om EU's og medlemsstaternes vilje til at tage **ØMU'ens udfordringer** op. Nu skal man på én gang sikre troværdighed, forståelighed og legitimitet.

5.2 For så vidt angår deltagelsen af **arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet**, synes den årlige vækstundersøgelse navnlig at lægge vægt på det nationale medejerskab og insisterer ikke i tilstrækkelig grad på reel deltagelse af disse aktører ved fastlæggelse af retningslinjerne og iværksættelse af politikkerne. Troværdigheden og den sociale accept af reformerne afhænger af et tæt samarbejde og en nøje rådføring med arbejdsmarkedets parter, som er en betingelse for en vellykket gennemførelse.

5.3 De europæiske borgere forventer endvidere af EU og medlemsstaterne, at denne nye styring tager **andre aktuelle udfordringer** op: kampen mod den globale opvarmning, energipolitikken, industripolitikken, fremme af tilbageholdenhed og effektivitet i ressourceforbruget osv. I denne henseende glæder EØSU sig over de prioriteter, Kommissionen har fastsat på energiområdet.

5.4 Som led i en økonomisk og social styring med en fælles overvågningsprocedure kunne man etablere en incitamentsmekanisme til **understøttelse af de nationale reformer** med henblik på **konvergens og konkurrenceevne**. I den årlige vækstundersøgelse 2014 henvises der til den omfattende debat om et nyt instrument for konvergens og konkurrenceevne med **»kontraktuelle ordninger«** eller **»konkurrenceevnekontrakter«**, hvor medlemsstaterne til gengæld for at forpligte sig til reformer får hjælp i form af økonomisk støtte til at gennemføre disse reformer. EØSU mener, at man, i afventen af yderligere præciseringer vedrørende finansieringsmåden (merværdi i forhold til de eksisterende strukturfonde, hvilke typer reformer der vil nyde godt af støtte, finansieringsinstrumentets størrelse, finansieringskilder) og orienteringen af disse kontraktuelle ordninger, bør **videreføre denne debat uden hastværk**. Den kontraktbaserede tilgang, der ligger i instrumentet for konvergens og konkurrenceevne, kunne tilvejebringe et manøvrerum på nationalt plan for en bedre inddragelse af civilsamfundene. Dertil kommer, at det kunne være en gylden middelvej mellem frivillig koordinering og forpligtelse på områder, hvor fællesskabskompetencen i øjeblikket er begrænset. Medlemsstaterne vil på ny tage dette spørgsmål op i Rådet i oktober 2014.

5.5 For så vidt angår et skift i **skattebyrden** fra arbejde over til navnlig forbrug, frygter EØSU, at dette, i den nuværende situation, vil bidrage til at svække efterspørgslen på hjemmemarkedet. Udvalget er desuden bekymret over risikoen for en lønkonkurrence i nedadgående retning mellem medlemsstater, som yderligere ville reducere efterspørgslen.

⁽⁹⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI\(2013\)130424_REV1_FR.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI(2013)130424_REV1_FR.pdf).

⁽¹⁰⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-05122013-AP/EN/3-05122013-AP-EN.PDF.

5.6 For så vidt angår **miljøbeskatning**, noterer EØSU sig med interesse, at Kommissionen prioriterer højt at flytte skattebyrden fra arbejde over på andre beskatningsgrundlag, herunder forurening. Der bør tages foranstaltninger for at fremme reformer af miljøbeskatning i medlemsstaterne, eftersom sådanne reformer kan bidrage til den finanspolitiske konsolidering og samtidig til at nedsætte forbruget af naturressourcer og importerede fossile brændstoffer. Dette vil have en mindre negativ virkning for vækst og beskæftigelse end indirekte skatter.

5.7 For så vidt angår **skat på fast ejendom**, der i den årlige vækstundersøgelse blot nævnes som et andet alternativ til skat på arbejde, anmoder EØSU Kommissionen om at tydeliggøre sine ideer og om i den kommende årlige vækstundersøgelse at beskrive væsentlige aspekter.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester

(kodifikation)

COM(2013) 932 final — 2010/0095 (COD)

(2014/C 214/11)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 13. januar 2014 og den 21. februar 2014 under henvisning til artikel 43, 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester« (kodifikation)

COM(2013) 932 final — 2010/0095 (COD).

Da EØSU går ind for forslaget indhold og allerede har behandlet dette emne i sin udtalelse CESE 966/2010 af 14. juli 2010 (*), besluttede det på sin 496. plenarforsamling, mødet den 26. februar 2014, med 224 stemmer for, 4 imod og 13 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, som støtter Kommissionens forslag, og at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 26. februar 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(*) EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodificering), EUT C 44 af 11. februar 2011, s. 142.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA